

Praktická príručka úradu EASO o posúdení veku Druhé vydanie

*Súbor praktických príručiek
úradu EASO*

2018

EASO ani iná osoba, ktorá koná v mene [inštitúcie/orgánu/službe] nenesie zodpovednosť za možné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

© Európska únia, 2018

Reprodukcia je povolená len s uvedením zdroja.

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov

Print	ISBN 978-92-9476-981-7	doi:10.2847/3	BZ-02-18-896-SK-C
PDF	ISBN 978-92-9476-967-1	doi:10.2847/13647	BZ-02-18-896-SK-N

Praktická príručka úradu EASO o posudzovaní veku Druhé vydanie

*Súbor praktických príručiek
úradu EASO*

2018

Praktická príručka úradu EASO o posudzovaní veku vychádza z informácií a usmernení týkajúcich sa procesu posudzovania veku a prehľadu metód posudzovania veku, ktoré už boli analyzované v EASO publikácii o postupoch pri posudzovaní veku v Európe s názvom EASO age assessment practice in Europe (2013). V príručke sú uvedené praktické usmernenia, kľúčové odporúčania a nástroje týkajúce sa uplatňovania najlepšieho záujmu dieťaťa pri posudzovaní veku osoby na základe multidisciplinárneho a holistického prístupu. Takisto sú v nej uvedené aktuálne informácie o metódach, ktoré využívajú štáty EÚ+, a o nových metódach, ktoré sa ešte nepoužívajú a predstavujú možné alebo budúce alternatívy.

Obsah

Skratky.....	7
Zhrnutie.....	11
Úvod.....	13
Kapitola 1 Okolnosti posudzovania veku.....	16
Posúdenie veku z hľadiska základných práv.....	18
Kapitola 2 Najlepší záujem dieťaťa a procesné záruky.....	20
Najlepší záujem dieťaťa.....	20
Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa na účely posúdenia veku.....	21
Uplatňovanie zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby.....	22
Opatrovník/zástupca.....	26
Právo na informácie.....	27
Právo vyjadriť svoj názor a byť vypočutý.....	28
Informovaný súhlas a právo na odmietnutie.....	29
Zásada dôvernosti a ochrana údajov z hľadiska bezpečnosti.....	30
Kvalifikovaní odborníci so skúsenosťami s deťmi.....	31
Metóda najmenej narúšajúca súkromie.....	31
Presnosť a rozpätie chybovosti.....	34
Kombinácia narúšania súkromia a presnosti.....	36
Právo na účinný prostriedok nápravy.....	37
Kapitola 3 Proces posudzovania veku: uplatňovanie multidisciplinárneho a holistického prístupu.....	38
Uplatňovanie holistického a multidisciplinárneho prístupu k procesu posudzovania veku.....	38
Vývojový diagram procesu posudzovania veku.....	40
Usmernenie k procesu posudzovania veku.....	41
Pri zvažovaní potreby posudzovania veku.....	41
Pri vykonávaní posudzovania veku.....	42
Kapitola 4 Prehľad metód posudzovania veku.....	45
Vývojový diagram metód.....	45
Usmernenia k postupnosti vykonávania metód.....	46
A. Nelekárske metódy.....	48
B. Lekárske metódy (bez použitia ožarovania).....	53
C. Lekárske metódy (s použitím ožarovania).....	57
Kapitola 5 Záverečné odporúčania.....	61
Príloha 1 Slovník.....	65
Príloha 2 Najlepší záujem dieťaťa a posúdenie veku: praktické nástroje.....	72
A. Formulár posúdenia najlepšieho záujmu.....	74
B. Kontrolný zoznam týkajúci sa najlepšieho záujmu dieťaťa na účely posúdenia veku.....	76
Príloha 3 Právny rámec a postupy.....	79
Príloha 4 Prehľad metód a procesných záruk, ktoré sa využívajú pri procesoch posudzovania veku.....	107
Príloha 5 Zoznam použitej literatúry.....	116

Skratky

ADCS	Association of Directors of Children's Services Ltd (zduženie riaditeľov služieb pre deti) je vnútroštátne združenie vedenia v Anglicku pre štatutárnych riaditeľov služieb pre deti a ich tímy vrcholového manažmentu
AGFAD	Nemecké združenie v oblasti súdneho lekárstva
ALARA	používa sa v oblasti ochrany pred žiarením znamená „na čo najnižšej rozumne dosiahnuteľnej úrovni“
AMIF	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
Prepracované znenie APD (Asylum Procedure Directive)	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany. Takisto je uvedená ako prepracované znenie „smernice o konaní o azyle“
APR	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ
AT	Rakúsko
ATD	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV. Takisto je uvedená ako „smernica o boji proti obchodovaniu s ľuďmi“
BE	Belgicko
BG	Bulharsko
BIA	posúdenie najlepšieho záujmu
BIC	najlepší záujem dieťaťa
BID	určenie najlepšieho záujmu
CEAS	Spoločný európsky azylový systém
CFR	Charta základných práv Európskej únie
COI	informácie o krajine pôvodu
CRC	Dohovor o právach dieťaťa
CT/CAT	počítačová tomografia/počítačová axiálna tomografia
CY	Cyprus
CZ	Česko
DE	Nemecko
DK	Dánsko
prepracované znenie Dublinského nariadenia III	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie)
EASO	Európsky podporný úrad pre azyl
EE	Estónsko

EL	Grécko
EMN	Európska migračná sieť
ES	Španielsko
Štáty EÚ+	členské štáty EÚ plus Nórsko a Švajčiarsko
EÚ	Európska únia
Eurodac	európska databáza odtlačkov prstov na identifikáciu žiadateľov o azyl
prepracované znenie nariadenia o systéme Eurodac	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (prepracované znenie)
FRA	Agentúra Európskej únie pre základné práva
FI	Fínsko
FR	Francúzsko
Ženevský dohovor z roku 1951	Dohovor Organizácie Spojených národov z roku 1951 o právnom postavení utečencov (a Protokol z roku 1967 týkajúci sa právneho postavenia utečencov)
HR	Chorvátsko
HU	Maďarsko
MVČK	Medzinárodný výbor Červeného kríža
IE	Írsko
Vykonávacie nariadenie č. 118/2014	Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 118/2014 z 30. januára 2014, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1560/2003, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov
IOM	Medzinárodná organizácia pre migráciu (Agentúra Organizácie Spojených národov pre migráciu)
IP	medzinárodná ochrana
IT	Taliansko
JRC	spoločné výskumné centrum, vedecký a znalostný útvar Európskej komisie, ktorý zamestnáva vedcov, aby vykonávali výskum s cieľom poskytovať nezávislé vedecké poradenstvo a podporu politike Európskej únie
LT	Litva
LU	Luxembursko
LV	Lotyšsko
MRI	zobrazovacia magnetická rezonancia
ČŠ	členský štát/členské štáty EÚ

MT	Malta
MVO	mimovládna organizácia
NIDOS	nadácia NIDOS (inštitút opatrovníctva v Holandsku pre maloleté osoby bez sprievodu žiadajúce o medzinárodnú ochranu)
NL	Holandsko
NO	Nórsko
OHCHR	Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva
PL	Poľsko
PT	Portugalsko
Smernica o oprávnení na medzinárodnú ochranu, prepracované znenie	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie). Takisto je uvedená ako „smernica o oprávnení na medzinárodnú ochranu“ (prepracované znenie)
Smernica o podmienkach prijímania, prepracované znenie	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie). Takisto je uvedená ako „smernica o podmienkach prijímania“ (prepracované znenie)
RO	Rumunsko
SCEP	Program pomoci odlúčeným deťom v Európe
SE	Švédsko
SIS	rozsiahly informačný systém, ktorým sa podporuje kontrola vonkajších hraníc a spolupráca v oblasti presadzovania práva v schengenskom priestore
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
SLTD	databáza, ktorá obsahuje záznamy o odcudzených, stratených alebo zrušených cestovných dokladoch, ako sú cestovné pasy, preukazy totožnosti, cestovné doklady OSN (UN laissez-passer) alebo vízové pečiatky
THB	obchodovanie s ľuďmi
UAM	maloletá osoba (maloleté osoby) bez sprievodu
UK	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
UNHCR	Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov
Unicef	Det'ský fond Organizácie Spojených národov
VIS	vízový informačný systém

Zhrnutie

Posudzovanie veku je aj naďalej zložitým procesom a môže mať pre žiadateľov, ktorí sú podrobení posúdeniu, ďalekosiahle dôsledky. Procesy a metódy posudzovania veku sa v jednotlivých členských štátoch líšia a spoľahlivé multidisciplinárne procesy posudzovania veku v súlade s ľudskými právami nie sú vždy zaručené. Vzhľadom na tieto výzvy sa v oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade s názvom „Ochrana migrujúcich detí“ [COM(2017) 211 z 12. apríla 2017] od Európskeho azylového podporného úradu (EASO) žiada, aby v roku 2017 aktualizoval svoje usmernenie o posudzovaní veku.

Cieľom tejto publikácie je poskytnúť usmernenia týkajúce sa zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa (BIC) pri posudzovaní potreby preskúmať vek, ale aj pri vypracúvaní a vykonávaní posúdenia veku na základe holistického a multidisciplinárneho prístupu, pričom osobitnú pozornosť treba venovať potrebám danej osoby a okolnostiam, ktoré sa jej týkajú.

S cieľom podporiť orgány pri uplatňovaní zásady najlepšieho záujmu dieťaťa sa v tejto publikácii:

- analyzuje vplyv posúdenia veku na ostatné práva žiadateľa a motiváciu k vykonaniu posúdenia,
- ponúka usmernenie týkajúce sa uplatňovania potrebných zásad a záruk v procese posudzovania,
- opisuje, ako vykonávať proces posudzovania na základe holistického a multidisciplinárneho prístupu,
- poskytuje vizuálny model možného postupu, v ktorom sa zdôrazňuje postupné využívanie metód s cieľom zabrániť zbytočným vyšetreniam,
- preskúmavajú nové metódy posudzovania veku žiadateľa, najnovší vývoj už používaných metód a vplyv každej metódy na záruky a práva žiadateľa,
- poskytujú kľúčové odporúčania s cieľom riešiť praktické problémy, ktoré môžu nastať pred začatím, po skončení alebo v rôznych fázach procesu posudzovania,
- nachádza súbor nástrojov a referenčných dokumentov s cieľom doplniť informácie, ktoré sú poskytnuté v tejto praktickej príručke:
 - slovník s kľúčovými pojmami,
 - medzinárodný, európsky a vnútroštátny právny rámec a postupy, ktoré sú pre danú tému relevantné,
 - praktické nástroje na zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa (formulár a kontrolný zoznam) a
 - aktualizovaný prehľad metód a procesných záruk, ktoré sa používajú na území EÚ+.

V tejto publikácii boli identifikované a uvedené viaceré problémy, ktoré sa vyskytujú počas vykonávania procesu posudzovania veku, napríklad: (ne)dostatočná motivácia vykonania posúdenia veku, obmedzenia používaných metód, pokiaľ ide o narušenie súkromia a presnosť, zlomkové odhady založené iba na vonkajšom vzhľade, primárne využívanie lekárskeho metód (v niektorých prípadoch iba metód založených na ionizujúcom žiarení), opakované preskúmanie veku toho istého žiadateľa v rôznych členských štátoch (ČŠ) alebo nízka miera uplatňovania kľúčových záruk v procese posúdenia (t. j. absencia opatrovníka/zástupcu alebo účinného prostriedku nápravy).

Úrad EASO v reakcii na tieto problémy vypracoval kľúčové odporúčania, ktoré budú v tejto publikácii dôkladne analyzované. Dajú sa zhrnúť takto.

- Najlepší záujem dieťaťa by sa mal dodržiavať nielen vtedy, keď je žiadateľ identifikovaný ako dieťa, ale aj vtedy, keď existujú pochybnosti o tom, či žiadateľ môže byť dieťaťom.
- Posudzovanie veku by nemalo byť rutinným postupom. Potreba posúdenia by mala byť náležite odôvodnená na základe vážnych pochybností o uvedenom veku.
- Pri uplatňovaní zásady najlepšieho záujmu dieťaťa sa vyžaduje, aby bolo posúdenie veku zamerané na dieťa, tzn. dieťa má byť stredobodom posúdenia a tento proces má byť prispôbený osobitným potrebám žiadateľa (pohlavie, rozpätie sporného veku, kultúrne zázemie atď.).

- Len čo sa objavia pochybnosti o uvedenom veku, počas posudzovania veku a až do predloženia konečných záverov musí byť pochybnosť vykladaná v prospech osoby. Žiadateľ musí byť považovaný za dieťa a musí sa s ním tak zaobchádzať, až kým sa nezistí, že ide o dospelú osobu.
- Dieťaťu alebo osobe pokladanej za dieťa sa musí prideliť opatrovník/zástupca, ktorý zaistí, že dieťa sa môže zúčastniť na posúdení, že bolo o procese posudzovania veku informované v jazyku, ktorému rozumie, a spôsobom, ktorý je vhodný pre deti, zohľadňuje rodové hľadisko a je primeraný jeho veku, a že dieťa procesu posudzovania veku skutočne úplne rozumie. Tieto informácie sú nevyhnutné preto, aby sa dieťaťu umožnilo vyjadriť svoje názory, želania a mienku a prijať informované rozhodnutie zúčastniť sa na procese.
- Proces posudzovania veku sa musí vykonávať na základe holistického a multidisciplinárneho prístupu, ktorým sa zaistí, že budú použité všetky potrebné záruky a preskúmané zásady a že práva žiadateľa budú chránené.
- Keďže presný vek osoby sa nedá určiť na základe žiadnej samostatnej metódy, ktorá je v súčasnosti dostupná, predmetné vekové rozpätie možno zúžiť kombináciou metód, ktorými sa posudzuje nielen telesný vývoj, ale aj zrelosť a psychický vývoj žiadateľa.
- Na účely posúdenia veku by sa nemala používať žiadna metóda, ktorá zahŕňa nahotu či preskúmanie, pozorovanie alebo meranie genitálií alebo intímnych partií.

Úvod

Prečo vzniklo toto druhé vydanie?

Ako sa uvádza v Akčnom pláne EÚ týkajúcom sa maloletých osôb bez sprievodu (2010 – 2014) a vzhľadom na obavy, ktoré sa týkajú spoľahlivosti a rušivých vplyvov zavedených metodík používaných na posúdenie veku žiadateľov, bol úrad EASO poverený vypracovaním publikácie, v ktorej budú zhrnuté najlepšie postupy týkajúce sa posudzovania veku. Prvé vydanie vyšlo v decembri 2013. Počas tretej výročnej konferencie úradu EASO o deťoch, ktorá sa konala v decembri 2015 na Malte, vnútroštátne orgány opäť pripomenuli podobné obavy súvisiace s výzvami v rámci procesu posudzovania veku. V praxi sa od roku 2013 posudzovanie veku a najmä niektoré metódy rýchlo vyvíjali. Preto sa možno domnievať, že v súčasnosti je vhodný čas na ďalšiu reflexiu a analýzu najnovšieho vývoja. V súlade so závermi konferencie a s oznámením Komisie o ochrane migrujúcich detí⁽¹⁾ úrad EASO vypracoval toto nové vydanie vrátane aktualizovaných informácií a rozšírených odporúčaní týkajúcich sa procesu posudzovania veku. Úrad EASO na tento účel ďalej zmapoval metodiky posudzovania veku a procesné záruky, ktoré sa na území EÚ+ používali v roku 2016. Hlavné zistenia tohto prieskumu možno nájsť v rôznych častiach tejto publikácie v rámcových s názvom „Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+“, pričom v relevantných prípadoch sa v nich uvádzajú aj príklady z praxe, ktoré sa takisto nachádzajú v prílohe 4.

Ako toto druhé vydanie súvisí s inými podpornými nástrojmi úradu EASO?

Poslaním úradu EASO je podporovať členské štáty EÚ a pridružené krajiny (Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko) v implementácii spoločného európskeho azylového systému (CEAS). Táto podpora sa čiastočne poskytuje prostredníctvom spoločných školení, spoločnej úrovne kvality a spoločných informácií o krajine pôvodu (COI). Tak ako všetky podporné nástroje úradu EASO, aj táto publikácia je založená na spoločných štandardoch CEAS. Okrem toho by sa táto príručka mala vnímať ako doplnok k ostatným nástrojom úradu EASO, ktoré sa zaoberajú procesmi v oblasti azylu vhodnými pre deti, najmä k *praktickej príručke úradu EASO o pátraní po rodinných príslušníkoch*⁽²⁾ a ku školiacemu modulu EASO zameranému na vedenie pohovoru s deťmi⁽³⁾.

Čo obsahuje táto príručka?

Toto druhé vydanie obsahuje súbor referenčných a usmerňujúcich materiálov týkajúcich sa posudzovania veku, ako aj zmapovanie súčasného stavu v štátoch EÚ+.

V skratke, toto vydanie je rozčlenené do piatich vzájomne prepojených pilierov.

- Prvá kapitola, **Okolnosti posúdenia veku**, je úvodom k téme a zahŕňa predbežné podmienky, motiváciu a ciele procesu posudzovania veku.
- Druhá kapitola, **Najlepší záujem dieťaťa a procesné záruky**, sa zaoberá otázkou, ako možno zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa, tak ako je zakotvená v Dohovore Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa (CRC) a v *acquis* EÚ v oblasti azylu, uviesť do praxe a ako možno uplatňovať procesné záruky v procese posudzovania veku.
- V tretej kapitole, **Proces posudzovania veku: uplatňovanie multidisciplinárneho a holistického prístupu**, sa analyzuje, ako by sa mal proces vykonávať pomocou multidisciplinárneho a holistického prístupu a v súlade s usmernením uvedeným v tejto publikácii. Obsahuje aj vývojový diagram znázorňujúci hlavné kroky, ktoré sa majú dodržať, ak treba vykonať posúdenie veku.

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Ochrana migrujúcich detí – COM(2017) 211, 12. apríl 2017, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0211&from=EN>.

⁽²⁾ K dispozícii na webovom sídle úradu EASO.

⁽³⁾ Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovom sídle úradu EASO.

- Štvrtá kapitola, **Prehľad metód posudzovania veku**, zahŕňa najnovší vývoj v metódach, ktoré sa už skúmali v prvom vydaní, ako aj nové metódy, kde sa zaoberá ich potenciálnym (pozitívnym a negatívnym) vplyvom na záruky. Osobitná pozornosť sa venuje metódam, ktoré sa v roku 2013 nepoužívali alebo ktoré od tohto roku zaznamenali podstatný rozvoj.
- V piatej kapitole, **Záverečné odporúčania**, sú zhrnuté kľúčové odporúčania, ktoré boli sformulované s cieľom posilniť účinnosť procesu posudzovania veku a zároveň zaručiť práva detí.

Táto publikácia obsahuje niekoľko **príloh**

- **Príloha 1: Slovník**
Cieľom prílohy je uľahčiť identifikáciu a/alebo dosiahnuť spoločné chápanie najdôležitejších pojmov používaných v procese posudzovania veku.
- **Príloha 2: Najlepší záujem dieťaťa a posúdenie veku: praktické nástroje**
Prílohu tvorí formulár na posúdenie najlepšieho záujmu (BIA) a kontrolný zoznam najlepšieho záujmu dieťaťa (BIC) s cieľom posúdiť, či sa konkrétnym procesom posudzovania veku zaručuje, že sú zavedené potrebné procesné záruky na zabezpečenie primeranej ochrany práv každého dieťaťa.
- **Príloha 3: Právny rámec a postupy**
Príloha má slúžiť ako referenčný bod na identifikáciu príslušných právnych nástrojov a ustanovení na medzinárodnej, európskej aj vnútroštátnej úrovni. Okrem toho obsahuje usmerňujúce právne nezáväzné nástroje (soft law) a príslušnú judikatúru. Zahŕňa aj príslušné odkazy na postupy v tejto oblasti.
- **Príloha 4: Prehľad postupov štátov EÚ+ v oblasti posudzovania veku**
Príloha obsahuje aj metodiku a procesné záruky, ktoré používajú štáty EÚ+ pri vykonávaní procesu posudzovania veku.
- **Príloha 5: Bibliografia**
Súhrn konzultovaných zdrojov, ktoré boli zdrojom inšpirácie pri vypracúvaní obsahu tejto publikácie.

Aký je rozsah pôsobnosti tohto druhého vydania?

Táto publikácia poskytuje ďalšie usmernenia k základným aspektom procesu posudzovania veku, akými sú holistický a multidisciplinárny prístup, uplatňovanie zásady najlepšieho záujmu dieťaťa a aktualizácia informácií, ktoré boli zhromaždené na vypracovanie prvého vydania publikácie. Hoci sa táto príručka venuje posudzovaniu veku na osobitný účel konaní v oblasti medzinárodnej ochrany, môže slúžiť aj ako užitočný odkaz v ostatných kontextoch, v ktorých sa vyžaduje posúdenie veku (deti migrantov, minimálna veková hranica trestnoprávnej zodpovednosti atď.).

Keďže významné aspekty, akými sú uplatniteľné metodiky, sa rýchlo vyvíjajú, táto príručka neobsiahne v oblasti posudzovania veku úplne všetko. V závislosti od potrieb cieľovej skupiny budú preto možno potrebné ďalšie vydania tejto príručky.

Ako bolo vypracované toto druhé vydanie?

Túto publikáciu vypracoval úrad EASO a preskúmali ju Európska komisia, agentúry EÚ a odborníci zo štátov EÚ+ a z medzinárodných a mimovládnych organizácií (MVO). Cenné informácie boli poskytnuté aj počas dvoch *ad hoc* zasadnutí pracovnej skupiny, ktoré sa konali v septembri 2016. Vďaka rôznorodému zloženiu pracovných skupín sa zaručil komplexný a multidisciplinárny prínos odborníkov. Boli medzi nimi sociálni pracovníci, súdni antropológovia a výskumníci v oblasti rádiológie, ako aj odborní referenti a úradníci z prijímacích centier. Takisto medzi nimi boli azyloví úradníci, ktorí majú odborné znalosti o deťoch, zo zastúpení štátov EÚ+ (BE, IE, NL, LT, NO), z Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) a Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR), ako aj z príslušných medzinárodných organizácií a MVO s odbornými znalosťami v danej oblasti, ako sú Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), nadácia Nidos (NIDOS), Červený kríž v Spojenom kráľovstve a Program pomoci odlúčeným deťom

v Európe (SCEP) v rámci organizácie Defence for Children International. Táto publikácia je výsledkom spojenia odborných znalostí a odráža spoločné normy a spoločný cieľ dosiahnuť bezpečné a účinné procesy posudzovania veku v rámci kvalitných konaní v oblasti medzinárodnej ochrany.

Ako sa má táto príručka používať?

Na účely tejto príručky je konkrétny význam niektorých pojmov, ktoré sa bežne používajú v obsahu tejto príručky (posúdenie veku, biologický vek, chronologický vek, dieťa, opatrovník, štáty EÚ+), vymedzený s cieľom zaistiť ich lepšie pochopenie. Slovník (Príloha 1 k tejto publikácii) obsahuje ďalšie informácie o týchto pojmoch, ako aj dodatočnú terminológiu, ktorá bola identifikovaná ako užitočná pre zainteresované strany v oblasti posudzovania veku.

Posudzovanie veku je proces, ktorým sa orgány snažia odhadnúť chronologický vek alebo vekové rozpätie osoby s cieľom určiť, či je daná osoba dieťa alebo dospelá osoba.

Biologický vek je vymedzený ako súčasný stav osoby vzhľadom na jej možnú dĺžku života, čo znamená, že osoba môže byť mladšia alebo staršia, ako je jej chronologický vek.

Chronologický vek sa meria v rokoch, mesiacoch a dňoch od narodenia osoby.

Dieťa a maloletá osoba sa považujú za synonymá (každá osoba mladšia ako 18 rokov) a v tejto publikácii sa používajú oba pojmy. Úrad EASO uprednostňuje pojem „dieťa“, avšak pojem „maloletá osoba“ sa používa vtedy, keď sa to výslovne uvádza v právnom ustanovení. Na účely tejto publikácie, ktorá sa zameriava na deti žiadajúce o udelenie azylu, sa na označenie osoby, ktorej vek nebol určený, používa pojem **žadateľ**.

Ako sa už uviedlo, pojem **dieťa bez sprievodu** sa používa ako synonymum pojmu **maloletá osoba bez sprievodu** a vymedzuje sa ako dieťa/maloletá osoba, ktorá prichádza na územie štátov EÚ+ bez sprievodu dospelého zodpovedného za ňu zo zákona alebo podľa vnútroštátnych postupov dotknutého členského štátu a pokým nie je skutočne prevzatá do starostlivosti takejto osoby/dospelého. Patrí sem aj dieťa/maloletá osoba, ktorá zostala bez sprievodu po tom, ako vstúpila na územie štátov EÚ+.

Na vymedzenie pojmu **opatrovník** neexistuje jednotný názor a v praxi je opatrovník často prirovnávaný k osobe **zástupcu** dieťaťa alebo sociálneho pracovníka. Na účely tejto príručky sa však **opatrovník** považuje za nezávislú osobu, ktorú vymenoval vnútroštátny orgán a ktorá chráni najlepší záujem dieťaťa a jeho všeobecné blaho. V rámci reformy systému CEAS ⁽⁴⁾ Európska komisia navrhla nahradiť v súčasných právnych nástrojoch EÚ v oblasti azylu použitie pojmu „zástupca“ pojmom „opatrovník“. Keďže v čase prípravy tejto publikácie bola reforma systému CEAS stále predmetom diskusie, v celom texte sa používa pojem **opatrovník/zástupca**.

Acquis EÚ v oblasti azylu tvorí tento súbor právnych nástrojov EÚ: prepracované znenie smernice o podmienkach prijímania, prepracované znenie smernice o konaní o azyle, prepracované znenie smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, smernica o dočasnej ochrane, dublinské nariadenie III a prepracované znenie nariadenia o systéme Eurodac ⁽⁵⁾. Súhrn medzinárodných, európskych a vnútroštátnych ustanovení a právnych nástrojov, ktoré sa týkajú posudzovania veku, sa nachádza v prílohe 3 k tejto publikácii s názvom „Právny rámec a postupy“.

Na účely tejto príručky sa členské štáty EÚ, ako aj Nórsko a Švajčiarsko označujú ako **Štáty EÚ+**.

⁽⁴⁾ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ [COM(2016) 467 final, 2016/0224 (COD)], k dispozícii na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0211&from=EN>. V čase prípravy tejto príručky nie je známe, či návrh Komisie bude viesť k novému nariadeniu, ani to, aké presné pojmy budú v ňom použité. Čitateľ by si mal preto jednoducho uvedomiť, že niekedy v budúcnosti sa môže stať, že prepracované znenie smernice o konaní o azyle bude zrušené a nahradené nariadením, v ktorom budú niektoré ustanovenia zmenené.

⁽⁵⁾ Právne texty a ich preklady sú dostupné na adrese: [prepracované znenie smernice o podmienkach prijímania](#), [prepracované znenie smernice o konaní o azyle](#), [prepracované znenie smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu](#), [dublinské nariadenie III](#), [nariadenie o systéme Eurodac](#).

Kapitola 1 Okolnosti posudzovania veku

Vek je základnou náležitosťou identity dieťaťa. *Acquis* EÚ⁽⁶⁾, ako aj Dohovor o právach dieťaťa (článok 1) definujú detstvo vo vzťahu k veku:

Dieťa/maloletá osoba je každá osoba mladšia ako 18 rokov.

Z tohto vymedzenia vyplývajú dva hlavné dôsledky. Po prvé, dohovor sa vzťahuje na každú osobu mladšiu ako 18 rokov. Po druhé, ako je stanovené v *acquis* EÚ, každý žiadateľ o medzinárodnú ochranu mladší ako 18 rokov má nárok na procesné záruky zamerané na dieťa a osobitné podmienky prijímania.

Napriek tomu, že vek sa neustále mení, je prirodzenou charakteristikou **identity každého človeka**. Ako súčasť osobného postavenia osoby určuje vzťah medzi štátom a osobou. Zmeny veku ako také môžu viesť k nadobudnutiu osobitných práv a povinností, napr. keď sa osoba považuje za dospelú po dosiahnutí veku 18 rokov. Vek 18 rokov však nie je vždy určujúcim faktorom pre nadobudnutie nových práv a povinností alebo úplnej spôsobilosti v niektorých oblastiach, ako napríklad vojenská služba, vek osamostatnenia sa a minimálny vek trestnoprávnej zodpovednosti, vek súhlasu s manželstvom, vek na prijatie do zamestnania alebo na sexuálne vzťahy. V závislosti od vnútroštátnych právnych predpisov sa tieto hraničné hodnoty môžu dosiahnuť už v skoršom chronologickom veku.

Ak je vek osoby známy, určuje pravidlá vzťahu medzi osobou a štátom, pričom v súlade s tým sa v článkoch 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa stanovujú v súvislosti s vekom tieto kľúčové povinnosti štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru:

- registrácia dieťaťa po narodení,
- rešpektovanie práva dieťaťa na zachovanie vlastnej identity, a teda
- rýchle opätovné stanovenie identity dieťaťa.

Podľa týchto ustanovení by sa všetky deti mali pri narodení zaregistrovať a mali by dostať príslušný doklad ako dôkaz o svojej totožnosti. Podľa štatistík OSN⁽⁷⁾ však v období rokov 2003 – 2007 nahlásilo celkový počet narodených živých detí len necelých 10 % afrických štátov⁽⁸⁾, čo je výrazný rozdiel v porovnaní s touto mierou v európskych krajinách (90 %). Nízka miera registrácie pôrodov v krajinách pôvodu patrí medzi dôvody toho, prečo žiadatelia o medzinárodnú ochranu prichádzajú do EÚ **bez dokladov** alebo s dokladmi, ktoré sa považujú za nespoľahlivé. Miera registrácie pôrodov nie je v hlavných krajinách pôvodu žiadateľov o medzinárodnú ochranu jednotná. V Somálsku sú napríklad pri pôrode zaregistrované len 3 % detí vo veku do 5 rokov, zatiaľ čo v Afganistane toto číslo dosahuje 37 %⁽⁹⁾ (tieto percentuálne podiely sa vzťahujú na aktuálnu mieru pôrodnosti). Podľa štatistického oddelenia OSN toto číslo klesá až na úroveň menej ako 6–10 % u detí, ktoré sa narodili pred 14 až 18 rokmi (čo je vek detí bez sprievodu prichádzajúcich do Európy). V prístupe k registrácii pri pôrode môžu okrem toho brániť aj iné faktory, ako napríklad vidiecky pôvod či príslušnosť k menšine alebo určitej sociálnej skupine (kasty, kmene a podobne). Rozdiely v registrácii pôrodov v rámci tej istej krajiny prehlbuje aj nedostatočná informovanosť o dôležitosti registrácie alebo nedostatočné znalosti o tom, ako treba dieťa zaregistrovať. Nízka miera registrácie pôrodov vedie k tomu, že deti majú problém dokladmi preukázať svoju totožnosť a vek, v dôsledku čoho môžu zostať bez ochrany a pozbavené svojich práv, na ktoré majú nárok. Popri chýbajúcej registrácii môže byť v krajinách, v ktorých prebieha vojna alebo ozbrojený konflikt, problém aj s vydávaním rodných listov, prípadne ich orgány nemusia chcieť poskytnúť. Neexistencia dokladov preukazujúcich, že dieťa ešte nemá 18 rokov, môže mať priamy vplyv na uznanie jeho postavenia ako nositeľa práv dieťaťa. V dôsledku toho môže dôjsť k tomu,

⁽⁶⁾ Pozri článok 2 bod d) smernice o podmienkach prijímania, článok 2 bod l) smernice o konaní o azyle, článok 2 bod k) smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, článok 2 bod i) dublinského nariadenia III a článok 2 ods. 6 smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

⁽⁷⁾ http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/VS_availability.htm.

⁽⁸⁾ Tamže, na základe systémov úplnej registrácie.

⁽⁹⁾ http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/Birth_registration_May-2016.xlsx.

že v záležitostiach, ako je vojenská služba, manželstvo či prístup na trh práce a k spravodlivosti, sa s deťmi zaobchádza ako s dospelými.

Keďže chronologický vek v niektorých krajinách nezohráva dôležitú úlohu pri nadobúdaní postavenia dospelaj osoby, je dôležité zvažovať aj tento kultúrny faktor. V niektorých kultúrach sa deti považujú za dospelé hneď, ako zaznamenajú určité fyzické zmeny alebo sa stanú súčasťou samostatnej rodiny (napríklad prostredníctvom detských manželstiev). Z týchto dôvodov je bežné, že nemusia poznať svoj chronologický vek a nevedia pochopiť jeho význam v západných kultúrach. Keďže chronologický vek nemusí identifikovať ich postavenie v komunite, ani vzťah k iným ľuďom (v niektorých regiónoch sa deti vždy registrujú ako narodené 1. januára roka, v ktorom sa narodili, bez ohľadu na to, že sa narodili v iný mesiac), tento **kultúrny rozdiel** môže viesť k pomerne nejasným vyhláseniam o dátumoch narodenia alebo o veku.

V kontexte medzinárodnej ochrany je vek žiadateľa kľúčovým ukazovateľom **potreby osobitnej ochrany** ⁽¹⁰⁾ (deti, staršie osoby). Príslušnosť k určitým vekovým skupinám vedie k uplatňovaniu osobitných/dodatočných procesných záruk počas konaní v oblasti medzinárodnej ochrany, ako aj osobitných podmienok prijímania (ako je napríklad právo na primerané a bezpečné ubytovanie, právo na vzdelanie a osobitnú zdravotnú starostlivosť, obmedzenie administratívneho zaistenia na účely migrácie vo výnimočných prípadoch a povinnosť najprv hľadať realizovateľné alternatívy zaistenia). V prípade detí alebo v prípade pochybností o veku žiadateľa sa počas konania musí na prvom mieste zvažovať najlepší záujem dieťaťa. Vek je navyše mimoriadne relevantným faktorom aj pri žiadostiach o azyl špecifických pre deti (nútené/skoré manželstvo, nútený nábor, mrzačenie ženských pohlavných orgánov, obchodovanie s deťmi, násilie v rodine a domáce násilie, nútená práca, prostitúcia a detská pornografia) ⁽¹¹⁾.

Mimo kontextu medzinárodnej ochrany má vek osoby vplyv na účasť orgánov na iných konaniach, napríklad pri poskytovaní súhlasu s manželstvom, nahlasovaní sexuálnych vzťahov maloletých, pri prijatí alebo odmietnutí liečebného postupu v rámci zdravotnej starostlivosti, pri prístupe na trh práce, zaisťovaní prístupu k iným právam (právo na vzdelanie a pod.), a vplyv na trestnoprávnu zodpovednosť (minimálny vek trestnoprávnej zodpovednosti atď.).

Ak je teda vek neznámy a v súvislosti s vekom existujú **opodstatnené pochybnosti**, orgány možno budú musieť posúdiť vek osoby s cieľom určiť, či ide o dospelú osobu alebo dieťa. Posúdenie nemusí byť potrebné v prípadoch, keď je žiadateľ zjavne dieťaťom, alebo ak fyzický vzhľad dieťaťa, jeho správanie a duševná zrelosť nespochybniteľne naznačujú, že žiadateľ má výrazne viac ako 18 rokov, pričom neexistujú žiadne dôkazy svedčiacie o opaku. Ak však existujú dôkazy protirečiacie fyzickému vzhľadu, napríklad ak osoba vyzerá výrazne staršia ako 18 rokov, ale má doklady, podľa ktorých je dieťaťom, malo by sa vyžadovať posúdenie veku. Potreba vykonať posúdenie veku v skutočnosti znamená, že existujú pochybnosti o veku, a teda je možné, že žiadateľ je dieťa.

Pochybnosti môžu vzniknúť nielen vtedy, keď žiadateľ tvrdí, že je dieťaťom, ale aj vtedy, keď tvrdí, že je dospelým. Migrujúce deti môžu predstierať, že sú dospelé, aby **sa vyhli ochranným opatreniam** orgánov. Dôvody pritom môžu byť rôzne, napríklad možno chcú pokračovať v migrácii do určeného cieľového miesta, a preto sa chcú vyhnúť ubytovaniu s dohľadom a v niektorých prípadoch s obmedzenou slobodou pohybu alebo ubytovaniu, v ktorom by boli oddelené od sprevádzajúcich dospelých osôb. Deti sa často vydávajú za dospelých, aby mohli pracovať, uzavrieť manželstvo alebo preto, že sa považujú za dospelé osoby zodpovedné za blaho rodiny, ktorú nechali doma. V iných prípadoch však deti len môžu postupovať podľa pokynov, ktoré im dali prevádzачi alebo obchodníci s ľuďmi. V takýchto prípadoch sa prevádzачi alebo obchodníci s ľuďmi snažia udržať deti mimo pozornosti orgánov, aby zostali bez ochrany a boli tak jednoduchou korisťou vhodnou na ďalšie vykorisťovanie. Povedomie o tejto skutočnosti môže uľahčiť včasnú identifikáciu ⁽¹²⁾ obeť alebo možnej obeť obchodovania s ľuďmi a prerušiť reťazec vykorisťovania.

⁽¹⁰⁾ Pozri napríklad neúplný zoznam zraniteľných žiadateľov uvedený v článku 21 prepracovaného znenia smernice o podmienkach prijímania.

⁽¹¹⁾ UNHCR, *Guidelines on international protection: child asylum claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 convention and/or 1967 protocol relating to the status of refugees* (Usmernenia k medzinárodnej ochrane: detskí žiadatelia o azyl podľa článku 1 bodu A ods. 2 a článku 1 bodu F Dohovoru z roku 1951 a/alebo Protokolu z roku 1967 týkajúceho sa právneho postavenia utečencov), 22. decembra 2009, HCR/GIP/09/08, k dispozícii na adrese: <https://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>.

⁽¹²⁾ Úrad EASO vypracoval online nástroj, ktorý má vnútroštátnym orgánom pomáhať pri včasnej identifikácii osôb s osobitnými procesnými potrebami a/alebo potrebami pri prijímaní (IPSN).

Na záver možno povedať, že **posudzovanie veku** je proces, pri ktorom sa orgány snažia odhadnúť chronologický vek alebo rozsah veku osoby tak, aby určili, či osoba je dieťa alebo dospelý.

Správna identifikácia osoby ako dieťaťa alebo dospelého je rozhodujúca, ak sa má zaistiť ochrana a zaručenie práv dieťaťa a ak sa má predísť tomu, aby boli dospelí umiestnení medzi deti a mohli využívať ďalšie práva alebo záruky (ako napríklad prístup k vzdelaniu, vymenovanie opatrovníka/zástupcu), ktoré sa im neposkytujú.

Posúdenie veku z hľadiska základných práv

Mimoriadny význam v procese posudzovania veku má niekoľko základných práv zakotvených v Dohovore o právach dieťaťa a Charte základných práv Európskej únie ⁽¹³⁾.

Najlepší záujem dieťaťa (článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa a článok 24 Charty základných práv Európskej únie)

Vo všetkých činnostiach týkajúcich sa detí sa musí v prvom rade zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa. Má sa preto uplatňovať od chvíle, keď sa určí, že žiadateľ môže byť mladší ako 18 rokov, počas celého posudzovania veku, ak je takéto posúdenie potrebné, a až dovtedy, kým z presvedčivých výsledkov nevyplynie, že žiadateľ je dospelá osoba.

Právo na nediskrimináciu (článok 2 Dohovoru o právach dieťaťa a článok 21 Charty základných práv Európskej únie)

S každou osobou by sa malo zaobchádzať objektívne a mala by byť posudzovaná na individuálnom základe. Je veľmi dôležité, aby pri posudzovaní veku nedochádzalo k zaujatosti voči osobám určitej štátnej príslušnosti, etnickej príslušnosti atď.

Právo na identitu (články 1, 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa)

Vek je rovnako súčasťou identity osoby ako jej meno, štátna príslušnosť, občianstvo a rodinný stav. Určuje práva a povinnosti osoby, ako aj povinnosti štátu voči tejto osobe (napr. poskytovať ochranu, vzdelávanie, zdravotnú starostlivosť). Jednou z týchto povinností je obnovenie identity osoby, ktorá jej bola nezákonne odňatá, čo v realite zaväzuje štát predložiť dôkaz a zaručiť uznanie a dodržiavanie týchto práv inými osobami a subjektmi. Nesprávne posúdenie veku môže spôsobiť trvalú ujmu, ak bráni v prístupe k právam človeka a k možnosti ich uplatňovania, ako aj v uznávaní týchto práv inými osobami. Nesprávne posúdenie veku môže viesť k tomu, že sa deti dostanú do zraniteľných situácií. Mohlo by to viesť k tomu, že deti skončia v interakcii s dospelými alebo budú umiestnené medzi dospelých, alebo že dospelí budú nesprávne umiestnení medzi deti, čo je mimoriadne znepokojivý scenár.

Právo slobodne vyjadriť svoj názor a právo byť vypočutý (články 12 a 14 Dohovoru o právach dieťaťa a články 24 a 41 Charty základných práv Európskej únie)

Ide o základné právo s ďalekosiahlymi účinkami. Zahŕňa právo dieťaťa slobodne vyjadrovať vlastné názory a právo na zohľadnenie jeho názorov a ich náležité posúdenie v súlade s jeho vekom a zrelosťou. Ak sú pochybnosti o veku žiadateľa, osobitnú pozornosť treba venovať tomu, aby sa pri zohľadňovaní názorov dieťaťa podľa úrovne jeho zrelosti predišlo subjektívnym alebo svojvoľným hodnoteniam (napríklad v súvislosti s vekom, v ktorom dieťa dokáže formovať vlastné názory). Vnímavo sa treba stavať aj k prípadom, keď ide o osoby so zdravotným postihnutím a s inými osobitnými potrebami (napr. negramotnosť).

⁽¹³⁾ Charta základných práv EÚ je k dispozícii na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>.

S právom na vyjadrenie vlastných názorov a právom na účinný prostriedok nápravy sa nevyhnutne spája aj právo byť vypočutý ešte pred tým, než sa v správnom alebo súdnom konaní prijme akékoľvek individuálne opatrenie, ktoré by mohlo danú osobu nepriaznivo ovplyvniť.

Právo na informácie

Informácie sú kľúčom k tomu, aby daná osoba dokázala pochopiť proces posudzovania veku, ako aj práva a povinnosti, ktoré proces zahŕňa. Ak sa vyžaduje súhlas, daná osoba by navyše mala dať súhlas na základe presných a úplných informácií a mala by byť schopná poskytnúť ho slobodne bez akéhokoľvek nátlaku alebo podmienok.

Rešpektovanie dôstojnosti a právo na nedotknuteľnosť (články 3 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa a články 1, 3 a 5 Charty základných práv Európskej únie)

V rámci procesu posudzovania veku sa musí rešpektovať dôstojnosť žiadateľa, ako aj jeho telesná nedotknuteľnosť. Vyšetrenia zamerané na posúdenie veku, pri ktorých sa vyžaduje odhalenie intímnych partii alebo nahota, sú výrazne rušivé a nemajú žiadny lekárske účel, preto sa nesmú používať. Odhalenie intímnych partii je obzvlášť traumatizujúce a deti, dospievajúci a žiadatelia s iným kultúrnym zázemím ho len ťažko chápu. Tieto vyšetrenia sú mimoriadne stresujúce pre deti, ktoré počas migrácie mohli byť vystavené zneužívaniu alebo iným rizikovým situáciám alebo ktoré mohli zažiť prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a môžu túto traumu znovu vyvolať.

Rešpektovanie súkromného života a ochrana osobných údajov (článok 16 Dohovoru o právach dieťaťa a články 7 a 8 Charty základných práv EÚ)

Týmto právom sa chráni súkromný život detí pred svojvoľným zasahovaním verejných orgánov a súkromných organizácií, napríklad médií. Táto ochrana sa vzťahuje na štyri samostatné oblasti: súkromný život, rodinný život, domov a korešpondencia. Zasahovanie orgánov do osobného života musí byť odôvodnené, musí sa čo najviac obmedziť a musí ho upravovať presná skupina noriem. Podľa právnych predpisov EÚ možno osobné údaje zhromažďovať zákonne len pri splnení prísnych podmienok, na legitímny účel, pričom daná osoba alebo jej zástupca musí dať súhlas s takýmto zhromažďovaním údajov, alebo musí byť zákonne odôvodnené. V opačnom prípade sa takéto zasahovanie stáva svojvoľným alebo nezákonným. Osoby alebo organizácie, ktoré získavajú a spravujú osobné údaje, musia zabezpečiť ochranu pred ich zneužitím a musia rešpektovať práva majiteľov údajov, ktoré sú zaručené právom EÚ. Deti a ich opatrovníci/zástupcovia by mali byť informovaní o údajoch, ktoré sa budú získavať, podľa príslušného vnútroštátneho právneho rámca. V kontexte medzinárodnej ochrany treba pri získavaní údajov postupovať obozretne, aby sa predišlo akémukoľvek porušeniu bezpečnosti informácií, ktoré by mohlo ohroziť žiadateľa alebo jeho rodinu.

Právo na účinný prostriedok nápravy (články 12 a 47 Charty základných práv EÚ)

Toto právo znamená, že výsledky procesu možno napadnúť a že deti majú k dispozícii informácie a pomoc potrebnú na uplatňovanie tohto práva. Finančné náklady, ktoré vznikli v dôsledku napadnutia rozhodnutia o posúdení veku, neznáša žiadateľ, inak by sa právo na účinný prostriedok nápravy nedalo efektívne uplatňovať.

Väčšina týchto základných práv je v medzinárodných a európskych právnych predpisoch, najmä v *acquis* EÚ v oblasti azylu, vyjadrená formou zásad (najlepší záujem dieťaťa) a procesných záruk, ako sa uvádza v nasledujúcej kapitole.

Kapitola 2 Najlepší záujem dieťaťa a procesné záruky

Najlepší záujem dieťaťa

Zásada najlepšieho záujmu dieťaťa je hlboko zakorenená v európskych právnych predpisoch v oblasti ľudských práv a azylu a v príslušnom medzinárodnom právnom rámci ⁽¹⁴⁾.

„Pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.“ (článok 24 Charty základných práv EÚ)

Najlepší záujem dieťaťa je ako všeobecnú zásadu potrebné neustále zohľadňovať od chvíle, keď sa dieťa nájde, až dovtedy, kým sa pre dieťa nenájde trvalé riešenie.

V súvislosti s medzinárodnou ochranou by mal akýkoľvek náznak, že žiadateľ by mohol byť dieťaťom, okamžite viesť k zohľadňovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých činnostiach, ktoré sa ho týkajú, čo teda platí pre celé konanie o azyle. V tejto súvislosti nesú hostiteľské štáty EÚ+ zodpovednosť za rešpektovanie najlepšieho záujmu dieťaťa nielen v rámci konaní o azyle, ale aj v iných procesoch a rozhodnutiach majúcich vplyv na deti, ako napríklad počas procesu posudzovania veku.

Ako uviedol Výbor OSN pre práva dieťaťa ⁽¹⁵⁾, najlepší záujem dieťaťa má tri roviny.

(a) Hmotné právo: právo dieťaťa na posúdenie a prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu pri zohľadňovaní rôznych záujmov s cieľom dospieť k rozhodnutiu o danej otázke a záruka toho, že toto právo sa vykoná bez ohľadu na to, aké rozhodnutie sa prijme v súvislosti s dieťaťom, so skupinou identifikovaných alebo neidentifikovaných detí alebo s deťmi vo všeobecnosti.

(b) Základná výkladová právna zásada: ak je právne ustanovenie možné vykladať viacerými spôsobmi, mal by sa vybrať výklad, ktorý najúčinnejšie slúži najlepšiemu záujmu dieťaťa.

(c) Pravidlo postupu: pri prijímaní rozhodnutia, ktoré bude mať vplyv na konkrétne dieťa, identifikovanú skupinu detí alebo deti vo všeobecnosti, musí proces rozhodovania zahŕňať vyhodnotenie možného (pozitívneho alebo negatívneho) vplyvu rozhodnutia na dotknuté dieťa alebo deti.

Posúdenie a určenie najlepšieho záujmu dieťaťa si vyžaduje procesné záruky. Okrem toho sa v odôvodnení rozhodnutia musí uvádzať, že bol výslovne zohľadnený najlepší záujem dieťaťa. Orgány v tejto súvislosti vysvetlia, ako sa v rámci rozhodnutia rešpektovalo toto právo, t. j. čo sa považuje za najlepší záujem dieťaťa, z akých kritérií sa vychádzalo a ako sa najlepší záujem dieťaťa hodnotil v porovnaní s inými faktormi, či už ide o všeobecné otázky týkajúce sa postupov alebo jednotlivé prípady.

V dôsledku toho a v súlade so všeobecným komentárom Výboru OSN pre práva dieťaťa sa aj rozhodnutie o vykonaní posúdenia veku a o metódach zvolených na tento účel prijme v prvom rade s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa.

⁽¹⁴⁾ Článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa, článok 24 Charty základných práv EÚ; *acquis* EÚ v oblasti azylu: článok 23 prepracovaného znenia smernice o podmienkach prijímania, článok 11 prepracovaného znenia smernice o podmienkach prijímania, článok 25 ods. 6 prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle, článok 20 ods. 5 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu a článok 6 prepracovaného znenia dublinského nariadenia III.

⁽¹⁵⁾ Všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (článok 3 ods. 1), k dispozícii na adrese: https://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf.

Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa na účely posúdenia veku

Pri posúdení najlepšieho záujmu sa overí, či proces posudzovania veku je v najlepšom záujme dieťaťa, či sú zavedené potrebné procesné záruky, či sú chránené práva individuálneho dieťaťa a či sa očakáva, že výsledky rozptýlia pochybnosti o veku žiadateľa. Pri posúdení najlepšieho záujmu by sa mali zväziť osobitné okolnosti dieťaťa a tiež by sa malo zabezpečiť, aby sa najlepší záujem dieťaťa zvažoval ako prvoradý faktor pri rozhodovaní o potrebe posúdenia jeho veku a o spôsobe tohto posúdenia. Z tohto dôvodu sa musí proces posudzovania veku orientovať na dieťa, pričom sa tiež musia brať do úvahy osobitné okolnosti a potreby žiadateľa.

Vzhľadom na to by sa pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa dieťaťa, a teda aj pred prijatím rozhodnutia o prístupí k procesu posúdenia veku, malo vykonať posúdenie najlepšieho záujmu.

Ak sú potrebné ďalšie opatrenia, posúdenie najlepšieho záujmu si bude vyžadovať nadväzujúce kroky na zaistenie toho, že bude zohľadnený najlepší záujem dieťaťa. V rozhodnutí o vykonaní posúdenia veku by sa mal zohľadniť výsledok pohovoru zameraného na posúdenie najlepšieho záujmu, ako aj všetky informácie v spise dieťaťa. Ak sa vzhľadom na očakávané výsledky posúdenia veku nepovažuje za potrebné a užitočné, **nemalo by sa vykonávať.**

Pri zvažovaní najlepšieho záujmu dieťaťa na konkrétny účel posúdenia veku v kontexte medzinárodnej ochrany majú okrem toho mimoriadny význam nasledujúce faktory.

- **Bezpečnosť a ochrana** ⁽¹⁶⁾: pri príchode alebo neskôr deti niekedy tvrdia, že sú dospelými, aby sa vyhli ubytovaniu pre deti. V takomto ubytovaní je viac ochranných opatrení, napríklad obmedzenie slobody pohybu a vyčlenený personál, ktorý sa o deti stará. Dôvody môžu byť rôzne: dieťa si napríklad želá zostať neodhalené, aby sa mohlo presunúť do želaného miesta určenia. Pri iných príležitostiach môže byť táto údajná dospelosť súčasťou nejakého vymysleného príbehu, ktorý má dieťa hovoriť orgánom alebo iným subjektom, ak sa ho budú pýtať na vek. Zdroje takýchto príbehov môžu byť pomerne rozdielne. Pokyny na takéto vypovedanie o veku mohli dať dieťaťu príbuzní alebo sprevádzajúci dospelí, aby sa vyhli odlúčeniu, alebo prevádzaci. Môžu však pochádzať aj od člena siete obchodovania s ľuďmi, ktorý si chce udržať kontrolu nad dieťaťom a mať k nemu jednoduchý prístup počas jeho pobytu na danom území. Preto je veľmi dôležité mať na pamäti, že pochybné tvrdenie o dospelosti môže byť náznakom toho, že daný žiadateľ je potenciálnou obeťou obchodovania s ľuďmi, a orgány by mali konať zodpovedajúcim spôsobom (informovanie o danom prípade a jeho postúpenie príslušným vnútroštátnym službám vrátane možného posúdenia žiadateľa ako obeť obchodovania s ľuďmi).
- **Blaho dieťaťa** ⁽¹⁷⁾: ak je posúdenie veku opodstatnené, použité metódy musia byť pre dieťa čo najmenej rušivé, musia byť čo najpresnejšie z hľadiska posúdenia rozsahu veku, transparentné a vymedzené v súlade s overenými normami a tiež musia byť kontrolovateľné a preskúmateľné. Musí sa tiež určiť a zdokumentovať rozpätie chybovosti, aby sa zaistilo, že očakávaná výsledkov metód sú realistické. Je potrebné venovať pozornosť pochybnostiam a obavám dieťaťa a musia sa tiež preskúmať akékoľvek dôvody, pre ktoré môže dieťa odmietiť podrobiť sa posúdeniu veku, pričom sa musia poskytnúť alternatívy, ak sú dostupné. V maximálnom možnom rozsahu je potrebné vyhovieť žiadostiam dieťaťa alebo jeho opatrovníka/zástupcu, aby sa zachovalo blaho dieťaťa a zmiernil sa strach z vyšetrovaní (obmedzenie počtu osôb v miestnosti na vyšetrovanie alebo pohovor, prítomnosť opatrovníka/zástupcu, ak to dieťa vyžaduje, atď.).
- **Zázemie dieťaťa** ⁽¹⁸⁾: je dôležité prispôbiť proces kultúrnemu zázemiu dieťaťa (uprednostňované pohlavie vyšetrujúcej osoby a prekladateľa), ako aj jeho zážitkom (útek a migrácia do Európy, ktoré dieťa prekonalo, môže vyvolať alebo zhoršiť jeho zraniteľnosť).
- **Osobitné okolnosti**: orgány zväžia osobitné okolnosti žiadateľa (rozsah sporného veku, pohlavie žiadateľa atď.) a potreby, potenciálny pozitívny a negatívny vplyv, názory žiadateľa a vhodnosť používaných konkrétnych metód v danom prípade.

⁽¹⁶⁾ Článok 23 ods. 2 smernice o podmienkach prijímania, článok 6 a odôvodnenie 13 dublinského nariadenia III a odôvodnenie 18 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu.

⁽¹⁷⁾ Ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 smernice o podmienkach prijímania, v článku 6 dublinského nariadenia III a v odôvodnení 18 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, v odôvodnení 33 smernice o konaní o azyle, v odôvodnení 13 dublinského nariadenia III a v odôvodnení 20 návrhu nariadenia o spoločnom konaní o medzinárodnej ochrane v Únii.

⁽¹⁸⁾ Článok 23 ods. 2 smernice o podmienkach prijímania, odôvodnenie 33 smernice o konaní o azyle, odôvodnenie 13 dublinského nariadenia III a odôvodnenie 18 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa v medzinárodnom aj európskom právnom rámci určujú tieto normy a záruky potrebné na účely posúdenia veku.

Pochybnosť vykladaná v prospech osoby by sa mala uplatňovať čo najširšie v prípade detí bez sprievodu, u ktorých je menej pravdepodobné, že budú mať pri sebe doklady ako dôkaz.

Okamžitý prístup ku kvalifikovanému, nezávislému **zástupcovi a/alebo opatrovníkovi**, ktorý koná v najlepšom záujme dieťaťa, ručí za jeho všeobecné blaho a uplatňuje právnu spôsobilosť.

Právo dostávať **informácie** v jazyku, ktorému dieťa rozumie, a spôsobom primeraným veku.

Právo na účasť a právo na **vypočutie názorov dieťaťa** a ich zohľadnenie v súlade s jeho vekom a zrelosťou.

Informovaný súhlas a **právo na odmietnutie** lekárskeho vyšetrenia.

Dôvernosť údajov, ich ochrana a zabezpečenie.

Postupy vhodné pre deti vykonávané **kvalifikovanými odborníkmi**, ktorí poznajú kultúrne a etnické špecifiká.

Metóda najmenej narúšajúca súkromie, najmenej rušivý proces (postupné vykonávanie), ktorý je vhodný vzhľadom na pohlavie a kultúrne zázemie danej osoby.

Presnosť a rozpätie chybovosti uplatňované v prospech žiadateľa.

Právo na **účinný prostriedok nápravy**, ktorý možno využiť.

Keď v rámci daného procesu a vzhľadom na dostupné zdroje nie je možné zabezpečiť uvedené záruky, čo sa môže stať pri veľkom príleve alebo vylodení veľkého množstva ľudí, posúdenie veku sa môže uskutočniť v neskoršej fáze alebo v dvoch fázach (pri predbežnej kontrole pri príchode a plnohodnotnom posúdení veku vo chvíli, keď to podmienky dovoľia). V tomto prípade sa v plnej miere uplatní pochybnosť vykladaná v prospech osoby a musí sa akceptovať uvádzaný vek, až kým nenastanú podmienky, pri ktorých je možné vykonať bezpečné a efektívne posúdenie veku ⁽¹⁹⁾.

Treba poznamenať, že hoci sa usmernenia a nástroje uvedené v tejto publikácii zameriavajú len na proces posúdenia veku, posúdenie najlepšieho záujmu má pokračovať, až kým sa pre dieťa nenájde trvalé riešenie. Posúdenie najlepšieho záujmu okrem toho nemá nahradiť určenie najlepšieho záujmu, ktoré sa vyžaduje pri zvažovaní trvalých riešení pre dieťa.

Uplatňovanie zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby

Pochybnosť vykladaná v prospech osoby je kľúčovou zásadou a zárukou v oblasti posudzovania veku, keďže žiadnou z existujúcich metód posudzovania veku nemožno s istotou určiť presný vek.

Vzhľadom na dôležitosť tejto zásady sa pochybnosť vykladaná v prospech osoby objavuje opakovane ako kľúčová procesná záruka v záležitostiach týkajúcich sa detí a tiež v procese posudzovania veku v rámci *acquis* EÚ v oblasti azylu (článok 25 ods. 5 prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle). V smernici o boji proti obchodovaniu s ľuďmi ⁽²⁰⁾ sa okrem toho jasne uvádza, že pochybnosť vykladaná v prospech osoby by sa mala uplatňovať v prípade, že vek nie je istý, ako sa uvádza ďalej.

⁽¹⁹⁾ Ďalšie usmernenia a praktické odporúčania sa uvádzajú v kapitole 4 a prílohe 2 (nástroje spojené s najlepším záujmom dieťaťa).

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV, k dispozícii na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:SK:PDF>.

„Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, ak vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, nie je istý a existujú dôvody domnievať sa, že táto osoba je dieťaťom, takáto osoba sa pokladala za dieťa v záujme toho, aby sa jej mohla bezodkladne poskytnúť pomoc, podpora a ochrana.“ (článok 13 ods. 2 smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi)

Táto problematika sa ďalej komplikuje tým, že pochybnosti o veku žiadateľa sú často následkom neexistencie dokladov, ktoré by situáciu dokazovali. Je to mimoriadne bežné v prípade detí. Proces posudzovania veku však nemusí rozptýliť všetky obavy (výsledky sú často približne o jeden alebo dva roky pod vekom 18 rokov alebo nad 18 rokov), keďže existujúce metódy majú isté obmedzenia.

Posudzovanie veku by nemalo byť rutinným postupom. Potreba posúdenia veku by mala byť **náležite odôvodnená** na základe **opodstatnených pochybností** o uvádzanom veku a k posudzovaniu veku by sa malo pristúpiť len v prípade, ak chýbajú dôkazy a/alebo ak niekoľko získaných dôkazov je v rozpore s uvádzaným vekom žiadateľa. Ak dostupné dôkazy nie sú v rozpore s vekom alebo sa nimi uvádzaný vek potvrdzuje, mali by sa akceptovať.

Ak chýbajú listinné dôkazy (ako sú cestovné pasy, preukazy totožnosti, pobytové preukazy alebo cestovné doklady, napríklad preukazy vydané UNHCR, osvedčenia iných krajín alebo náboženské či občianske osvedčenia preukazujúce občiansky stav – sobášny list, rodný list, rodinná knižka žiadateľa alebo ktoréhokoľvek rodinného príslušníka – s odkazom na vek žiadateľa), orgány nemusia mať istotu alebo môžu mať **jednoduché pochybnosti** o veku osoby.

Jednoduché pochybnosti

Ak chýbajú platné doklady, ale ak uvádzaný vek (vyhlásenie žiadateľa) podporí alebo potvrdí aspoň jeden z nasledujúcich dôkazov získaných orgánmi, uvádzaný vek možno akceptovať bez nutnosti posudzovania veku:

- informácie z iných databáz,
- vyhlásenia iných rodinných príslušníkov, príbuzných alebo opatrovníka dieťaťa,
- prvé odhady podľa fyzického vzhľadu.

Tieto dôkazy môžu mať rôznu váhu podľa spoľahlivosti daného dôkazu v porovnaní s ostatnými dôkazmi.

V iných prípadoch, keď chýbajú doklady a uvádzaný vek nemá oporu v niekoľkých dôkazoch získaných orgánmi alebo je s nimi v rozpore, pochybnosti sa považujú za **opodstatnené**. Ak by z nesprávneho posúdenia osoby ako dospelého alebo dieťaťa mohli plynúť škodlivé následky, začatie posudzovania veku by sa mohlo považovať za nevyhnutné za predpokladu, že je v najlepšom záujme dieťaťa.

Opodstatnené pochybnosti

Ak chýbajú platné doklady a ak uvádzaný vek (vyhlásenie žiadateľa) nie je podložený niekoľkými dôkazmi získanými orgánmi alebo je v rozpore s takýmito dôkazmi, uvádzaný vek nemožno akceptovať a posúdenie veku bude nutné:

- informácie z iných databáz,
- vyhlásenia iných rodinných príslušníkov, príbuzných alebo opatrovníka dieťaťa,
- prvé odhady podľa fyzického vzhľadu (posudzujú sa len v spojení s predchádzajúcimi dôkazmi, nie samostatne).

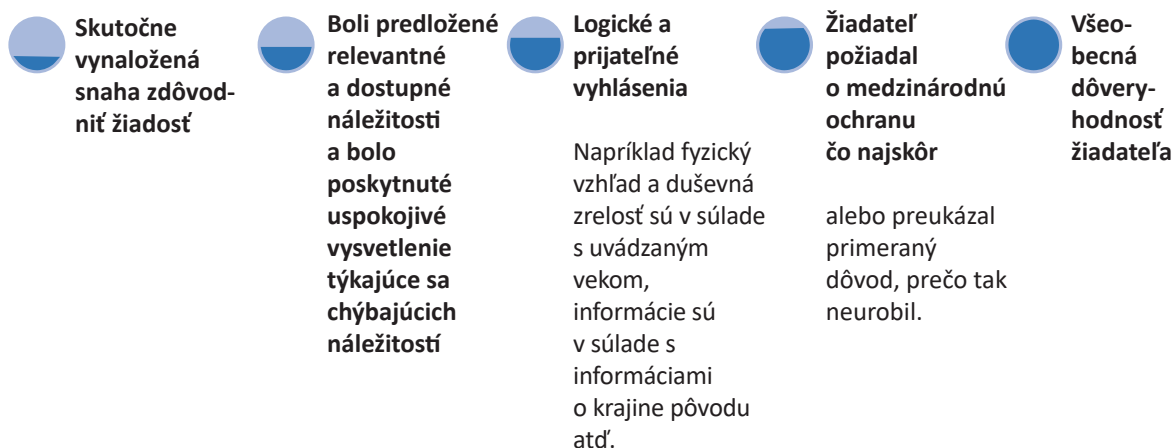
Tieto dôkazy môžu mať rôznu váhu podľa spoľahlivosti daného dôkazu v porovnaní s ostatnými dôkazmi.

Po analýze predchádzajúcich dôkazov môžu mať orgány opodstatnené pochybnosti o uvádzanom veku, a teda posúdenie veku môže byť potrebné na účely odhadnutia veku žiadateľa.

Vek žiadateľa ako skutkový stav

V niektorých konkrétnych prípadoch, ako napríklad v prípade osobitných dôvodov na medzinárodnú ochranu týkajúcich sa dieťaťa (nútené manželstvo, detskí vojaci atď.), predstavuje vek žiadateľa skutkový stav⁽²¹⁾ a je teda dôležitý na posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. V týchto prípadoch platí, že aj keď vyhlásenia žiadateľa o veku nie sú podložené listinnými alebo inými dôkazmi, jeho vyhlásenia sa budú považovať za dôveryhodné a prijímajú sa bez potreby ďalšieho posudzovania (veku), ak sú splnené nasledujúce podmienky (ako sa stanovuje v článku 4 ods. 5 smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu).

Vyhlásenia žiadateľa možno považovať za dôveryhodné, aj keď nie sú podložené dôkazmi, keď sú splnené tieto podmienky:

Ide o mimoriadne dôležité ustanovenie v prípade detí bez sprievodu, u ktorých je menej pravdepodobné, že budú mať listinný dôkaz, a platí to osobitne u žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

Informácie by mali posudzovať azyloví alebo migrační úradníci, pričom by mali brať do úvahy individuálnu situáciu žiadateľa a príslušné súvislosti. Ak ide o deti alebo predpokladané deti, a najmä ak sú bez sprievodu, úroveň očakávaní, pokiaľ ide o dostupné dôkazy a konzistentnosť vo vysvetleniach, by mala byť nižšia.

Pochybnosť vykladaná v prospech osoby počas celého procesu posudzovania veku

V dôsledku nepresnosti a rušivého vplyvu aktuálne používaných metodík, je rozhodujúce, aby sa počas celého procesu posudzovania veku systematicky uplatňovala pochybnosť vykladaná v prospech osoby. Je potrebné pripustiť a stanoviť rozpätie chybovosti súčasných metód v rámci procesu a jeho vplyv na výsledky. Tieto nedostatky by nemali poškodiť práva ani vyhlásenia žiadateľa, práve naopak, správne uplatňovanie pochybnosti vykladanej v prospech osoby by malo orgány viesť k tomu, aby nepresvedčivé výsledky vykladali v prospech žiadateľa, *in dubio pro refugio* alebo *in dubio pro minore*.

„Členské štáty môžu na určenie veku maloletej osoby bez sprievodu vykonať v rámci posúdenia žiadosti o medzinárodnú ochranu lekársku prehliadku v prípade, že po všeobecných vyhláseniach alebo iných príslušných informáciách majú členské štáty pochybnosti o veku žiadateľa. Ak budú mať členské štáty aj potom pochybnosti o veku žiadateľa, budú predpokladať, že žiadateľ je maloletý.“ (článok 25 ods. 5 smernice o konaní o azyly)

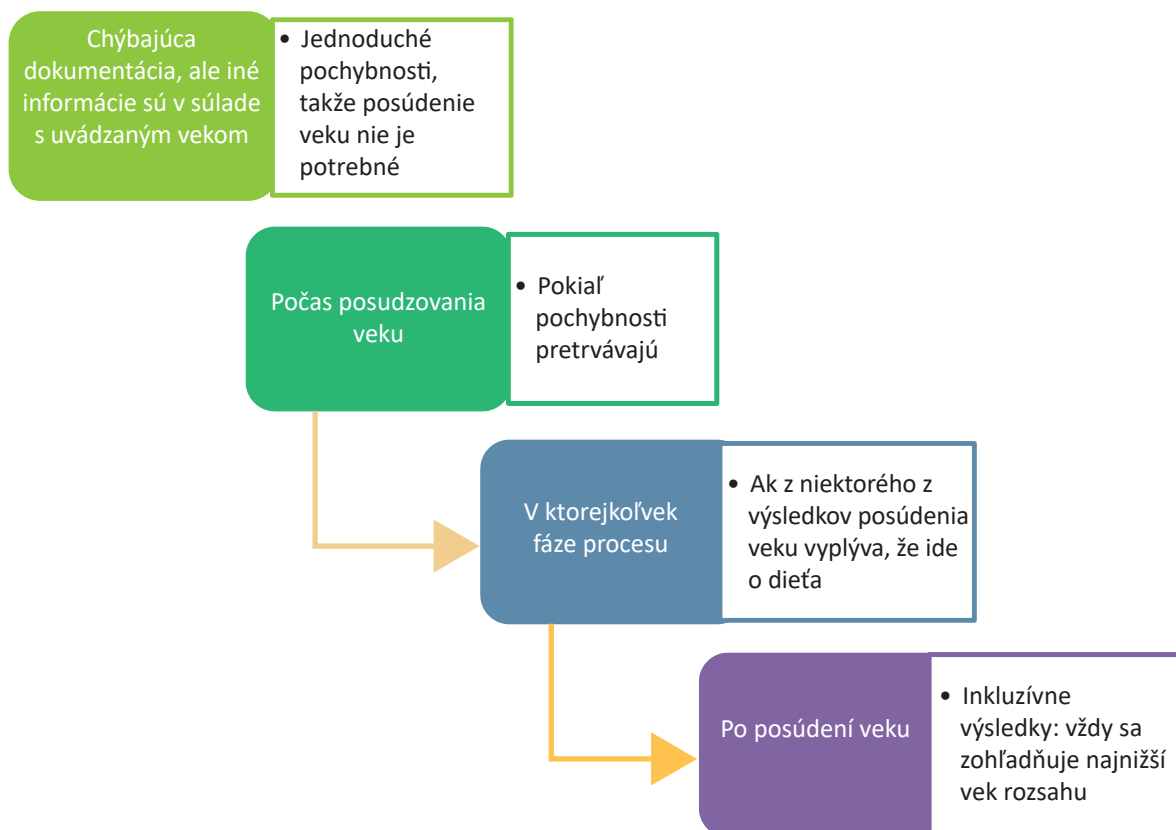
Konečným prínosom uplatňovania tejto zásady vo fáze identifikácie detí je to, že táto zásada poskytuje okamžitú odpoveď na všetky pochybnosti a na dosiahnutie sa nevyžaduje nákladný ani zdĺhavý proces. Okrem toho by sa mohla a mala uplatňovať pred posudzovaním a v ktorejkoľvek jeho fáze, keď odborníci

⁽²¹⁾ Ako sa vymedzuje v module praktickej príručky úradu EASO o posudzovaní dôkazov, skutkový stav sú (údajné) skutočnosti, ktoré sú priamo spojené s jednou alebo viacerými náležitosťami vymedzenia utečenca alebo osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu.

zapojení do tohto procesu (odborníci vykonávajúci posudzovanie veku alebo výklad jeho výsledkov) vyslovia nejaké pochybnosti. Je to mimoriadne dôležité v situáciách vysokého prílevu, keď orgány musia rozhodovať veľmi rýchlo a zdroje sú preťažené. Ak však existuje možnosť, že žiadateľ je dieťa, nesmie sa považovať za dospelého, a preto sa nesmie umiestniť do zariadení pre dospelých ani zariadení určených na zaistenie, a to ani pred posúdením, ani počas neho.

Žiadateľ sa považuje za dieťa a zaobchádza sa s ním ako s dieťaťom počas všetkých týchto krokov:

Praktické uplatňovanie zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby

Pochybnosť vykladaná v prospech osoby je teda uplatniteľná v týchto prípadoch:

Keď uvádzaný vek (podľa vyhlásenia žiadateľa) nie je podložený dokladmi, ale je v súlade s ostatnými dôkazmi získanými orgánmi, uplatňuje sa priamo pochybnosť vykladaná v prospech osoby, čo znamená, že posúdenie veku nebude potrebné.

- V prípadoch, keď sa posúdenie veku vykoná, by sa na danú osobu mala uplatňovať výhoda pochybnosti vykladanej v prospech osoby a malo by sa s ňou zaobchádzať ako s dieťaťom **počas trvania procesu a počas trvania pochybností**.
- Ak sa niektorou z metód použitých **počas posúdenia veku** získa výsledok, podľa ktorého ide o dieťa, posudzovanie sa zastaví a za platný sa vezme **najnižší vek z rozsahu**.
- Ak sa **proces ukončil** a výsledky sú aj naďalej **nepresvedčivé**, za **platný** výsledok posúdenia veku sa považuje **najnižší vek z rozsahu** ⁽²²⁾.

⁽²²⁾ Pozri článok 25 ods. 5 prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle a všeobecný komentár č. 6 Výboru OSN.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Žiadateľ sa považuje za dieťa počas posudzovania veku v 17 štátoch EÚ+.

Jeden členský štát uplatňuje po prijatí výsledkov rozpätie chybovosti 2 roky v prospech žiadateľa.

Dva štáty EÚ+ neuplatňujú zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

Opatrovník/zástupca

Ako hlavná záruka pre deti bez sprievodu sa pre predpokladané dieťa **čo najskôr vymenuje nezávislý a kvalifikovaný opatrovník/zástupca** (pozri článok 25 ods. 1 smernice o konaní o azyle).

Zástupca je osoba alebo organizácia vymenovaná príslušnými orgánmi s cieľom pomáhať dieťaťu a zastupovať ho v konaniach. Zástupca zabezpečuje najlepší záujem dieťaťa a podľa potreby uplatňuje právnu spôsobilosť pre dieťa⁽²³⁾. Tento zástupca by mal byť vymenovaný čo najskôr a pred začatím akéhokoľvek vyšetrenia na účely posúdenia veku. Zástupca musí byť navyše **nezávislý**, aby sa zabránilo konfliktu záujmov a tak sa zabezpečilo, že bude konať v najlepšom záujme dieťaťa, ako sa stanovuje v článku 24 ods. 1 a článku 25 ods. 1 písm. a) prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle, ako aj v článku 24 prepracovaného znenia smernice o podmienkach prijímania. Ak z praktických dôvodov dieťaťu nemožno rýchlo priradiť stáleho opatrovníka, prijímajú sa opatrenia na vymenovanie osoby, ktorá bude dočasne vykonávať úlohy opatrovníka. V takýchto prípadoch musia mať dočasní opatrovníci rovnaké podmienky (kvalifikácia a nezávislosť) ako stáli opatrovníci. Zástupca by mal byť **informovaný a malo by sa s ním konzultovať** o všetkých aspektoch procesu posudzovania veku a mal by mať možnosť sprevádzať dieťa počas vyšetrovania, ak si to dieťa želá. Ak sa posúdenie veku považuje za najlepší záujem dieťaťa, ale dieťa s ním nesúhlasí, opatrovník/zástupca by mohol potenciálne stále **dať súhlas s** posúdením. O tejto skutočnosti sa však dieťa a jeho zástupca musia riadne porozprávať, aby to neohrozilo vzťah dôvery medzi nimi.

Ak je to možné, opatrovník/zástupca by mal byť prítomný aj na pohovore zameranom na posúdenie najlepšieho záujmu. Kontaktovať by sa mal aj právny zástupca dieťaťa a mal by dostať možnosť zúčastniť sa na pohovore zameranom na posúdenie najlepšieho záujmu⁽²⁴⁾.

Proces by mal pokračovať za prítomnosti opatrovníka/zástupcu, pokiaľ to nie je v rozpore so želaním dieťaťa. Opatrovník/zástupca by mal proces pozorne sledovať, aby v prípade potreby vedel žiadateľovi poradiť.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Prítomnosť nezávislej osoby podporujúcej žiadateľa počas vyšetrení je povolená v 23 štátoch EÚ+. V 12 z nich túto úlohu vykonáva opatrovník alebo zástupca.

Jeden štát EÚ+ povoľuje túto nezávislú osobu len pri prípadoch podľa dublinského nariadenia.

Jeden štát EÚ+ povoľuje prítomnosť podpornej osoby počas forenzného vyšetrenia.

Jeden štát EÚ+ to nepovoľuje.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

⁽²³⁾ Článok 2 bod n) smernice o podmienkach prijímania.

⁽²⁴⁾ Na tento účel sa môže použiť kontrolný zoznam posúdenia najlepšieho záujmu, ktorý je súčasťou prílohy 2.

Ďalšie usmernenia týkajúce sa úlohy opatrovníka počas procesu posudzovania veku sa nachádzajú v príručke agentúry FRA *Guardianship for children deprived of parental care* (Opatrovníctvo detí bez rodičovskej starostlivosti) ⁽²⁵⁾, ktorá obsahuje nasledujúce odporúčania.

Možné kroky opatrovníka v súvislosti s posudzovaním veku:

- skontrolovať, či existujú **oprávnené dôvody** na posúdenie veku, a požadovať, aby deti, ktoré sú jednoznačne nepľnoleté, neboli podrobené takémuto posudzovaniu,
- zaistiť, aby dieťa dostalo všetky **relevantné informácie** o procese posudzovania veku vrátane jasných informácií o jeho účele, priebehu a možných následkoch – informácie by sa mali poskytnúť spôsobom vhodným pre deti a v jazyku, ktorému dieťa rozumie,
- zabezpečiť, aby sa posudzovanie veku vykonalo s **informovaným súhlasom** dieťaťa a opatrovníka,
- overiť, či posudzovanie veku vykonávajú nezávislí odborníci s **príslušnými odbornými znalosťami**, ktorí poznajú etnické a kultúrne zázemie dieťaťa, a či ho vykonávajú spôsobom, ktorý je bezpečný, vhodný pre deti a zohľadňujúci rodové hľadisko pri náležitom rešpektovaní dôstojnosti dieťaťa,
- ak po ukončení posudzovania veku stále pretrvávajú pochybnosti o veku dieťaťa, trvať na tom, aby sa osoba považovala za **dieťa**,
- zabezpečiť, aby sa **výsledok** postupu vysvetlil dieťaťu spôsobom, ktorý je pre dieťa vhodný a v jazyku, ktorému dieťa rozumie,
- požadovať, aby sa **výsledky** postupu posúdenia veku poskytli opatrovníkovi a aby sa začlenili do spisu dieťaťa,
- preskúmať **možnosť odvolania** proti rozhodnutiu o posúdení veku dieťaťa v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi,
- so súhlasom dieťaťa **byť prítomný** pri postupe posudzovania veku.

Príklady z praxe

DK – V prípade detí bez sprievodu môžu pri pochybnostiach o veku vzniknúť omeškania pri vymenovaní opatrovníka. Môže k tomu dôjsť vtedy, keď je potrebné ukončiť postupy posudzovania veku pred vymenovaním opatrovníka. S cieľom vyriešiť toto omeškanie bol dánsky Červený kríž určenou organizáciou na vymenovanie pozorovateľa nazývaného „bisidder“.

UK – Škótska opatrovnícka služba (Scottish Guardianship Service) (zriadená podľa neštatutárneho práva) pracuje s deťmi a mladými ľuďmi, ktorí prídu do Škótska bez sprievodu a sú odlúčení od svojich rodín. Podporuje mladých ľudí vo veku do 18 rokov, ktorí žiadajú o azyl alebo sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi z krajín mimo EÚ, a pracuje s nimi. Pracuje tiež so všetkými osobami, ktoré sa považujú za deti do 18 rokov, ale ktorých vek je sporný a ktoré sa podrobujú posudzovaniu veku. Deťom a mladým ľuďom sa priraduje opatrovník, ktorý im pomáha chápať zložité procesy prisťahovalectva, právne procesy a procesy sociálneho zabezpečenia, zúčastňovať sa na nich a zorientovať sa v nich.

Právo na informácie

Pred preskúmaním žiadosti o medzinárodnú ochranu musí dieťa dostať všetky **relevantné informácie spôsobom vhodným pre deti** a v jazyku, ktorému dieťa rozumie. Pred priekročením k posudzovaniu veku sa musí overiť, či dieťa informácie chápe. Takéto informácie by sa mali poskytovať bezplatne, pričom by sa mali zodpovedať otázky žiadateľa alebo opatrovníka/zástupcu. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby žiadateľ chápal proces, cieľ a následky (napr. vie proces vysvetliť vlastnými slovami). Niektorí žiadatelia sa z dôvodu veku, kultúrneho zázemia alebo duševného stavu môžu zdráhať klásť otázky. Ako pomôcku pre žiadateľa na ľahšie pochopenie procesu možno využiť materiály vhodné pre deti alebo materiály prispôbené osobitným potrebám osoby. Prvoradý význam pre úspešný výsledok majú však v praxi zručnosti a empatický a podporný prístup osoby poskytujúcej informácie. Informácie sa musia poskytovať systematicky počas

⁽²⁵⁾ Príručka je k dispozícii na adrese: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-guardianship-children_en_0.pdf.

procesu a dôkazy o ich poskytnutí by mali byť zdokumentované (kedy boli poskytnuté, kto ich poskytol atď.). Informácie by sa mali týkať aspoň týchto tém:

- existujúce pochybnosti o veku a dôvody týchto pochybností,
- možnosť odhadnúť vek prostredníctvom posúdenia veku, ktorého súčasťou môže byť lekárske vyšetrenie, ak žiadateľ dá súhlas,
- informácie o metóde a o procese (aké metódy sa používajú, prečo sa práve tieto metódy uprednostňujú, aká je presnosť metódy a ako daná metóda narúša súkromie, vplyv, ktorý môže daná metóda mať, a podobne),
- v záujme zjednodušenia získavania súhlasu sa musia vyriešiť pochybnosti a obavy, informácie sa musia poskytovať systematicky a musí sa zabezpečiť dobré chápanie procesu a jeho účelu,
- práva a povinnosti spojené s procesom (následky nesmú spôsobiť príliš veľkú ujmu, inak by ovplyvnili súhlas žiadateľa),
- právo na odmietnutie podrobenia sa lekárskemu vyšetreniu a jeho následky,
- možnosť napadnúť výsledky posúdenia veku,
- ďalšie kroky, ktoré treba podniknúť.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Väčšina respondentov (15 štátov EÚ+) poskytuje informácie o všetkých metódach používaných v procese posudzovania veku, zatiaľ čo deväť štátov EÚ+ poskytuje informácie len pri uplatňovaní lekárskeho vyšetrenia. 22 štátov EÚ+ poskytuje informácie žiadateľovi v jazyku, ktorému rozumie alebo ktorému by mal podľa predpokladov rozumieť.

Jeden štát EÚ+ informuje o výsledkoch len vtedy, keď z posúdenia vyplynie, že žiadateľ je starší, ako uvádza.

Jeden štát EÚ+ zabezpečuje, že formálne rozhodnutie vysvetľujú sociálni pracovníci.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

Právo vyjadriť svoj názor a byť vypočutý

Ako sa uvádza v Dohovore o právach dieťaťa (článok 12) a ako sa analyzuje vo všeobecnom komentári č. 12 Výboru OSN, právo byť vypočutý sa vzťahuje na každé dieťa, ktoré dokáže vyjadriť vlastné názory. Poskytovanie informácií a podpory v rozhodujúcej miere prispieva k rozvoju schopnosti dieťaťa formovať vlastné názory.

Po poskytnutí informácií žiadateľovi a po tom, ako ich pochopí, by mali byť jeho názory zistené a zohľadnené vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, podľa jeho úrovne zrelosti. Toto právo si vyžaduje systematické uplatňovanie počas celého postupu a minimálne v týchto momentoch.

- Názory by mali byť zisťované vždy, keď majú orgány **pochybnosti**, pokiaľ ide o vyhlásenia alebo dôkazy poskytnuté žiadateľom. Jednoduchý pokus o výmenu názorov a konštruktívne vysvetlenie dôvodov, pre ktoré orgány uvádzaný vek neakceptujú a pre ktoré sú informácie nepostačujúce, môže žiadateľovi pomôcť pochopiť proces a zlepšiť jeho ochotu spolupracovať.
- V prípadoch, keď môže existovať **nesúlads**, pokiaľ ide o vek žiadateľa, musí žiadateľ dostať príležitosť a čas vysvetliť tento nesúlads ústne alebo písomne.
- Niekedy má žiadateľ možnosť **podložiť uvádzaný vek** tým, že poskytne ďalšie doklady, dôkaz alebo dôveryhodné vysvetlenie. V takýchto prípadoch nie je posudzovanie veku
- vzhľadom na tieto vysvetlenia a podmienky nutné.

- Ak sa žiadateľ **odmietne podrobiť** lekárskemu vyšetreniu, jeho dôvody sa musia preskúmať, a preto je potrebné žiadateľa aj vypočuť. Niekedy možno toto zdráhanie prekonať poskytnutím ďalších informácií alebo prispôbením procesu potrebám žiadateľa, napríklad výberom alternatívnej metódy.
- Keďže identifikácia žiadateľa ako dospelého osoby alebo ako dieťaťa má ďalekosiahle následky, žiadateľ by mal dostať príležitosť **napadnúť výsledky** rýchlym a dostupným spôsobom, ak sa dokončené výsledky posúdenia veku líšia od uvádzaného veku. Nepretržité zapájanie sa do procesu a účasť na ňom pomáhajú zmierňovať pocity neistoty a strachu a budovať dôveru medzi žiadateľom a orgánmi hostiteľských štátov EÚ+. Deti, s ktorými sa vedie pohovor, sa často cítia v tiesni z toho, že môžu byť považované za klamárov. Navyše sa môžu nachádzať v posttraumatickej situácii. Prítomnosť zástupcu je kľúčom k zabezpečeniu toho, aby sa názory žiadateľa **vypočuli a zohľadnili** podľa úrovne jeho zrelosti, a dieťaťu sa takto pomôže pri prijatí informovaného rozhodnutia o podrobení sa vyšetreniu pomocou konkrétnej používanej metódy.

Keďže pri stanovení potreby vykonania posúdenia veku je rozhodujúce nabádať dieťa, aby spolupracovalo pri poskytnutí informácií o svojom veku, úradníci prichádzajúci do priameho kontaktu s dieťaťom by mali byť vyškolení v oblasti používania **technik pohovoru, ktoré sú vhodné pre deti**. Okrem toho by mali mať potrebné východiskové informácie a odborné znalosti (aj o situácii daného dieťaťa) o krajine pôvodu dieťaťa⁽²⁶⁾, ktoré sú potrebné na náležité posúdenie informácií o veku poskytnutých dieťaťom. So spôsobmi vedenia pohovoru s deťmi by mal byť oboznámený aj tlmočník.

Informovaný súhlas a právo na odmietnutie

Informovaným súhlasom sa označuje slobodné, dobrovoľné a informované rozhodnutie. Podľa článku 25 ods. 5 prepracovaného znenia prijímacej smernice musia žiadatelia a/alebo ich zástupcovia dať súhlas s lekárskou prehliadkou. Hoci súhlas s posúdením veku nie je právnou požiadavkou, jeho získanie pri používaní nelekárskych metód sa vždy odporúča. Možno ho získať formou systematického a účinného poskytovania informácií a dobrého pochopenia tohto procesu a jeho účelu.

Informovaný súhlas by sa mal od žiadateľa a/alebo jeho zástupcu získať pred vykonaním posúdenia veku a potom, ako mu boli poskytnuté všetky relevantné informácie, ktoré žiadateľovi umožnia prijať **informované rozhodnutie**. Mali by sa mu vysvetliť predovšetkým možný vplyv lekárskeho vyšetrenia, právo na odmietnutie podrobenia sa lekárskemu vyšetreniu a dôsledky tohto odmietnutia, pričom žiadateľ by mal situáciu dobre rozumieť.

Ako už bolo uvedené, žiadateľ má právo odmietnuť podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu. V niektorých prípadoch možno zdráhanie prekonať poskytnutím ďalších informácií alebo tým, že sa proces prispôsobí potrebám žiadateľa, niekedy výberom alternatívnej metódy. Skutočnosť, že sa žiadateľ odmietol podrobiť lekárskemu vyšetreniu, by nemala brániť rozhodujúcemu orgánu prijať rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu (článok 25 ods. 5 smernice o konaní o azyle). Okrem toho by sa žiadosť o medzinárodnú ochranu nemala zamietnuť len na základe toho, že sa žiadateľ odmietol podrobiť lekárskemu vyšetreniu. Takéto odmietnutie by nemalo viesť k žiadnym automatickým predpokladom ani následkom. V prípadoch odmietnutia by sa žiadateľ navyše nemal automaticky považovať za dospelú osobu, ale mali by sa preskúmať jeho dôvody, posúdiť jeho individuálna situácia a následky odmietnutia by nemali byť neúmerne nepriaznivé, aby neovplyvnili postoj žiadateľa k súhlasu. Ak sa žiadateľ rozhodne nepodrobiť sa posudzovaniu veku a neuvedie dôvod, posudzovanie musí podľa možnosti pokračovať na základe dôkazov, ktoré majú orgány k dispozícii.

⁽²⁶⁾ Úrad EASO zhromažďuje a vypracúva informácie o [krajinách pôvodu](#).

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

- 11 štátov EÚ+ získava informovaný súhlas žiadateľa bez ohľadu na metódu posudzovania veku.
- 12 štátov EÚ+ získava súhlas žiadateľa len vtedy, ak sa majú použiť lekárske metódy.
- Štyri štáty EÚ+ nevyžadujú súhlas s nijakou metódou (dva z nich nežiadajú súhlas, pretože lekárske metódy ani nepoužívajú).
- Na druhej strane šesť štátov EÚ+ žiada súhlas od zástupcu vo všetkých prípadoch.
- Sedem štátov EÚ+ by žiadalo súhlas od zástupcu len vtedy, ak by sa mali použiť lekárske vyšetrenia.
- Jeden štát EÚ+ žiada súhlas zástupcu, ak sa zdá, že žiadateľ má menej ako 14 rokov.
- Päť štátov EÚ+ nevyžaduje súhlas od zástupcu v žiadnom prípade.
- 15 štátov EÚ+ dáva žiadateľovi možnosť odmietnuť posúdenie veku bez ohľadu na metódu.
- Sedem štátov EÚ+ túto možnosť síce poskytuje, ale je obmedzená na lekárske vyšetrenia.
- Tri štáty EÚ+ túto možnosť neuznávajú.
- Pokiaľ ide o následky odmietnutia podrobenia sa lekárskemu posúdeniu veku:
 - 15 štátov EÚ+ by žiadateľa automaticky nepovažovalo za dospelého,
 - šesť štátov EÚ+ by žiadateľa považovalo za dospelého, ak by odmietnutie nebolo nijako odôvodnené alebo ak by neexistovali žiadne ďalšie náznaky toho, že žiadateľ je dieťa,
 - šesť štátov EÚ+ by žiadateľa automaticky považovalo za dospelého, ak by odmietol podrobiť sa posúdeniu veku.
- Pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu by sedem štátov EÚ+ odmietnutie nebralo do úvahy, zatiaľ čo 14 štátov EÚ+ by ho do úvahy vzalo.
- Jeden štát EÚ+ objasnil, že odmietnutie vezme do úvahy len v prípade, ak je z pohľadu vecnej stránky žiadosti relevantná menšina (dôvody prenasledovania alebo vážneho bezprávia týkajúce sa dieťaťa).

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

Zásada dôvernosti a ochrana údajov z hľadiska bezpečnosti

Dôvernosť sa týka zaobchádzania s informáciami. Keď sa informácie poskytujú dôverne, majú dôverný charakter. Ich poskytovanie iným stranám preto podlieha súhlasu dotknutej osoby alebo sa prístup k nim povoľuje len oprávneným stranám, ak sa to stanovuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Rozsah takto poskytovaných informácií je obmedzený len na informácie, ktoré tieto strany potrebujú na vykonávanie svojich funkcií. Pokiaľ sa to v právnych predpisoch neumožňuje, osoba disponujúca príslušnými informáciami musí mať súhlas dotknutej osoby na to, aby tieto informácie poskytla inej strane. Pred poskytnutím citlivých informácií inej strane je potrebné získať súhlas dieťaťa s takýmto postupom, pričom spôsob jeho získania musí byť primeraný veku dieťaťa. Všetky osoby podieľajúce sa na postupe posúdenia veku by mali byť oboznámené s požiadavkami ochrany údajov a mali by byť nimi viazané. Okrem toho je pred poskytnutím informácií inej strane potrebné získať informovaný súhlas dotknutej osoby. Získavanie a používanie informácií musí byť takisto obmedzené len na účely posúdenia veku.

Zásada dôvernosti je nerozlučne spojená s otázkami bezpečnosti. Je dôležité, aby pri postupe posúdenia veku existovala záruka zaistenia bezpečnosti a dôvernosti. O to viac to platí pri deťoch bez sprievodu, ktoré môžu potrebovať medzinárodnú ochranu.

Táto skutočnosť naberá na závažnosti pri hľadaní informácií v krajine pôvodu dieťaťa, ktoré je žiadateľom o medzinárodnú ochranu.

Ak žiadateľ nemá doklady preukazujúce vek a príslušné vyhlásenia sa nepovažujú za dostatočné na preukázanie veku, orgány by mali po týchto informáciách aktívne pátrať inými prostriedkami. Existuje množstvo rôznych prostriedkov, ktoré možno použiť, napríklad akékoľvek vnútroštátne databázy alebo databázy štátov EÚ+, rodinní príslušníci, ktorí by mohli mať doplňujúce doklady, alebo veľvyslanectvá iných krajín.

Ako sa však zdôrazňuje vo Všeobecnom komentári č. 6 Výboru OSN pre práva dieťaťa ⁽²⁷⁾, pri posudzovaní veku by sa nemalo uvádzať, že dieťa má postavenie žiadateľa o azyl alebo utečenca (ods. 80). V prípade nedodržania zásady dôvernosti môže byť ohrozená bezpečnosť rodinných príslušníkov dieťaťa, ktorí zostali v krajine pôvodu, dieťa sa môže stať utečencom *sur place* (ods. 23), tzn. ak dieťa žiada o medzinárodnú ochranu, odhalenie týchto informácií orgánom krajiny pôvodu môže znamenať, že žiadateľ môže byť pri návrate prenasledovaný alebo utrpieť vážne bezprávie.

Nepriaznivé dôsledky porušenia zásady dôvernosti, pokiaľ ide o informácie zhromaždené v rámci konania o medzinárodnej ochrane vrátane informácií získaných na účely posúdenia veku, môžu predstavovať závažný vplyv nielen na konkrétne dieťa a jeho rodinu, ale aj na integritu azylového systému.

Kvalifikovaní odborníci so skúsenosťami s deťmi

Všetkým osobám pracujúcim s deťmi a v záujme detí by sa mala poskytovať primeraná počiatková, ako aj priebežná odborná príprava v oblasti práv a potrieb dieťaťa. Tieto osoby by mali preukázať odbornú spôsobilosť pri využívaní svojej špecializácie konkrétne na účely posúdenia veku alebo by mali získať odbornú prípravu v tejto oblasti.

Metóda najmenej narúšajúca súkromie

Ako sa uvádza v prepracovanom znení smernice o konaní o azyle, na posúdenie veku je potrebné použiť najmenej invazívne preskúmanie pri zohľadnení požadovanej úrovne istoty. Pri posúdení by sa mala plne rešpektovať dôstojnosť danej osoby.

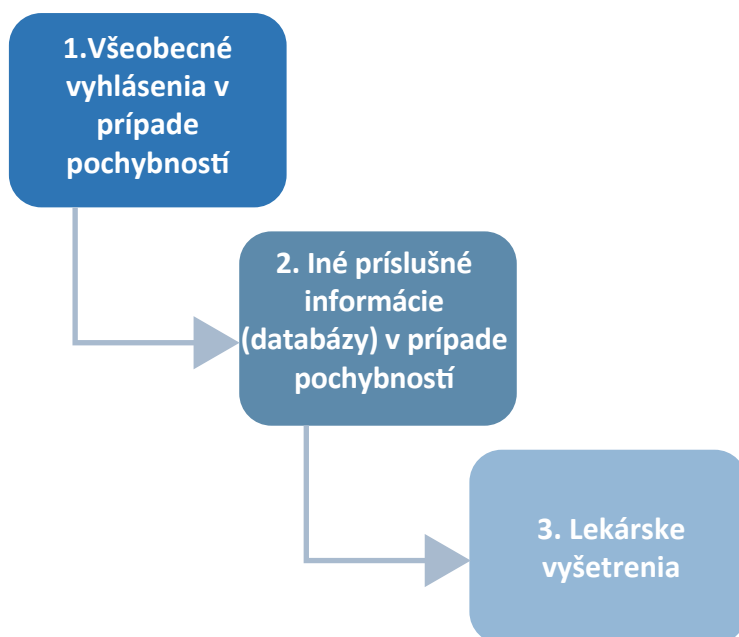
Pojem **invazívny** sa bežne používa v súvislosti s lekáskymi zákrokmi na označenie zavedenia nástrojov alebo iných predmetov do tela alebo telových dutín. Zahŕňa to aj vykonávanie rezov tkaniva. Tento pojem možno použiť ako synonymum pre rušivý, ale oba pojmy sa v tomto kontexte môžu považovať za zameniteľné. Keďže s negatívnym vplyvom vyplývajúcim z metódy posúdenia veku sa nie vždy spájajú uvedené fyzické účinky, ale skôr narušenie súkromia osoby, uprednostňuje sa pojem **narúšanie súkromia**, keďže má **širší význam**.

Môže sa uplatňovať prístup, podľa ktorého úroveň narúšania závisí od vplyvu danej metódy na súkromie osoby (podrobne vedený pohovor), čo je iné ako vplyv na fyzické zdravie osoby (napr. ionizácia) alebo duševné zdravie osoby (napr. vyvolanie spomienky na traumatizujúce udalosti). Vzhľadom na tieto rôzne prístupy je veľmi ťažké dospieť ku konsenzu o tom, ktoré metódy sú viac narúšajúce než iné, a preto je ťažké objektívne ich posúdiť ako narúšajúce. Z tohto dôvodu je potrebné posudzovať narúšanie jednotlivu v každom prípade a zohľadniť pri tom situáciu konkrétneho žiadateľa. Napríklad v prípade niektorých žiadateľov s traumatizujúcimi skúsenosťami z minulosti sa RTG vyšetrenie zápästia nemusí považovať za narúšajúce z hľadiska psychického stavu. Naopak, pohovor, pri ktorom je prítomný silný psychologický prvok ako vyvolanie spomienok na udalosti z minulosti, môže takýmto žiadateľom spôsobovať utrpenie. V iných prípadoch môže použitie konkrétnej cievky na vyšetrenie zobrazovacou magnetickou rezonanciou (MRI) spôsobovať klaustrofobické reakcie, a preto môže byť pre niektorých žiadateľov nevhodné.

Z tohto dôvodu je pre úrady výber metódy najmenej narúšajúcej súkromie a postupu posudzovania veku, pri ktorom sa dbá na potreby konkrétneho žiadateľa, naďalej výzvou. V článku 25 ods. 5 prepracovaného znenia procedurálnej smernice sa však uvádza užitočné usmernenie v tejto otázke.

„Členské štáty môžu na určenie veku maloletej osoby bez sprievodu vykonať [...] lekársku prehliadku v prípade, že po všeobecných vyhláseniach alebo iných príslušných informáciách majú členské štáty pochybnosti o veku žiadateľa.“ (článok 25 ods. 5 prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle)

⁽²⁷⁾ Výbor OSN pre práva dieťaťa, *Všeobecný komentár č. 6 (2005) o zaobchádzaní s deťmi bez sprievodu a odlúčenými deťmi mimo ich krajiny pôvodu*.

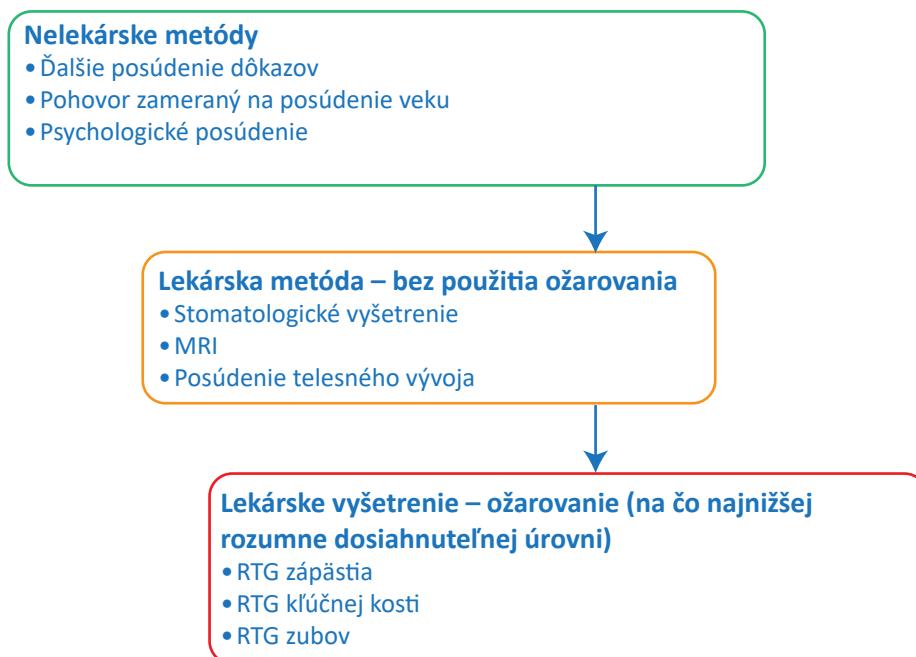
Orgány musia preto najskôr preskúmať všetky existujúce dôkazy vrátane vyhlásení a príslušných informácií a až potom prijímú rozhodnutie o tom, či je potrebné vykonať ďalšie posúdenie.

Orgány preto musia prijať aktívny prístup k **zhromažďovaniu a analyzovaniu všetkých existujúcich dôkazov**, ktoré majú k dispozícii. Zahŕňa to nielen doklady danej osoby, ale aj informácie od ostatných rodinných príslušníkov, ktorí môžu mať informácie a dôkazy o veku danej osoby (napr. starší súrodenec s dokladmi preukazujúcimi vek danej osoby), iné databázy a pod. Zhromažďovanie týchto informácií musí podliehať podmienke, že pre žiadateľa alebo jeho rodinu tak nevzniká riziko. Pri zhromažďovaní tohto druhu informácií orgány nevykonávajú posúdenie veku. Naopak, považuje sa to za bežnú analýzu dôkazov, ktorú rozhodujúce orgány alebo imigračné úrady vykonávajú ako súčasť svojej činnosti.

Keď z dostupných dokladov alebo dôkazov priamo nevyplývajú informácie o veku, vyžaduje sa podrobnejšia analýza alebo prešetrovanie, po ktorom je potrebná **ďalšia analýza dôkazov**. Táto činnosť by sa považovala za metódu posudzovania veku, ktorá sa odlišuje od bežného zhromažďovania informácií uvedeného v predchádzajúcom odseku. Táto metóda, spolu s ďalšími metódami, sa podrobnejšie opisuje v kapitole 4, v ktorej sa analyzujú výhody a obmedzenia spojené s jednotlivými metódami.

Niektoré lekárske vyšetrenia používané na účely posudzovania veku zahŕňajú použitie ožarovania (RTG zápästia, kľúčnej kosti, panvy alebo zubov). Tieto metódy so sebou prinášajú riziko možných škodlivých účinkov, ktoré ožarovanie môže mať na zdravie žiadateľa. Preto by sa mali najskôr použiť menej narúšajúce metódy (nelekárske) a v prípade, že je nevyhnutné pristúpiť k lekárskemu vyšetreniu, musia sa pred metódami zahŕňajúcimi použitie ožarovania uprednostniť metódy nevyžadujúce ožarovanie. Na nasledujúcom obrázku sa uvádza usmerňujúci náčrt znázorňujúci prioritizovanie jednotlivých metód.

Uprednostňovanie metód posúdenia veku

Použitie metód zahrňajúcich ožarovanie by sa malo považovať za potrebné len v nevyhnutnom prípade. Pri použití týchto metód sa musia prijať všetky bezpečnostné opatrenia nevyhnutné na predchádzanie riziku vzniku akéhokoľvek možného negatívneho vplyvu. Dávka žiarenia, ktorej je žiadateľ vystavený, sa v praxi líši v závislosti od časti tela, ktorá je vystavená žiareniu, použitého zariadenia a vnútroštátnych právnych predpisov. V tomto kontexte má rozhodujúci význam zásada čo najnižšej rozumne dosiahnuteľnej úrovne (zásada ALARA). ALARA je zásada z hľadiska bezpečnosti ožarovania, ktorá spočíva v znížení dávok žiarenia na minimum a v obmedzení vypúšťania rádioaktívneho materiálu do životného prostredia použitím všetkých „rozumne dosiahnuteľných metód“. Nejde pritom len o osvedčenú zásadu z hľadiska bezpečnosti ožarovania – je to zároveň regulatórna požiadavka vzťahujúca sa na všetky programy ochrany pre žiarením. Čas, vzdialenosť a kryt predstavujú tri základné faktory, ktoré sa používajú v záujme udržiavania dávok žiarenia na čo najnižšej rozumne dosiahnuteľnej úrovni:

1. Čas: skrátením času vystavenia žiareniu sa zníži dávka žiarenia.
2. Vzdialenosť: zvýšením vzdialenosti medzi pacientom a zdrojom žiarenia sa dosiahne zníženie ožiarovania o mocninu vzdialenosti. Pri zdvojnásobení vzdialenosti medzi telom a zdrojom žiarenia sa vystavenie žiareniu vydolí štyrmi.
3. Kryt: na zníženie ožiarovania sa používajú rôzne druhy krytov, napríklad olovené zástery, prenosné olovené kryty, olovené okuliare a olovené prekážky. Pri práci na pracovisku s vysokým žiarením je dôležité používať kryty vždy, keď je to možné.

Ďalší dôležitý faktor, ktorý je potrebné zohľadniť pri otázke rušivého vplyvu, sa týka nielen vybratej metódy, ale aj spôsobu vykonávania príslušných vyšetrení.

- Vyšetrenia by sa nikdy nemali vykonávať na základe donútenia a nemali by byť kultúrne neprimerané. Odborní pracovníci by mali mať kvalifikáciu a odbornú prípravu v oblasti rodovo a kultúrne citlivých aspektov.
- V interných usmerneniach k vykonávaniu vyšetrení by mali byť zahrnuté potrebné opatrenia na zaručenie toho, že bude podľa preferencie žiadateľa k dispozícii vyšetrujúci lekár alebo lekárka a tlmočník alebo tlmočnica, alebo opatrenia na zníženie počtu osôb prítomných pri vyšetrení na 2, aby bola celá situácia pre žiadateľa menej zastrešujúca.

- Priestory, v ktorých sa metóda/postup vykonáva, majú primerané prostriedky na zabezpečenie maximálnej miery súkromia, pričom sa zohľadňuje zásada dôvernosti, ako aj práva dieťaťa vrátane bezpečnosti dieťaťa.
- Vyšetrenia vyžadujúce nahotu, pozorovanie alebo antropometrické meranie genitálií alebo intímnych partií by sa mali vylúčiť, pretože výrazne narušajú súkromie, a to najmä v prípade osôb pochádzajúcich z odlišného kultúrneho prostredia a osôb, ktoré môžu byť obeťami zneužívania.

Z tohto dôvodu by sa na účely posúdenia veku nemali používať žiadne metódy vyžadujúce nahotu ani pozorovania či vyšetrenia genitálií v rámci skúmania pohlavnej zrelosti.

Príklady z praxe

FR – Podľa zákona zo 14. marca 2016 o ochrane dieťaťa je používanie RTG vyšetrení ako metódy na posúdenie veku osôb vyhlasujúcich, že sú mladšie než 18 rokov, teraz obmedzené a skúmanie pohlavnej zrelosti sa výslovne zakazuje.

UK – Imigrační úradníci na hraniciach sú oprávnení vykonať pri prvom kontakte s mladistvou osobou bez sprievodu počítačové posúdenie na základe vyhlásenia danej osoby, akýchkoľvek dostupných dokladov a osobného posúdenia imigračného úradníka, pokiaľ ide o fyzický vzhľad a správanie osoby. Toto posúdenie nie je záväzné, keďže dotknutá osoba ho môže vyvrátiť alebo napadnúť. Imigračný úradník môže okrem toho požiadať o podrobnejšie objasnenie stanoviska týkajúceho sa veku danej osoby. V oboch týchto prípadoch, ak daná osoba napadla posúdenie alebo ak sa imigračný úradník domnieva, že daná osoba je mladšia než 18 rokov, uplatní sa zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby a s touto osobou sa zaobchádza ako s dieťaťom. Znamená to, že osoba je presunutá na oddelenie miestneho orgánu pre služby pre deti, ktoré bude následne požiadané o vykonanie posúdenia veku. Prostriedky, ktorými miestny orgán tento postup vykoná, nie sú stanovené v právnych predpisoch, ale v praxi sa ustálilo zapojenie dvoch sociálnych pracovníkov, ktorí osobu posudzujú a na základe svojho posúdenia dospejú k záveru. K príslušnému záveru dospejú na základe svojej odbornej prípravy a svojich skúseností s prácou s mladými ľuďmi.

CY – Príslušný postup je založený na holistickom prístupe a jeho súčasťou sú lekárske vyšetrenia aj iné, t. j. nelekárske, metódy.

Nelekárske metódy:

1. doklady, ktoré predložil žiadateľ;
2. informácie od okresných služieb sociálnej starostlivosti;
3. pohovor zameraný na posúdenie veku, ktorý uskutočnilo azylové centrum.

Ak azylová služba, ktorá vyčerpala všetky možnosti nelekárskych metód (1 – 3), naďalej spochybňuje vek žiadateľa, môže použiť lekárske vyšetrenia na určenie veku žiadateľa podľa článku 10 ods. 1 písm. g) vnútroštátnych právnych predpisov o utečencoch.

Všetky lekárske vyšetrenia sa vykonávajú za prítomnosti tlmočníka a opatrovníka maloletého.

Presnosť a rozpätie chybovosti

Pojem presnosť je definovaný ako „**vlastnosť alebo stav správnosti alebo presnosti**“. Ide o zásadnú otázku týkajúcu sa procesu posudzovania veku. Zatiaľ neexistuje žiadna metóda posudzovania veku, ktorá by mohla poskytnúť presné výsledky o chronologickom veku osoby. Súčasná metódy dokážu ponúknuť len odhad veku, takže výrazy „posúdenie veku“ alebo „odhad veku“ by sa mali uprednostňovať pred výrazom „stanovenie veku“. Keďže všetky metódy majú rozpätie chybovosti, tento aspekt by mal byť vždy zdokumentovaný, najmä v prípade nepresvedčivých výsledkov. Keďže nie všetky metódy dokážu odhadnúť všetky vekové rozpätia, výber metódy by mal závisieť od príslušného vekového rozpätia (v určitých vekových segmentoch sú niektoré presnejšie ako iné). Pohlavie žiadateľa, ktorý je predmetom posudzovania, je

ďalším faktorom, ktorý by sa mal vziať do úvahy, pretože metóda môže mať odlišné rozpätie chybovosti v závislosti od pohlavia vyšetrovaného ⁽²⁸⁾.

Podľa usmernení, ktoré navrhli Ritz-Timme a kol. ⁽²⁹⁾, musí metóda posudzovania veku spĺňať ďalej uvedené požiadavky, aby sa považovala za prijateľnú:

1. metóda musí byť transparentná a preukázateľná a predložená vedeckej obci spravidla uverejnením v odborne recenzovaných časopisoch;
2. mali by byť k dispozícii jasné informácie týkajúce sa presnosti metódy posudzovania veku;
3. metóda musí byť dostatočne presná na riešenie akýchkoľvek základných otázok a na splnenie osobitných požiadaviek konkrétneho prípadu;
4. v prípadoch posudzovania veku žijúcich osôb je potrebné zvážiť zásady lekárskej etiky a právne predpisy, najmä ak ide o lekárske zákroky.

Podľa Schmelinga a kol. 2011 ⁽³⁰⁾ na to, aby sa akýkoľvek použitý referenčný materiál považoval za **presný**, musí spĺňať určité požiadavky [Solari, A. C. a Ambramovitch, K., The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics, *Journal of Forensic Sciences*, (2002), Vol. 47, No 3, s. 531 – 535]:

- primeraná veľkosť vzorky,
- overený vek testovaných osôb,
- jednotné vekové rozdelenie,
- rozdelenie podľa pohlavia,
- údaje o dátume vyšetrenia,
- jasné vymedzenie sledovaných charakteristík,
- presný opis metodiky,
- údaje o referenčnej populácii vzhľadom na geneticko-geografický pôvod,
- sociálno-ekonomické postavenie,
- zdravotný stav,
- údaje o veľkosti skupiny, strednej hodnote alebo mediáne a o meraní odchýlok pre každú sledovanú charakteristiku.

Rozpätie chybovosti posúdenia by sa malo zdokumentovať a čitateľným spôsobom uviesť v správe. Cieľom je zabezpečiť správny výklad výsledkov a pochopenie inými odborníkmi, ktorí nemajú žiadne lekárske odborné znalosti, ako sú orgány presadzovania práva, sudcovia, prokurátori, opatrovníci/zástupcovia alebo úradníci v oblasti azylu a migrácie.

DE – Ak sa po prvom vyšetrení nedosiahli presvedčivé výsledky, stále by sa mala uplatniť pochybnosť vykladaná v prospech osoby a ako súčasť procesu by sa postupne mali používať iné metódy posudzovania veku. Týmto spôsobom by bolo rozhodnutie založené na širšom rozsahu dôkazov, a tak by bolo spoľahlivé. Spolkové krajiny (*Länder*) zodpovedajú za stanovenie veku detí bez sprievodu, ktoré sa uskutočňuje v čase ich „prevzatia do starostlivosti“ (*Inobhutnahme*), hneď ako sa dostanú do kontaktu s nemeckým orgánom. Ich príslušné rozhodnutie je zároveň základom pre konanie o azyle.

V preambule zákona, ktorým sa mení sociálny kódex v roku 2015, sa odkazuje na odporúčania pracovnej skupiny spolkových úradov starostlivosti o mládež (*Bundesarbeitsgemeinschaft Landesjugendämter*).

⁽²⁸⁾ Tscholl, P.M, Junge, A., Dvorak, J. a Zubler, V., MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions, *Scand J Med Sci Sports*, 2015, doi: 10.1111/sms.12461.

⁽²⁹⁾ Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M.J. a kol., Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practice (Odhad veku: najmodernejšie postupy v spojitosti so špecifickými požiadavkami forenzej praxe), *Int J Legal Med*, 2000, 113(3), s. 129 – 136.

⁽³⁰⁾ Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. a Landa, M. I., Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults, *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, Vieira, D. N. (ed.), InTech, (2001), k dispozícii na adrese: <https://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/forensic-age-estimation-in-unaccompanied-minors-and-young-living-adults>.

V § 42 sociálneho kódexu sa stanovuje základ pre proces stanovenia veku, v ktorom sa zavádza postupná procedúra. Pracovná skupina spolkových úradov starostlivosti o mládež odporúča zohľadniť odporúčania skupiny pre forenznú vekovú diagnostiku (*Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik*, AGFAD; http://campus.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlungen_ausserhalb_strafverfahren.pdf), pokiaľ ide o proces stanovenia veku.

NO – Forenzné oddelenie univerzitnej nemocnice v Oslo vyvinulo novú metódu na výklad charakteristických výsledkov röntgenových snímok rúk a zubov múdrosti. Tvorí ju štatistický model, ktorý kombinuje údaje z dvoch rádiologických metód: Demirjianova metóda určenia veku tretej stoličky a Greulichov a Pyleovej atlas ruky a zápästia. Celkovo to zahŕňa viac ako 14 000 osôb (oboch pohlaví). Štatistický model je založený na použití modelu prechodu na niekoľkých kombinovaných/zoskupených súboroch údajov (pre každé pohlavie), pričom sa používa Bayesova veta na získanie rozdelení chronologického veku vzhľadom na štádia. Výsledky sú prezentované ako 95 % a 75 % predikčné intervaly a ako percentuálny podiel prípadov vo veku menej ako 18 rokov a menej ako 16 rokov. V dôsledku veľkých biologických rozdielov, ktoré presahujú rámec referenčného materiálu, výsledky nemôžu byť úplne presvedčivé. Jasné výsledky by však v celkovom hodnotení mohli mať pomerne veľkú váhu. Univerzitná nemocnica v Oslo nedávno uverejnila podrobný manuál k tejto metóde posudzovania veku (s názvom BioAlder).

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

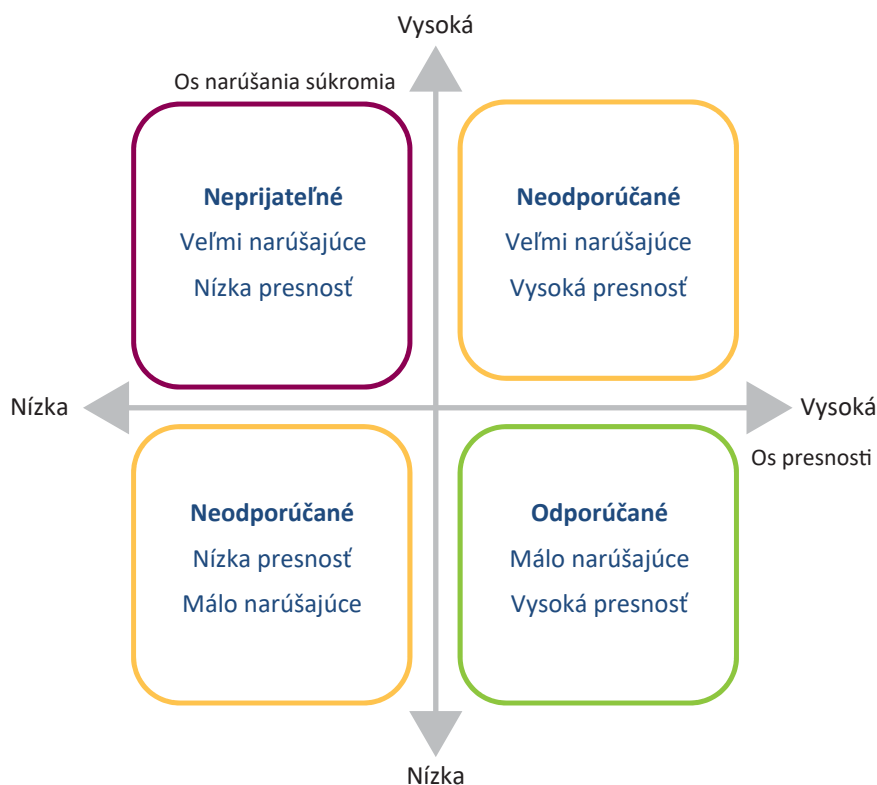
V prípade nepresvedčivých výsledkov procesu posudzovania veku 16 štátov EÚ+ uplatňuje pochybnosť vykladanú v prospech osoby, zatiaľ čo šesť štátov EÚ+ ju neuplatňuje a zväži len dostupné dôkazy alebo informácie.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

Kombinácia narúšania súkromia a presnosti

Metódy by mali byť vybrané po zohľadnení ich presnosti a toho, ako narúšajú súkromie osoby. Metódy, ktoré menej narúšajú súkromie a sú presnejšie, by mali byť prvou voľbou, zatiaľ čo metódy, ktoré menej narúšajú súkromie, ale sú aj menej presné, by sa mali vybrať ako posledné. Posúdenie by sa malo zastaviť v bode, keď sa metóda stáva veľmi narúšajúcou, bez ohľadu na jej možnú presnosť. Nahota alebo odhalenie genitálií je nesmierne stresujúce pre všetky osoby, no ešte traumatizujúcejšie je to pre deti, ktoré mohli byť zneužití v rámci prenasledovania vo svojej krajine pôvodu alebo počas migrácie. Vysoká miera narúšania súkromia a zvýšené riziko traumatizácie v dôsledku použitia týchto metód spôsobujú, že tieto vyšetrenia sú neprijateľné na účely posúdenia veku.

Zváženie miery narušania súkromia a presnosti

Právo na účinný prostriedok nápravy

V prípade zamietavého rozhodnutia (nezhoda s uvádzaným vekom) by orgány mali vysvetliť dôvody rozhodnutia a informovať žiadateľa o tom, ako ho možno napadnúť. Keďže to, či je žiadateľ dieťa alebo dospelá osoba, môže ovplyvniť spôsob, akým je konanie o medzinárodnej ochrane vedené (po stránke prioritizácie, záruk, atď.), rozhodnutie o posúdení veku by sa malo vydať oddelene od rozhodnutia o medzinárodnej ochrane a pred prijatím tohto rozhodnutia. Ak neexistuje samostatné právo na odvolanie sa proti výsledku samotného rozhodnutia o posúdení veku, mala by byť k dispozícii možnosť napadnúť výsledok prostredníctvom súdneho preskúmania alebo ako súčasť posúdenia celkovej žiadosti o ochranu. Daná osoba by mala mať v rámci pomoci počas konania prístup k zástupcovi alebo právnej podpore. Pri vydávaní samostatného rozhodnutia by informácie o tom, ako toto rozhodnutie napadnúť, mali byť poskytnuté bezplatne a podľa úrovne chápania žiadateľa. Žiadateľ by v tomto bode mal mať možnosť vyjadriť svoje názory.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Pokiaľ ide o právne prostriedky nápravy, ktoré má žiadateľ k dispozícii proti rozhodnutiu o posúdení veku:

- osem štátov EÚ+ ponúka možnosť napadnúť rozhodnutie o posúdení veku samostatne,
- deväť štátov EÚ+ ponúka možnosť napadnúť rozhodnutie o posúdení veku ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane alebo súčasne,
- dva štáty EÚ+ neponúkajú žiadateľovi právne prostriedky nápravy proti výsledkom posúdenia veku.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

Kapitola 3 Proces posudzovania veku: uplatňovanie multidisciplinárneho a holistického prístupu

Uplatňovanie holistického a multidisciplinárneho prístupu k procesu posudzovania veku

Pri holistickom prístupe sa zohľadňuje celok niečoho alebo celý systém, a nie len jeho časti. Na rozdiel od jednoduchého posudzovania veku, pri ktorom je hlavným cieľom odhad chronologického veku, proces posudzovania veku založený na „holistickom“ prístupe sa nezameriava výlučne na vek, ale zohľadňuje širšie spektrum faktorov. Pri použití tohto prístupu sa pri posudzovaní chronologického veku berú do úvahy aj potreby detí a mladých ľudí v kontexte migrácie. Holistické posudzovanie veku preto ponecháva priestor na flexibilitu a individualizáciu procesu posudzovania veku, čo umožňuje, aby sa proces posudzovania zakladal na osobitných okolnostiach a potrebách žiadateľa (napríklad či sa má vykonať posúdenie veku alebo nie, vplyv na výber metód, vyšetrujúce osoby atď.).

Výsledkom je, že holisticky navrhnuté posúdenie veku posilňuje uskutočniteľnosť najlepšieho záujmu dieťaťa počas celého procesu. Systematické a nepretržité sledovanie najlepšieho záujmu dieťaťa by sa malo odrážať vo všetkých činnostiach, ktoré sa ho týkajú. Pri každom procese posudzovania veku by sa preto malo zvážiť, ako vykonať zásadu správnej a prioritnej identifikácie dieťaťa (najmä v prípade detí bez sprievodu). Je potrebné prijať niektoré opatrenia s cieľom získať úplný obraz o potrebách dieťaťa, napríklad:

- osoby, ktoré sú v kontakte s dieťaťom (vrátane učiteľov, opatrovateľov, opatrovníkov/zástupcov, zdravotníckych pracovníkov, prijímacích orgánov, rozhodujúcich orgánov, orgánov migráciu a orgánov presadzovania práva), by mali aktívne pristupovať k získavaniu všetkých informácií potrebných na identifikáciu aspektov, na ktoré sa vzťahujú obavy alebo príslušný záujem (ako história zneužívania alebo traumatizujúcich skúseností) – počas procesu by sa mali vypočuť deti nielen na tému ich veku, ale aj na tému ich potrieb a obáv,
- s cieľom minimalizovať počet pohovorov a predísť opakovaným otázkam by sa tieto informácie mali počas procesu sprístupniť príslušným subjektom (opatrovníkom/zástupcom, zdravotníckym pracovníkom, prijímacím orgánom, rozhodujúcim orgánom, orgánom pre migráciu a orgánom presadzovania práva), pokiaľ je to možné, rešpektujúc pravidlá ochrany osobných údajov,
- títo odborníci musia mať navyše možnosť vyjadriť svoje stanovisko na základe svojich odborných znalostí a skúseností a možnosť si vymieňať názory v prípade potreby,
- proces, ktorý sa má zaviesť, by sa mal vypracovať po konzultácii so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami – v tomto bode sa holistický prístup takto spojí s multidisciplinárnym prístupom.

Multidisciplinárny prístup spája alebo zahŕňa niekoľko akademických disciplín alebo odborných špecializácií v prístupe k téme alebo problému.

Multidisciplinárny prístup na účely posúdenia veku by znamenal skúmanie rôznych aspektov alebo faktorov, ako sú fyzické, psychické, vývojové, environmentálne a kultúrne aspekty alebo faktory⁽³¹⁾. Rovnako proces posudzovania veku založený výlučne na lekárskejších metódach nemožno považovať za multidisciplinárny. Keďže neexistuje žiadna metóda, ktorá by mohla s istotou určiť vek osoby, je potrebné posúdiť viaceré faktory pomocou rôznych metód. Takto sa zabezpečí, že rozhodnutie je založené na širšom rozsahu dôkazov, a tak sa zlepšuje spoľahlivosť posúdenia. V tejto súvislosti si multidisciplinárne posúdenie vyžaduje, aby odborníci, ktorí majú primeranú kvalifikáciu v odhade veku vo svojej príslušnej oblasti odbornej pôsobnosti,

⁽³¹⁾ Pozri napríklad program pomoci odlúčeným deťom v Európe, [Vyhlásenie o dobrej praxi](#), (2009).

boli zapojení do celého procesu, počas vyšetrení a pri prijímaní rozhodnutia po vydaní výsledkov z rôznych vyšetrení. V závislosti od metódy to môže zahŕňať sociálnych pracovníkov, lekárov, rádiológov, (detských) psychológov, pediatrov alebo iné primerane kvalifikované osoby s odbornými znalosťami v oblasti pediatrického vývoja a odhadu veku. S cieľom koordinovať vstupy rôznych odborníkov by sa mal počas praktického uplatňovania multidisciplinárneho prístupu zaviesť koordinačný mechanizmus.

Rovnako ako pri všetkých záležitostiach týkajúcich sa preskúmania žiadosti o medzinárodnú ochranu a v súlade s článkom 4 prepracovaného znenia smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu, je potrebné vziať do úvahy všetky dostupné dôkazy. Rozhodnutie o tom, ktorí odborníci by mali byť súčasťou posudzovania, by sa malo prijať s cieľom čo najviac zvýšiť celkovú presnosť posudzovania pri zachovaní čo najmenšej miery narúšania súkromia žiadateľa.

Pri rozhodovaní o tom, ktoré metódy si vybrať pri vykonávaní posudzovania veku, by sa v prvom rade mal brať do úvahy najlepší záujem dieťaťa. V prepracovanom znení smernice o podmienkach prijímania sa uvádza, že ak po všeobecných vyhláseniach alebo iných príslušných informáciách majú členské štáty pochybnosti o veku žiadateľa, môžu na určenie veku dieťaťa bez sprievodu vykonať v rámci posúdenia žiadosti o medzinárodnú ochranu lekársku prehliadku. Keďže psychický vývoj a zrelosť žiadateľa sú základnými aspektmi, ktoré je potrebné preskúmať počas procesu, psychologické posúdenie by sa malo uprednostniť pred inými metódami.

Ak majú členské štáty pochybnosti o veku žiadateľa aj po multidisciplinárnom posúdení, mali by predpokladať, že žiadateľ je dieťa.

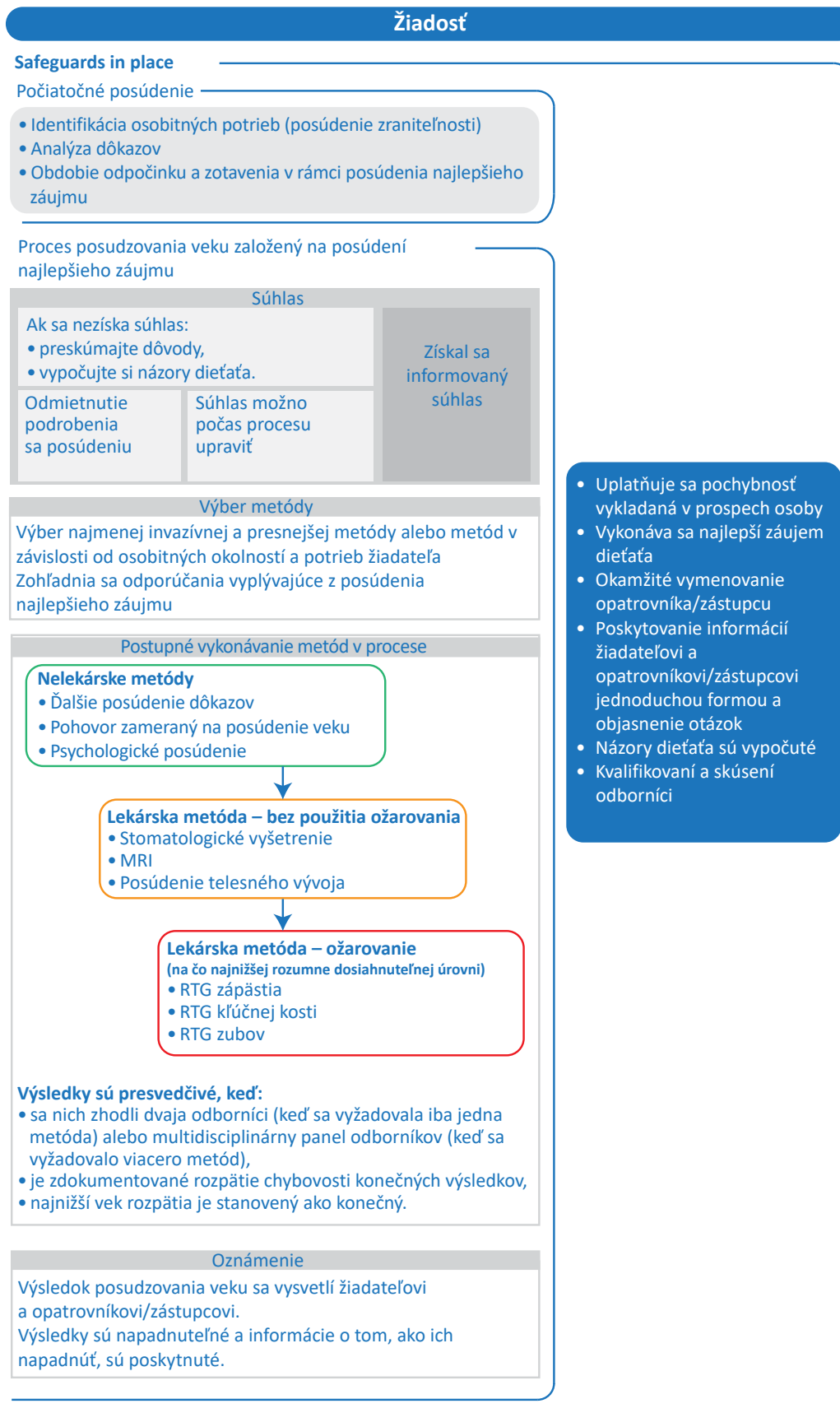
Podľa Medzinárodnej organizácie pre migráciu ⁽³²⁾ existujú v súčasnosti tri hlavné prístupy k posudzovaniu veku:

- prvý, ktorý možno najlepšie opísať ako **nelekársky**, zahŕňa hodnotenie existujúcich dokladov, vizuálne posúdenie založené na fyzickom vzhľade a pohovory, ktoré poskytujú slovný opis života a situácie danej osoby,
- druhý je v zásade **lekársky** a zahŕňa telesné vyšetrenie a rádiografické snímkovanie kostí a/alebo zubov,
- cieľom tretieho prístupu je integrovať údaje z nelekárskeho a lekárskeho prístupu, pričom sa vychádza zo zásady, že **multidisciplinárna spolupráca** je predpokladom na zabezpečenie dobrých výsledkov pre zraniteľné deti a mladých ľudí.

⁽³²⁾ Pracovná skupina úradu EASO pre posudzovanie veku, september 2016.

Vývojový diagram procesu posudzovania veku

Proces, opísaný v predchádzajúcej časti, spolu s potrebnými krokmi a zárukami potrebnými na zabezpečenie účinného a bezpečného posúdenia veku, je vizuálne znázornený v tomto vývojovom diagrame.

Usmernenie k procesu posudzovania veku

Pri zvažovaní potreby posudzovania veku

Pred rozhodnutím o procese alebo pred vykonaním akéhokoľvek posudzovania veku by sa mali zaviesť určité podmienky a záruky.

- Žiadateľ podal žiadosť o **medzinárodnú ochranu** a zaznamenali sa osobné údaje, ako totožnosť, vek a rodinné väzby.
- Vek, ktorý žiadateľ uvádza (ako dospelý alebo ako dieťa), **nie je doložený** dokladmi a neboli poskytnuté žiadne iné dôkazy, ktoré by mohli preukázať uvádzaný vek.
- Uvádzaný vek žiadateľa je **spochybnený**.
- Žiadateľovi by sa mohli predbežne odobrať **odtlačky prstov**, ak je dané vekové rozpätie jednoznačne vyššie ako vek stanovený na tento účel v právnych predpisoch EÚ a/alebo vo vnútroštátnych právnych predpisoch, a zahrnie sa do databázy EÚ na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl (Eurodac)⁽³³⁾.
- Pri uplatňovaní **pochybnosti vykladanej v prospech osoby** sa žiadateľ považuje za osobu mladšiu ako 18 rokov a ak je bez sprievodu, mal by sa okamžite vymenovať **opatrovník/zástupca**.
- **Najlepší záujem dieťaťa** sa musia dodržiavať od tohto okamihu, až kým presvedčivé výsledky nepreukážu, že žiadateľ je dospelý.

Vek osoby je faktor, na základe ktorého možno označiť osobu za zraniteľnú (dieťa, staršia osoba) alebo ktorým sa môžu ďalej zdôrazňovať iné existujúce zraniteľnosti (súvisiace s pohlavím, rodinnými pomermi, so sexuálnou orientáciou, s rodovou identitou, so zdravotným postihnutím, s vážnou chorobou alebo s vystavením mučeniu alebo iným vážnym formám násillia). Vzhľadom na to, že tieto zraniteľnosti môžu nepriaznivo ovplyvniť schopnosť žiadateľa predložiť a odôvodniť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu, v *acquis* EÚ v oblasti azylu sa presadzujú dodatočné záruky na zabezpečenie spravodlivého konania o azyle pre žiadateľov s osobitnými potrebami. S cieľom zabezpečiť, aby žiadatelia s osobitnými potrebami mohli plne predložiť a odôvodniť svoju žiadosť, je potrebné zaviesť skorý **mechanizmus identifikácie** a v prípade potreby neskoršie posúdenie zraniteľnosti. Orgány musia však zostať ostražité, aby rýchlo identifikovali príznaky zraniteľnosti, ktoré sa môžu objaviť v neskorších fázach postupu, a musia zodpovedajúcim spôsobom reagovať. Tento mechanizmus musí byť dostupný v priebehu celého postupu, aby sa zabezpečila možnosť neskoršej identifikácie, a preto sa primeraná podpora poskytne bez zbytočného odkladu.

Osobitné potreby zraniteľného žiadateľa by mali zohrávať kľúčovú úlohu pri rozhodovaní o tom, aké metódy by sa mali použiť, ako by sa malo posúdenie vykonať a či by to malo negatívny vplyv na tohto konkrétneho žiadateľa. Pri posudzovaní veku sa môžu použiť niektoré z informácií zhromaždených pri posudzovaní osobitných potrieb. Týmto spôsobom sa zabráni oneskoreniam a duplicité konaní pri tej istej osobe. Pri vykonaní posudzovania veku holistickým a multidisciplinárnym prístupom môže toto posudzovanie pomôcť aj pri identifikácii iných potrieb a zraniteľností, ktoré neboli zistené v predchádzajúcich posúdeniach zraniteľnosti.

V tomto štádiu, ak nemožno overiť uvádzaný vek, a po zabezpečení toho, že vyšetrovanie neohrozí žiadateľa alebo jeho rodinu, by úradníci mali aktívne vyhľadávať informácie z iných zdrojov. Počas tohto predbežného kroku, ktorý sa označuje ako **analýza dôkazov**, sa berú do úvahy všetky dôkazy, ktoré majú orgány k dispozícii (doklady, vyhlásenia žiadateľa a jeho rodinných príslušníkov o jeho veku a totožnosti, vyhlásenia opatrovníka, informácie dostupné v iných databázach a prvé odhady založené na fyzickom vzhľade). Pri zaobchádzaní s deťmi žiadajúcimi o azyl, najmä s deťmi bez sprievodu, sa očakáva, že úradníci zaujmú obzvlášť proaktívny a empatický postoj.

Na základe výsledkov uvedenej analýzy by zodpovedné orgány boli schopné rozlišovať medzi prípadmi, v ktorých je uvádzaný vek neistý a v ktorých je istý.

⁽³³⁾ V nariadení o systéme Eurodac sa v súčasnosti stanovuje odber odtlačkov prstov všetkých osôb starších ako 14 rokov. V návrhu prepracovaného znenia je navrhovaný vek znížený na 6 rokov.

Pochybnosť vykladanú v prospech osoby je potrebné uplatniť, hneď ako vzniknú pochybnosti o uvádzanom veku. Žiadateľ by sa preto mal považovať za dieťa, až kým sa prostredníctvom ďalších vyšetrení nezískajú presvedčivé výsledky.

Keďže žiadateľ sa považuje za dieťa, mal by sa okamžite vymenovať **opatrovník/zástupca**, aby sa zabezpečilo dodržiavanie zásady najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa dieťaťa. To zahŕňa určenie potreby posúdenia veku.

Hoci hlavným cieľom posudzovania veku je posúdiť úroveň zrelosti žiadateľa a je potrebné zohľadniť všetky faktory relevantné pre posudzovanie, musí sa brať do úvahy aj blaho dieťaťa. Z toho dôvodu je dôležité zabezpečiť **obdobie odpočinku a zotavenia** medzi prvou analýzou dôkazov, ktorá sa môže vykonať po príchode, a plnohodnotným posudzovaním veku. Dvojfázový proces posudzovania veku sa teda považuje za najvhodnejší spôsob na vykonanie účinného a bezpečného posúdenia veku. Obzvlášť to platí v kontexte vysokého prílevu žiadateľov o udelenie azylu, keď je potreba procesu účinnej identifikácie a registrácie prvoradá.

Obdobie odpočinku a zotavenia môže uľahčiť budovanie dôvery medzi dieťaťom a jeho opatrovníkom/zástupcom. Okrem toho umožňuje, aby sa dieťa začalo cítiť v bezpečí a poskytlo informácie potrebné na posúdenie jeho potrieb. Počas tohto obdobia by sa malo vykonať **posúdenie najlepšieho záujmu** ⁽³⁴⁾ s cieľom zabezpečiť, že daný proces posudzovania veku je zlučiteľný s individuálnou situáciou žiadateľa a že očakávaný výsledok je prospešný pre proces a nie je škodlivý pre dieťa.

Proces by mal zabezpečiť, aby boli **názory dieťaťa systematicky vypočuté** prostredníctvom jeho vlastných slov alebo prostredníctvom jeho opatrovníka/zástupcu. Toto právo si vyžaduje systematické uplatňovanie nielen počas celého postupu, ale aj v najskoršom štádiu pred prijatím rozhodnutia o vykonaní posúdenia.

- Názory by sa mali zhromaždiť vždy, keď majú orgány **pochybnosti**, pokiaľ ide o vyhlásenia alebo iné dôkazy poskytnuté žiadateľom. Jednoduchý pokus o výmenu názorov a konštruktívne vysvetlenie dôvodov, pre ktoré orgány uvádzaný vek neakceptujú, alebo dôvodov, pre ktoré informácie nestačia na potvrdenie vyhlásení, môže žiadateľovi pomôcť pochopiť proces a zvýšiť jeho ochotu spolupracovať.
- V prípade možného **nesúladu**, pokiaľ ide o vek, musí žiadateľ dostať príležitosť a čas vysvetliť tento nesúlad ústne alebo písomne.
- Niekedy žiadateľ poskytne doplňujúce doklady alebo iné dôkazy alebo dôveryhodné vysvetlenia a dokáže odôvodniť uvádzaný vek. Preto vzhľadom na tieto **vysvetlenia a ďalšie dôkazy** by bolo posudzovanie veku zbytočné.

Po posúdení všetkých dôkazov, potvrdení opodstatnenosti pochybností o veku žiadateľa, vypočutí názorov žiadateľa a vyplnení formulára posúdenia najlepšieho záujmu možno prijať rozhodnutie o tom, či začať alebo nezačať proces posudzovania veku.

Pri vykonávaní posudzovania veku

Ak sa posudzovanie veku považuje za potrebné a odporúča sa na základe posúdenia najlepšieho záujmu, proces posudzovania veku sa začne bez zbytočného odkladu. Orgány musia zabezpečiť, aby žiadateľ a opatrovník/zástupca dostali príslušné **informácie**, ktoré sú vyjadrené jednoduchou formou, a aby boli tieto informácie pochopené. Akékoľvek otázky, ktoré žiadateľ a/alebo opatrovník/zástupca môžu mať, sa musia zodpovedať a mali by sa poskytnúť akékoľvek potrebné objasnenia.

Žiadateľ a/alebo opatrovník/zástupca bude následne lepšie pripravený poskytnúť **informovaný súhlas** s procesom. V prípadoch, keď žiadateľ nemôže dať súhlas z dôvodu odôvodnenej prekážky, postačí informovaný súhlas opatrovníka/zástupcu. Ak existujú výhrady voči procesu, musia sa objasniť v ktoromkoľvek štádiu. **Odmietnutie podrobenia sa** posúdeniu by nemalo znamenať automatické prijatie

⁽³⁴⁾ Pozri napríklad program pomoci odľúčeným deťom v Európe, Pozičný dokument o **posúdení veku v kontexte odľúčených detí v Európe**, (2012).

záveru o plnoletosti. V takýchto prípadoch by mal byť žiadateľ opätovne **vypočutý** a dôvody by sa mali plne preskúmať. Zdráhanie možno prekonať tak, že sa žiadateľovi a/alebo opatrovníkovi/zástupcovi poskytne viac informácií alebo sa proces prispôbi jeho potrebám, napríklad výberom alternatívnej metódy.

V každom prípade odmietnutie podrobenia sa posúdeniu veku nemôže byť jediným dôvodom zamietnutia žiadosti (článok 25 ods. 5 smernice o podmienkach prijímania).

Len čo sa získa **informovaný súhlas**, proces so všetkými potrebnými zárukami by sa mal sprístupniť a v prípade potreby ďalej prispôbiť osobitným potrebám alebo situácii dieťaťa v súlade s vnútroštátnou praxou a v súlade s *acquis* EÚ.

Výber metód by mal byť čo najviac individualizovaný a mala by sa uprednostniť metóda, ktorá najmenej narúša súkromie a je najpresnejšia. Pri rozhodovaní o tom, ktorá metóda **najmenej narúša súkromie**, by sa mal zohľadniť nielen fyzický vplyv na žiadateľa, ale aj psychický vplyv na žiadateľa (pozri článok 25 ods. 5 druhý pododsek smernice o podmienkach prijímania). Je potrebné zohľadniť aj environmentálne a kultúrne faktory.

Vyšetrenia by sa mali vykonávať postupne a najprv by sa mali uprednostniť nelekárske metódy. Ak sa pomocou nich nedosiahnu presvedčivé výsledky, možno použiť lekárske metódy, ktoré si nevyžadujú použitie ožarovania. Lekárske metódy, ktoré si vyžadujú použitie ožarovania, by mali byť úplne poslednou možnosťou a, ako už bolo uvedené, mala by sa vybrať metóda vyžadujúca čo najnižšiu dávku žiarenia. Výsledky testov posudzujúcich duševnú zrelosť by mali mať aspoň rovnakú váhu ako výsledky z posudzovania telesného vývoja. Týmto prístupom sa zabezpečí, že po získaní presvedčivých výsledkov z jednej metódy sa už neprístupuje k žiadnym ďalším zbytočným vyšetreniam.

Vyšetrenia by sa nikdy nemali vykonávať na základe donútenia a nemali by byť kultúrne neprimerané. Odborní pracovníci by mali mať **kvalifikáciu**, odbornú prípravu v oblasti citlivých rodových a kultúrnych aspektov a mali by byť dobre informovaní o protokoloch a/alebo usmerneniach poskytnutých v tejto súvislosti ⁽³⁵⁾. Vyšetrenia vyžadujúce nahotu, pozorovanie a/alebo meranie genitálií alebo intímnych partíí by sa mali vylúčiť, pretože výrazne narúšajú súkromie.

Ak niektorá z metód uplatňovaných počas posudzovania veku poskytne výsledok, ktorý naznačuje, že osoba je mladšia ako 18 rokov, posudzovanie by sa malo zastaviť. V takýchto prípadoch, ak je uvádzaný vek v uvedenom rozpätí, mal by sa považovať za platný, no ak nie je, za platný by sa namiesto toho mal považovať **najnižší vek rozpätia**.

- Ak sa v dôsledku následných a nepresvedčivých výsledkov vyžadujú viaceré vyšetrenia, konečné výsledky by mal analyzovať **panel odborníkov**. Títo odborníci by mali mať rôzne oblasti odbornej pôsobnosti a všeobecné vedomosti alebo skúsenosti s prácou s deťmi. Panel odborníkov s multidisciplinárnou odbornosťou by mal spájať sociálnych pracovníkov, súdnych lekárov, špecialistov v oblasti ochrany detí a sociálnych pracovníkov s osobitnými odbornými znalosťami týkajúcimi sa detí.
- Ak to nie je možné alebo v prípadoch, keď sa použije iba jedna metóda, by mali posudzovanie vykonať najmenej **dvaja odborníci**. Malo by sa zaručiť, že sa poskytnú názory oboch kvalifikovaných odborníkov, pričom obaja sa na rozhodnutí zhodnú. Ak sa dvaja odborníci nedokážu zhodnúť na konečnom rozhodnutí, mohlo by sa odporučiť, aby sa prípad postúpil a aby rozhodnutie prijal skúsený a kvalifikovaný orgán dohľadu.

Ak nemožno dosiahnuť dohodu, posudzovanie veku by sa malo považovať za nepresvedčivé a mala by sa uplatniť pochybnosť vykladaná v prospech osoby. V takýchto prípadoch by sa mal žiadateľ považovať za dieťa.

⁽³⁵⁾ Pozri napríklad program pomoci odlúčeným deťom v Európe, Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe (Pozičný dokument o **posúdení veku v kontexte odlúčených detí v Európe**), (2012).

Rozhodnutie by malo byť odôvodnené, vydané písomne a vysvetlené ústne. Mali by sa v ňom uviesť odborné kvalifikácie odborníkov, skúsenosti a príslušná odborná príprava, ako aj rozpätie chybovosti použitých metód. Žiadateľ by mal byť informovaný o možnosti napadnúť rozhodnutie a v prípade potreby na tento účel dostať právnu pomoc.

Keďže identifikácia žiadateľa ako dospelého alebo ako dieťaťa má ďalekosiahle následky, žiadateľ by mal dostať príležitosť **napadnúť výsledky** rýchlym a dostupným spôsobom. Možnými spôsobmi, ako môže žiadateľ napadnúť výsledky posúdenia, sú odvolanie alebo súdne preskúmanie.

Okrem toho by sa v tomto procese mala zohľadniť možnosť, že nové informácie možno poskytnúť po ukončení posudzovania. Preto musí byť možná neskoršia **revízia** posudzovaného veku.

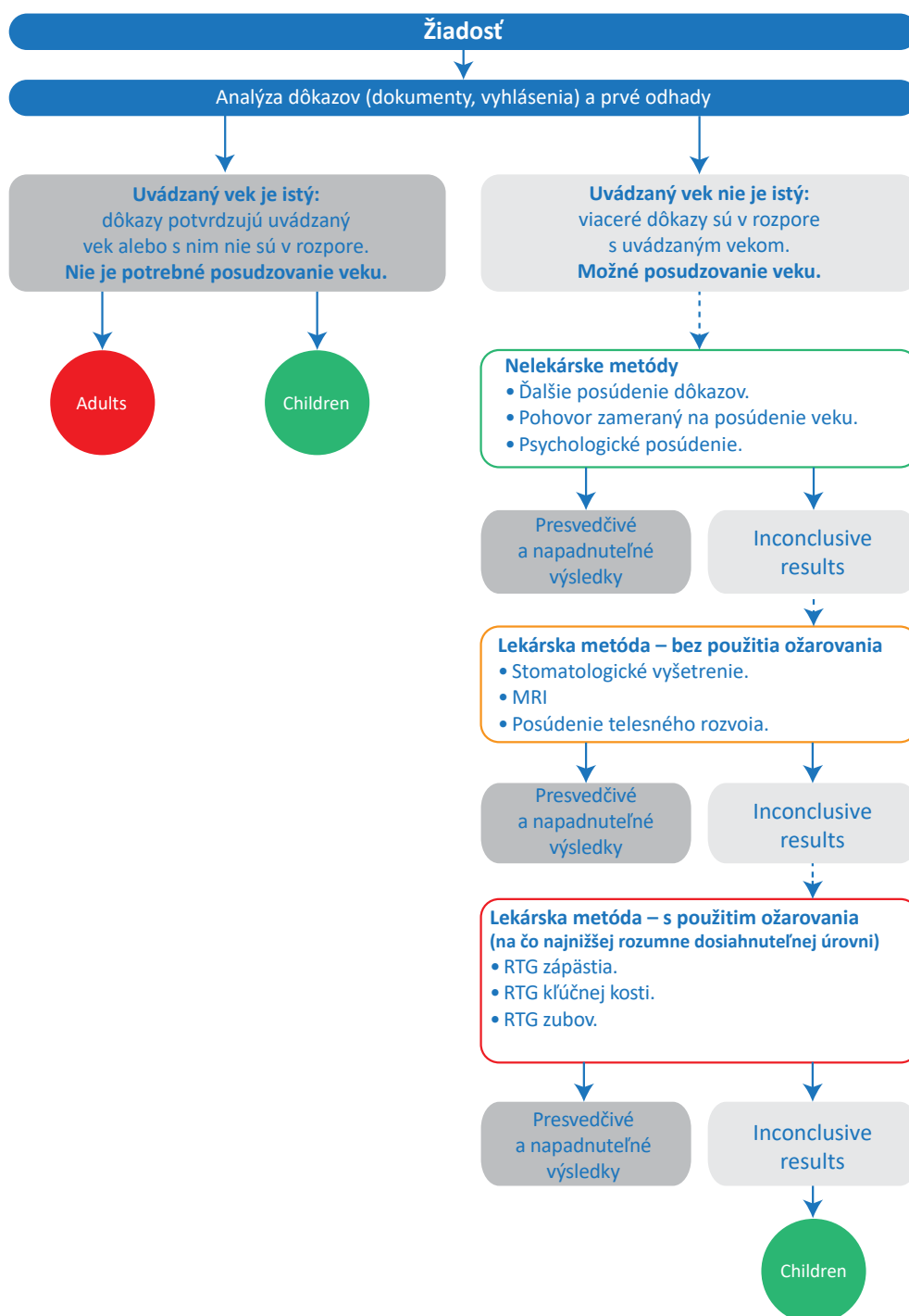
V prípade nesprávneho odhadu veku by sa mali prijať okamžité opatrenia na nápravu informácií, a to jednoduchým a účinným spôsobom, a všetky zmeny by sa mali zaznamenať v potrebných databázach.

Kapitola 4 Prehľad metód posudzovania veku

Metódy, ktoré sa v súčasnosti používajú, sa klasifikujú ako lekárske a nelekárske v závislosti od toho, či si vyžadujú účasť lekára. V rámci lekárskejších metód sa rozlišuje medzi metódami bez ožarovania a metódami, ktoré zahŕňajú ožarovanie.

Táto klasifikácia a postupnosť pri používaní metód v záujme vylúčenia nepotrebných vyšetrení sa odrážajú v tomto vývojovom diagrame. Neuvádza sa odkaz na záruky a práva v rámci procesu, keďže tieto už boli analyzované v predchádzajúcej kapitole, ako aj vo vývojovom diagrame procesu posudzovania veku.

Vývojový diagram metód

Usmernenia k postupnosti vykonávania metód

Akonáhle žiadatelia požiadajú o medzinárodnú ochranu, majú nárok na určité práva (právo zostať na území, právo na základné materiálne podmienky prijímania a právo na identifikáciu alebo posúdenie svojich osobitných potrieb). V prípade, keď žiadateľ môže byť dieťa, je identifikácia osobitných procesných potrieb a poskytnutie osobitných podmienok prijímania prioritou z dôvodu prirodzenej zraniteľnosti detí. V súlade s článkom 25 ods. 5 smernice o podmienkach prijímania (prepracované znenie) môžu všetky získané dôkazy pomôcť stanoviť vek dieťaťa a/alebo odstrániť alebo zmierniť potrebu vykonať dodatočné posúdenie veku. Preto by to malo byť východiskovým bodom pred rozhodnutím o tom, či posudzovanie veku je alebo nie je potrebné.

Analýza dostupných dôkazov a prvých odhadov

Ako sa uvádza v článku 24 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a v článku 7 Dohovoru o právach dieťaťa:

„Každé dieťa je registrované ihneď po narodení a má právo na štátnu príslušnosť.“

Rodný list je dokladom, ktorý svedčí o narodení, dni a mieste narodenia, pohlaví a rodičoch osoby. Prvotným účelom evidencie obyvateľov je vytvorenie právneho dokumentu, ktorý možno použiť na stanovenie a ochranu práv jednotlivca.

Ako už bolo uvedené, niektoré krajiny systematicky neregistrujú demografické udalosti svojich občanov alebo obyvateľov (narodenia, sobáše, úmrtia) a niektoré z nich to robia veľmi zriedka alebo neskoro. Preto takáto registrácia nemusí spĺňať normy verejných záznamov pre orgány v štátoch EÚ+ (zabraňujúce dvojitej registrácii tej istej udalosti, medzerám alebo nezrovnalostiam v záznamoch atď.). Osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, navyše v dôsledku udalostí, ku ktorým došlo v ich krajine pôvodu, alebo okolností ich úteku (ozbrojené konflikty alebo prenasledovanie a/alebo diskriminácia zo strany vnútroštátnych orgánov atď.) nemusia mať k dispozícii tieto právne dokumenty, a preto nebudú schopné poskytnúť platný dôkaz alebo spoľahlivé doklady totožnosti.

Pri zohľadnení uvedených okolností a snáh žiadateľa o predloženie všetkých informácií, ktoré má k dispozícii, by orgány mali ako podporné dôkazy okrem iného prijať tieto dokumenty:

- pasy,
- preukazy totožnosti,
- pobytové preukazy,
- cestovné doklady, napríklad preukazy vydané UNHCR,
- osvedčenia iných krajín (náboženské alebo občianske) preukazujúce občiansky stav (sobášny list, rodný list, rodinná knižka) žiadateľa alebo ktoréhokoľvek rodinného príslušníka s uvedením veku žiadateľa.

Okrem týchto dokladov by sa informácie o veku žiadateľa mohli nachádzať v zdrojoch užitočných informácií, ako sú spoločné databázy [napríklad Schengenský informačný systém ⁽³⁶⁾, Eurodac alebo databáza odcudzených a stratených cestovných dokladov Interpolu ⁽³⁷⁾].

Podobne vyhlásenia alebo dokumenty dostupné v spise rodinných príslušníkov alebo príbuzných žiadateľa môžu byť použité na objasnenie a/alebo potvrdenie uvádzaného veku bez potreby ďalšieho posudzovania. Aby sa zabránilo ohrozeniu dieťaťa alebo rodiny, pri zhromažďovaní takýchto údajov je potrebné dbať na mimoriadnu opatrnosť. Osobitne to platí v kontexte medzinárodnej ochrany.

⁽³⁶⁾ SIS: rozsiahly informačný systém, ktorým sa podporuje kontrola vonkajších hraníc a spolupráca v oblasti presadzovania práva v schengenskom priestore.

⁽³⁷⁾ SLTD: databáza, ktorá obsahuje záznamy o odcudzených, stratených alebo zrušených cestovných dokladoch, ako sú cestovné pasy, preukazy totožnosti, preukazy OSN alebo vízové pečiatky.

Ak odhady vykonávajú pracovníci so skúsenosťami s prácou s deťmi, niektoré prvé odhady založené na fyzickom vzhľade sa môžu použiť na podporu počítačovej analýzy. V kombinácii s inými dostupnými informáciami sa môžu použiť na podloženie výsledkov predbežného skríningu.

Keď však odhad vychádza len z fyzických charakteristík, a preto môže ľahko viesť k náhodným, subjektívnym a nepresným výsledkom, musí sa pri zohľadňovaní týchto úvah dbať na mimoriadnu opatrnosť. Z toho dôvodu nemôže byť pozorovanie fyzického vzhľadu považované za metódu posudzovania veku samo o sebe, ani ho nemožno použiť samostatne, pretože nedokáže s istotou poskytnúť žiadny konkrétny chronologický vek.

Fyzický vzhľad môže slúžiť na oddelenie alebo rozlíšenie zjavných prípadov (osoby s nepochybnými charakteristikami dospelých alebo detí), nemal by sa však používať v prípadoch starších dospelých alebo mladých dospelých. V takýchto prípadoch sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby (potvrdzujúca uvádzaný vek alebo odvolávajúca sa na riadne posudzovanie veku), až kým sa nedospeje k presvedčivým výsledkom.

Odborníci z Medzinárodnej organizácie pre migráciu a iní odborníci varujú, že životné skúsenosti detí môžu mať vplyv na ich vývoj. To by znamenalo, že v určitých aspektoch môžu zaostávať a iných môžu byť vyvinutejšie. Výskum v tejto oblasti ukazuje, že posttraumatická stresová porucha môže viesť k predčasnemu biologickému starnutiu vo veku od 5 do 10 rokov⁽³⁸⁾.

Keďže obmedzenia v súčasných metódach môžu viesť k nesprávnemu posúdeniu alebo odhadu veku, musí byť zavedený revízny mechanizmus na opravu veku, ktorý bol nesprávne vložený do systému. Len čo sa posúdenie veku označí za nesprávne, mali by sa okamžite podniknúť príslušné opatrenia (zmena ubytovania, vymenovanie opatrovníka, ak sa zistí, že žiadateľom je dieťa, atď.).

DE – Uplatňované usmernenia:

1. kontrola osobných dokladov, zisťovanie ďalších informácií;
2. pohovor (dvaja kvalifikovaní a skúsení zamestnanci), celkový dojem vývoja vrátane kvalifikovanej vizuálnej kontroly;
3. v prípade pochybností lekárske vyšetrenie – metóda s najnižším vplyvom na zdravie dieťaťa.

NO – Vo všetkých prípadoch, keď dieťa bez sprievodu nepredložilo platný preukaz totožnosti, ktorý je dostatočne známy, je potrebné vykonať ďalšie vyšetrovanie identity žiadateľa okrem iného vrátane posudzovania veku. Základom tohto posudzovania veku sú informácie získané o veku žiadateľa počas konania o azyle, t. j.:

- vlastné informácie žiadateľa o svojom veku,
- preukazy totožnosti,
- informácie o totožnosti od iných členských štátov (ak bol žiadateľ identifikovaný v iných krajinách),
- overenie totožnosti žiadateľa v jeho krajine pôvodu,
- vyhlásenie alebo komentár k veku žiadateľa od iných subjektov, ako sú zákonný opatrovník, právnik, pracovník sociálnej služby alebo zdravotnícky pracovník,
- vyhlásenie alebo komentár o veku žiadateľa od imigračnej polície (ktorá vykonáva registráciu žiadateľov) a vlastníka prípadu, ktorý vedie azylový pohovor,
- lekárske preskúmanie veku,
- lekárske posúdenie veku.

V prípadoch, keď sa vykoná lekárske preskúmanie veku, sa lekárske posúdenie veku posudzuje vo vzťahu k iným informáciám v danom prípade. Postupy obsahujú usmernenia o tom, ako hodnotiť rôzne prvky, o ktorých sa pojednáva vyššie.

⁽³⁸⁾ Ladwig, K.-H., Brockhaus, A. C., Baumert, J. a kol., Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based KORA F4 study (S kratšou dĺžkou teloméru leukocytov je spojená posttraumatická stresová porucha, a nie depresia: zistenia z populačnej štúdie KORA F4, na ktorej sa zúčastnilo 3 000 osôb), Ouellette, M.M. (ed.), PLOS ONE, 2013, 8(7), e64762. doi: 10.1371/journal.pone.0064762.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

V 27 štátoch EÚ+ sa pri určovaní veku žiadateľa zohľadňujú predložené doklady.

Okrem zohľadňovania dokladov sa v 19 štátoch EÚ+ vykonávajú prvé odhady na základe fyzického vzhľadu.

Uvádzaný vek je sporný: možná potreba posúdenia veku

Ak existujú opodstatnené pochybnosti o uvádzanom veku žiadateľa (uvádzaný vek je sporný, dostupné dôkazy ho nepodporujú alebo sú s ním v rozpore), môže byť potrebné vykonať posúdenie veku. V takých prípadoch musia orgány vybrať metódu alebo metódy, ktoré na tento účel použijú.

Celkový prehľad v súčasnosti používaných metód a stručný opis príslušných procesov sa uvádzajú v nasledujúcom oddiele. Metódy sa podľa toho, či zahŕňajú účasť lekára, rozdeľujú na „lekárske“ a „nelekárske“. Lekárske metódy sa rozdeľujú aj podľa toho, či si vyžadujú alebo nevyžadujú použitie ožarovania.

Vo Všeobecnom komentári č. 6 Výboru OSN pre práva dieťaťa sa uvádza, že k identifikácii dieťaťa ako dieťaťa bez sprievodu alebo odlúčeného od rodiny patrí aj posúdenie veku, pri ktorom by sa mal zohľadňovať fyzický vzhľad, ale aj duševná vyspelosť.

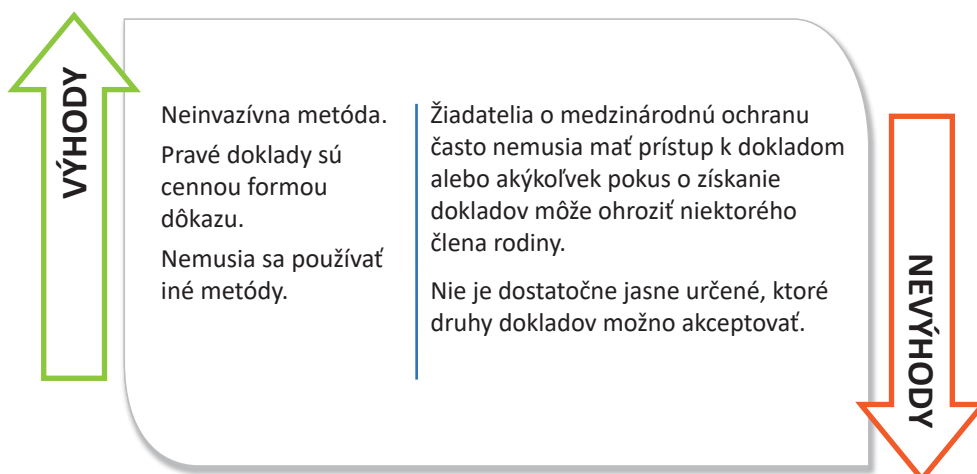
A. Nelekárske metódy**Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+**

Tri štáty EÚ+ využívajú na posúdenie veku žiadateľov iba nelekárske metódy.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

1. Ďalšie posúdenie dôkazov

Ak pôvodne získané doklady alebo dostupné informácie neobsahujú žiadnu zmienku o veku, môže byť potrebné, aby azyloví alebo migrační úradníci posúdili ďalšie doklady. Niektoré doklady môžu poskytnúť určité informácie o odhadovanom veku žiadateľa aj vtedy, ak neobsahujú samotný údaj o veku, ako napríklad školské záznamy, rodinný očkovací preukaz alebo iné lekárske záznamy. Niektorí môžu napríklad vedieť, že dieťa bolo v istom veku alebo v približnom vekovom rozpätí na niečo zaočkované a že v určitom čase bol vydaný očkovací preukaz, z čoho možno odvodiť približný vek vlastníka týchto záznamov.

2. Pohovor zameraný na posúdenie veku

Táto metóda zahŕňa získanie a analýzu výpovede jednotlivca, ktorého vek je sporný.

Hlavné rozdiely medzi metódami psychosociálneho posúdenia spočívajú v zázemí a osobitných odborných znalostiach osoby vykonávajúcej posúdenie, ako aj v oblastiach skúmania. Zatiaľ čo psychologické posúdenie vykonávajú odborníci v oblasti detskej psychológie alebo vývoja dieťaťa, pohovor zameraný na posúdenie veku vykonávajú zväčša úradníci rozhodujúcich alebo migračných orgánov so skúsenosťami s vedením pohovorov s deťmi počas konania o azyle.

Počas pohovoru zameraného na posúdenie veku sa osoba vedúca pohovor pokúša zrekonštruovať chronologickú postupnosť životných udalostí, z ktorých možno odvodiť alebo odhadnúť vek osoby. Užitočným nástrojom, ktorý môže pomôcť úradníkom, žiadateľovi alebo rodinným príslušníkom odhadnúť vek dieťaťa, je miestny kalendár podujatí ⁽³⁹⁾ (špeciálny kalendár s dátumami významných podujatí pre konkrétnu zemepisnú oblasť) v kombinácii s „otázkami pred a potom“ ⁽⁴⁰⁾ (zameranými na identifikovanie dvoch známych podujatí, jedného, ktoré sa konalo pred, a jedného, ktoré sa konalo po narodení dieťaťa – tieto otázky sa označujú aj ako „sendvičové otázky“).

- S cieľom získavať názory spôsobom vhodným pre dieťa a povzbudiť dieťa, aby poskytlo informácie, by mali byť úradníci, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s dieťaťom, vyškolení v oblasti používania **technik pohovoru, ktoré sú vhodné pre deti** ⁽⁴¹⁾. Ak je to možné, so spôsobmi vedenia pohovoru s deťmi by mal byť oboznámený aj tlmočník.
- Základným predpokladom zabezpečenia účasti osoby, jej spolupráce a vytvorenia dôvery medzi zúčastnenými aktérmi je poskytnutie primeraných informácií žiadateľovi ešte pred začiatkom pohovoru. Osoba vedúca pohovor musí príslušné informácie (účel pohovoru, úloha zúčastnených a prítomných osôb a dôvody, pre ktoré je uvádzaný vek sporný) poskytnúť jednoduchou formou, musí sa uistiť, že žiadateľ rozumie informáciám aj tlmočníkovi, a musí zabezpečiť splnenie potrieb žiadateľa v maximálnom možnom rozsahu (pohlavie osoby vedúcej pohovor a tlmočníka, nevyhnutné podmienky na vedenie pohovoru atď.). Rovnako je dôležité, aby mal žiadateľ počas pohovoru príležitosť objasniť všetky nezrovnalosti.
- Po rozhodnutí o vykonaní procesu posúdenia veku by sa malo zabezpečiť, aby sa dôkazné bremeno v prípade detí prenieslo na orgány. Deti nedokážu poskytnúť vysvetlenia na úrovni dospelých a toto obmedzenie je zjavné najmä pri rozhovoroch s deťmi, ktoré pochádzajú z odlišného kultúrneho prostredia, kde vek nie je taký podstatný ako v západných kultúrach (v rôznych kultúrach sa napríklad používajú rôzne kalendáre). Okrem toho môžu samy seba považovať za dospelých, alebo ich za dospelých môže považovať ich spoločenstvo.
- Osoba vedúca pohovor musí byť oboznámená s informáciami o krajine pôvodu, aby dokázala počas diskusie odhaliť príslušné problémy ⁽⁴²⁾.
- A napokon, ak je záver vyplývajúci z posúdenia pre žiadateľa nepriaznivý, prostredníctvom tlmočníka a za prítomnosti zástupcu/opatrovníka/advokáta dieťaťa sa musia jasne vysvetliť dôvody. Žiadateľ by mal byť ústne aj písomne informovaný o možnosti a postupe napadnutia rozhodnutia.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Pohovor zameraný na posúdenie veku sa na účely posúdenia veku žiadateľov vykonáva v 17 štátoch EÚ+.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

⁽³⁹⁾ Ďalšie informácie sú uvedené v usmerneniach Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo týkajúcich sa odhadovania mesiaca a roka narodenia detí (2008).

⁽⁴⁰⁾ Ďalšie informácie sú uvedené v usmerneniach Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo týkajúcich sa odhadovania mesiaca a roka narodenia detí (2008).

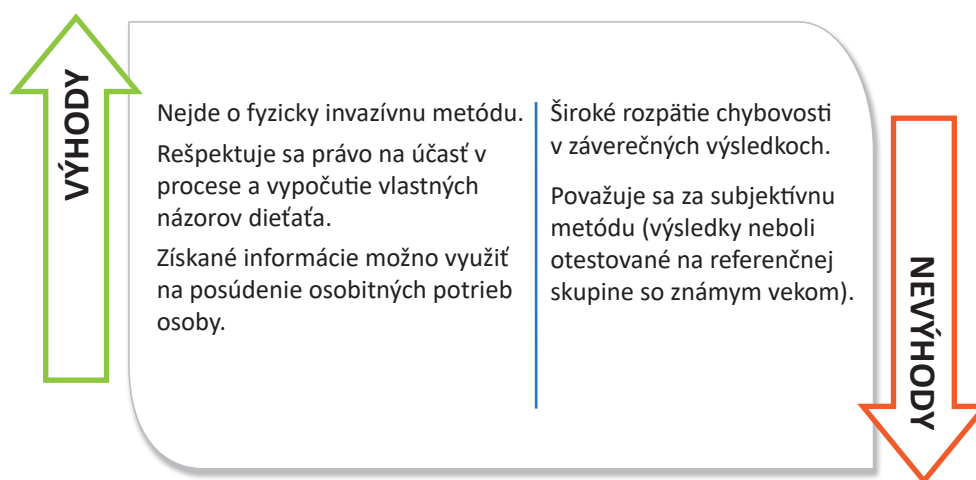
⁽⁴¹⁾ Ďalšie informácie o školiacom module úradu EASO v oblasti vedenia pohovorov s deťmi sú k dispozícii na stránke <https://www.easo.europa.eu/training>.

⁽⁴²⁾ Úrad EASO zhromažďuje a vypracúva informácie o krajinách pôvodu, ktoré sú dostupné na webovom sídle úradu EASO <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports> a na portáli úradu EASO s informáciami o krajinách pôvodu s obmedzeným prístupom.

Príklady z praxe

IE – Ak osoba uvádza, že ešte nemá 18 rokov, ale úradu medzinárodnej ochrany sa javí staršia, skúsený zamestnanec (v prípade potreby za asistencie tlmočníka) uskutoční neformálny pohovor s cieľom utvoriť si odôvodnený názor na to, či je osoba maloletá a či sa jej vec má postúpiť agentúre TUSLA pre deti a rodinu. Pohovor obsahuje otázky týkajúce sa raného detstva, vzdelania a veku ostatných rodinných príslušníkov. Ak neistota pretrváva aj po uskutočnení pohovoru, uplatňuje sa pochybnosť vykladaná v prospech osoby a vec sa postúpi agentúre TUSLA.

MT – Prvým krokom je pohovor, ktorý sa uskutoční do 10 pracovných dní pred zasadnutím panelu na posúdenie veku. Ak je vek naďalej sporný, do procesu sa zapoja ďalší odborníci, a to aj z oblasti rádiológie, ktorí urobia röntgenové snímky ruky a zápästia. Súčasný postup si vyžaduje multidisciplinárne úsilie, do ktorého sa zapájajú policajné orgány, odborníci z oblasti starostlivosti a zdravotnícki pracovníci. Pohovor, ktorý je jedným z hlavných nástrojov tohto posúdenia, sa môže považovať za holistický, pretože sa zameriava na vypracovanie čo najúplnejšieho systémového profilu údajne maloletej osoby. Následné výsledky metód zvolených tímom posudzujúcim vek sa posudzujú kolektívne.

3. Psychosociálne posúdenie

Cieľom tejto metódy je posúdiť skôr duševnú ako telesnú zrelosť. Pri metódach posúdenia veku žiadateľa sa využívajú kognitívno-behaviorálne posudky a posudzovanie psychickej spôsobilosti žiadateľa. Posudzovateľ musí mať teda osobitné odborné znalosti z psychológie alebo vývojových štádií dieťaťa a dospelujúcich.

Základom tejto metódy je pološtruktúrovaný pohovor, pri ktorom skúsený a vyškolený posudzovateľ (zvyčajne sociálny pracovník alebo psychológ) skúma oblasti života osoby. Počas pohovoru alebo pohovorov posudzovateľ posudzuje duševnú zrelosť osoby v spojení s behaviorálnym posudkom. Vo výsledkoch sa môžu odzrkadľovať aj niektoré očakávania vyplývajúce z fyzického vzhľadu.

Efektivita sa zabezpečí vybudovaním dôvery medzi posudzovanou osobou a posudzovateľom. Z tohto dôvodu by sa posudzovanie malo vykonávať dlhší čas a so zapojením ďalších odborníkov, ktorí sú v kontakte s posudzovanou osobou, ako napríklad prijímacích pracovníkov alebo učiteľov. Niektoré relevantné ukazovatele v tomto smere sa nachádzajú v referenčnej judikatúre Najvyššieho súdu Spojeného kráľovstva, konkrétne v rozsudku vo veci Merton ⁽⁴³⁾. V tomto rozsudku sa uvádza „usmernenie týkajúce sa požiadaviek na zákonné posudzovanie veku mladého žiadateľa o azyl, ktorý uvádza, že ešte nemá 18 rokov, uskutočňované miestnym orgánom“. V nadväznosti na rozsudok vo veci Merton musia všetky (miestne) orgány zabezpečovať úplnosť a komplexnosť svojich posúdení a jednoznačnosť, transparentnosť a spravodlivosť procesu posudzovania.

⁽⁴³⁾ Vec B/London Borough of Merton (2003), EWHC 1689 (admin), v ktorej rozsudok vyniesol sudca Najvyššieho súdu Stanley Burnton 14. júla 2003.

Posudzovanie v súlade s rozsudkom vo veci Merton zvyčajne zahŕňa osobné stretnutie s mladou osobou, pri ktorom sa stanoví všeobecné zázemie žiadateľa a dodržiavajú sa normy spravodlivosti⁽⁴⁴⁾. Potom sa všetko príslušne zväži.

Dôležité je pamätať na to, že žiadateľ o azyl mohol dostať pred pohovorom „inštrukcie“, ako sa má správať a čo má hovoriť. Po objasnení úlohy sociálnych služieb je dôležité nadviazať s osobou kontakt a taký blízky vzťah, ako okolnosti umožnia. Tento proces sa niekedy označuje ako „zblížovanie“.

V príslušnej judikatúre sa zdôrazňujú niektoré dôležité aspekty pozorované pri uskutočňovaní posúdenia:

- ak je to možné, na procese by sa mali zúčastňovať dvaja posudzovatelia,
- informácie o úlohe posudzovateľa (posudzovateľov) a tlmočníka by sa mali poskytovať v súlade s úrovňou vzdelania a zrelosti osoby,
- pozornosť je potrebné venovať aj miere únavy, traumy, zmätku a úzkosti posudzovanej osoby,
- počas posudzovania sa musí dbať na etnickú a kultúrnu príslušnosť a zvyky posudzovanej osoby – pri výbere tém rozhovoru môžu v tomto zmysle pomôcť informácie o krajine pôvodu,
- počas vykonávania posúdenia by mal posudzovateľ klásť otvorené a nenavádzacie otázky,
- posudzovateľ môže využívať rôzne nástroje na uľahčenie výpovede osoby (kresby, výrazové prostriedky).

Pri uskutočňovaní pohovoru môžu na získanie užitočných informácií potrebných na odhadnutie veku poslúžiť tieto ukazovatele:

- fyzický vzhľad a správanie žiadateľa, pozorovanie skupinovej dynamiky (aktivít s rovesníkmi),
- spôsob interakcie s posudzovateľom,
- sociálna história a zloženie rodiny,
- ohľad na vývoj (t. j. informácie o druhu aktivít, do ktorých bola osoba zapojená pred príchodom do Európy),
- vzdelanie, úroveň nezávislosti a schopnosti postarať sa sám o seba,
- zdravotné a lekárske posúdenie,
- životné skúsenosti a traumatické udalosti, ktoré mohli mať vplyv na proces starnutia.

Tieto informácie by sa mali zväziť spolu s informáciami získanými z analýzy ďalších dôkazov a potom použiť na vypracovanie záveru vyplývajúceho z posúdenia. Záver vyplývajúci z posúdenia sa musí predložiť písomne, pričom správa musí obsahovať uvedené aspekty spolu, ako aj ďalšie úvahy alebo informácie, na ktoré možno nadviazať. Mimoriadne dôležité je zabezpečiť odborné znalosti a skúsenosti posudzovateľa (posudzovateľov) v oblasti starostlivosti o mládež.

Ak je záver vyplývajúci z posúdenia pre žiadateľa nepriaznivý, prostredníctvom tlmočníka a za prítomnosti zástupcu/opatrovníka/advokáta dieťaťa sa musia jasne vysvetliť dôvody. Žiadateľ by mal byť ústne aj písomne informovaný o možnosti a postupe napadnutia rozhodnutia.

UK – Usmernenia týkajúce sa správania v súlade so všeobecnými rozhodnutiami. Osoby uskutočňujúce posudzovania musia:

1. žiadateľovi vysvetliť účel pohovoru, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 55;
2. snažiť sa zistiť všeobecné zázemie žiadateľa vrátane jeho rodinného prostredia a minulosti, ako aj vzdelanie a aktivity žiadateľa počas niekoľkých predchádzajúcich rokov – dôležité môžu byť aj informácie o etnickej a kultúrnej príslušnosti – ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 37;

⁽⁴⁴⁾ Na základe súladu s rozsudkom vo veci Merton sa často stanovuje, či je posudzovanie veku v súlade s judikatúrou. Miestne orgány nemajú predpísaný spôsob, akým musia vykonávať posúdenia veku; sudy však poskytli miestnym orgánom usmernenie vychádzajúce z rozsudku vo veci Merton Council [vec B/ London Borough of Merton (2003), EWHC 1689 (admin)]. Od vynesenia tohto rozsudku musia byť všetky posúdenia veku vykonávané miestnymi orgánmi v súlade s judikatúrou vo veci Merton a následnou judikatúrou.

3. posúdiť a klásť otázky na overenie dôveryhodnosti žiadateľa, ak existuje dôvod pochybovať o vyhlásení žiadateľa týkajúceho sa jeho veku, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 37;

4. poskytnúť žiadateľovi príležitosť vysvetliť všetky nezrovnalosti vo výpovedi alebo všetko, čo bude mať pravdepodobne nepriaznivý vplyv na zistenia týkajúce sa jeho dôveryhodnosti – toto je najlepšie uskutočniť čo najskôr, keď sú ešte veci „čerstvé“, ako sa uvádza:

- v rozsudku vo veci Merton, bod 55,
- vo veci *R (FZ)/London Borough of Croydon* (2011), EWCA Civ 59, bod 20,
- vo veci *R (NA)/London Borough of Croydon* (2009), EWHC 2357 (admin), bod 52;

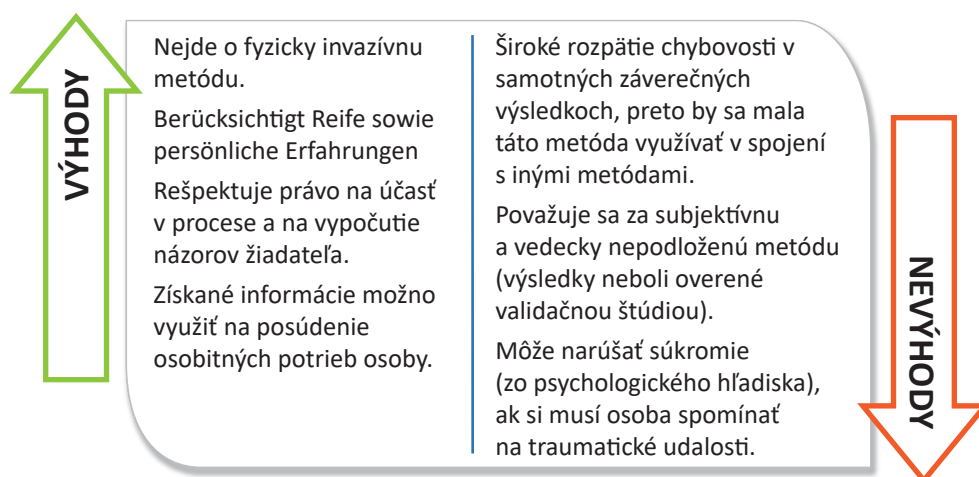
5. pamätať na to, že sa jednotlivé prípady líšia a úroveň vypočúvania potrebná v jednom prípade nemusí byť potrebná v inom prípade, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 50.

Združenie riaditeľov služieb pre deti (ADCS) v Spojenom kráľovstve schválilo nasledujúce usmernenie pre sociálnych pracovníkov vykonávajúcich posúdenia veku.

http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf

http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc

Skrátená verzia je k dispozícii na adrese: [http:// www.makeitlooknice.co.uk/adcs/age-assessment-guidance/index.html](http://www.makeitlooknice.co.uk/adcs/age-assessment-guidance/index.html)

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

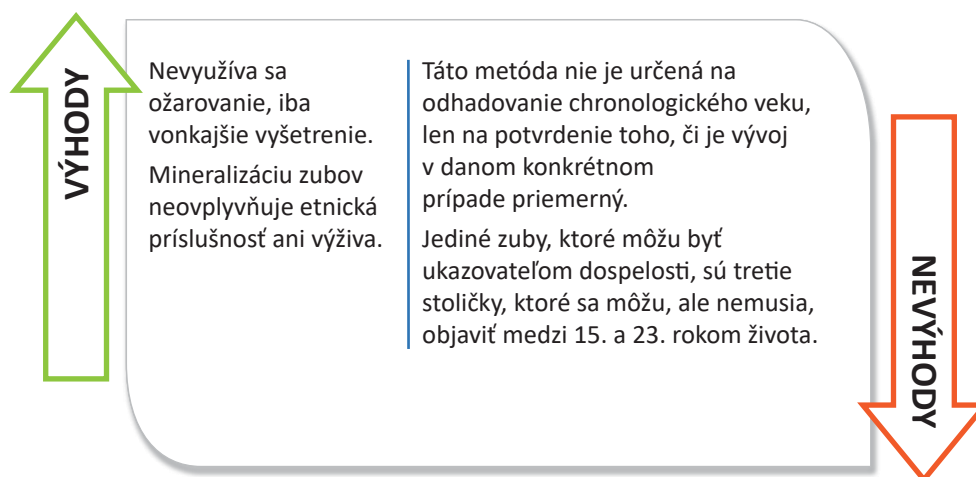
V 11 štátoch EÚ+ sa na posúdenie veku žiadateľa môžu využívať odborné znalosti sociálnych pracovníkov. Podobne z výsledkov vyplynulo, že šesť štátov EÚ+ uskutočňuje psychologické pohovory s cieľom posúdiť vek, ako sa uvádza v predchádzajúcej publikácii (jeden používa túto metódu v prípade obetí obchodovania s ľuďmi).

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

B. Lekárske metódy (bez použitia ožarovania)

1. Stomatologické vyšetrenie

Táto metóda zahŕňa vizuálne preskúmanie s cieľom určiť zrelosť zubov a jej súčasťou nie je využitie röntgenu. Vyškolený zubný lekár porovná vývoj zubov žiadateľa so súborom vývojových štádií uvedených v zavedených schémach prerezávania zubov alebo s referenčnými hodnotami a určí možné vekové rozpätie. Štúdie sa zvyčajne týkajú buď vývoja detských zubov vo vekovej skupine 3 – 16 rokov, alebo vývoja zubov múdrosti vo vekovej skupine 15 – 23 rokov ⁽⁴⁵⁾.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Stomatologické vyšetrenie používa ako metódu posúdenia veku 16 štátov EÚ+.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

2. Zobrazovacia magnetická rezonancia

Pri zobrazovacej magnetickej rezonancii (MRI alebo MR) sa využíva kombinácia silného magnetu, pokročilého počítačového systému a rádiových vln na získanie presných a podrobných snímok orgánov a tkanív, kostí a ďalších vnútorných telesných štruktúr. Na rozdiel od röntgenu alebo skenovania pomocou CT/CAT (počítačovej tomografie, nazývanej aj „počítačová axiálna tomografia“) sa v prístrojoch zobrazovacej magnetickej rezonancie nevyužíva ožarovanie.

Sila magnetu zobrazovacej magnetickej rezonancie sa nazýva „intenzita poľa“ a meria sa v jednotkách Tesla alebo T. Existujú dva druhy skenerov: s intenzitou poľa 1 T a 1,5 T (zvyčajne široko dostupné pri nízkych nákladoch) a s intenzitou poľa 3 T (drahšie, a preto menej dostupné). Vyššia intenzita poľa znamená, že skener má silnejší magnet a dokáže nasnímať podrobnejšie snímky za kratší čas. V závislosti od množstva faktorov, ku ktorým patria napríklad druh získavaných snímok (prierezy alebo rezy tela), druh použitej technológie (vysoká intenzita poľa verzus otvorené alebo otvorené vertikálne zobrazovanie pomocou MRI), zamýšľaný výsledok MRI, ako aj to, či sa pacient hýbe, môže skenovanie pomocou MRI zvyčajne trvať od 10 minút do jednej hodiny.

⁽⁴⁵⁾ Ďalšie informácie: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (Postupy posudzovania veku: prehľad publikácií a anotovaná bibliografia) (2010); SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (Pozičný dokument o posúdení veku v kontexte odlúčených detí v Európe) (2012); Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults* (Odhadovanie veku mladistvých a mladých dospelých) (2012); Baccetti, T., Franchi, L. a McNamara, J. A. (Jr.), The cervical vertebral maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics, *ScienceDirect*, (2005), zv. 11, č. 3, s. 119 – 129; Cameriere, R., Ferrante, L. a Cingolani, M., Age estimation in children by measurement of open apices in teeth (Odhad veku u detí pomocou merania otvorených špičiek v zuboch), *PubMed*, (2005), zv. 120, č. 1, s. 49 – 52.

Podľa Georgea a kol. ⁽⁴⁶⁾ sa štádiom vývoja kostných spojení javí na röntgenových snímkach pokročilejšie ako na snímkach MRI. Z výsledkov MRI preto vyplýva o niečo nižší odhad veku ako z výsledkov röntgenu. Tento výsledok je prijateľný vtedy, ak nepoškodzuje žiadateľa.

Musí sa dodržať postup predbežnej kontroly. Skeny MRI nemusia byť vhodné pre všetkých pacientov, napríklad pre žiadateľov s kardiostimulátormi, tetovaniami a kovovými implantátmi, alebo takých, v prípade ktorých sa musí z dôvodu magnetického poľa pristúpiť k iným osobitným bezpečnostným opatreniam.

Keďže žiadatelia sa nesmú na vyšetrovacom stole dlhší čas hýbať a prístroj vydáva hlasné klopavé zvuky, pacienti s klaustrofóbiou a deti zvyčajne zažívajú pri procedúre v bežnom kostnom skeneri úzkosť. Tento problém možno vyriešiť použitím otvorených skenerov MRI.

Ruka/zápästie: bežný prístup vychádza z posúdenia veku na základe röntgenových snímkov; uskutočňujú sa však aj experimenty v podobe využívania alternatívnych spôsobov snímkovania, ako je MRI zápästia (napríklad pri odhadovaní veku futbalistov na turnajoch hráčov do určitého veku). Bol vypracovaný systém šiestich stupňov spojení (Dvorak, 2007) ⁽⁴⁷⁾. V ďalšej štúdií týkajúcej sa futbalistov, ktorú vypracovala Medzinárodná futbalová federácia, sa porovnávali snímky MRI a röntgeny zápästia jednej osoby získané počas jedného dňa ⁽⁴⁸⁾.

V nedávnych štúdiách sa potvrdila hodnota tohto vyšetrenia a ukázala sa vysoká korelácia medzi štádiami MRI a chronologickým vekom; odporúča sa však aj kombinovanie MRI s inými metódami, aby sa zvýšila presnosť výsledkov ⁽⁴⁹⁾.

Keďže pohlavie posudzovanej osoby môže mať vplyv na rozptätie chybovosti metódy ⁽⁵⁰⁾, pohlavie žiadateľa je faktorom, ktorý sa musí pri výbere metódy zohľadniť.

Najnovší vývoj spočíva vo využívaní automatického určovania kostného veku. Toto určovanie je založené na lekárskom počítačovom videní a strojovom učení. Týmto vývojom sa zjednodušila klasifikácia snímkov do štádií a zmiernili sa odchýlky pozorovaní pri *viacerých pozorovateľoch* a odchýlky pozorovaní pri *jednom pozorovateľovi* (vymedzenie je uvedené v slovníku v prílohe 1).

Koleno: na základe spojenia rastovej platničky pri vývoji kolena.

Pre koleno bol vypracovaný systém štádií s využitím MRI (Dedouit, 2012) ⁽⁵¹⁾. Jeho spoľahlivosť a využiteľnosť na účely posúdenia veku sa hodnotili vo vekovej skupine 10 až 30 rokov, pričom systém má päť štádií. V správe sa uvádza vysoká miera korelácie s vekom a dobrý pomer odchýlok pozorovaní pri *viacerých pozorovateľoch* a odchýlok pozorovaní pri *jednom pozorovateľovi*, na overenie tohto prístupu sú však potrebné ďalšie štúdie.

Príklady z praxe

SE – Švédsko v súčasnosti využíva pri postupe posúdenia veku detí bez sprievodu MRI kolenných kĺbov spoločne s röntgenovými snímkami zubov múdrosti. Lekárske posúdenie veku uskutočňuje švédska Národná rada pre súdne lekárstvo a toto posúdenie pozostáva z dvoch rôznych vyšetrení. Prvým je panoramatický röntgen zubov múdrosti a druhým MRI kolena. Obe vyšetrenia sú zamerané na limit 18 rokov. Snímky analyzujú dvaja nezávislí zubní lekári alebo rádiológovia, ktorí sa musia vzájomne zhodnúť na stupni zrelosti v rastovej oblasti, aby mohla analýza predstavovať uspokojivý základ pre záverečné

⁽⁴⁶⁾ George, J., Nagendran, J. a Azmi, K., Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players, *Br J Sports Med*, (2012), zv. 46, č. 4, s. 273 – 278, doi:10.1136/bjsm.2010.074948.

⁽⁴⁷⁾ Dvorak, J. a George, J., Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players, *British Journal of Sports Medicine*, (2007), zv. 41, č. 1, s. 45 – 52.

⁽⁴⁸⁾ Tamže.

⁽⁴⁹⁾ Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F. a Saint-Martin, P., Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist and hand to forensic age assessment, *International Journal of Legal Medicine*, (2016).

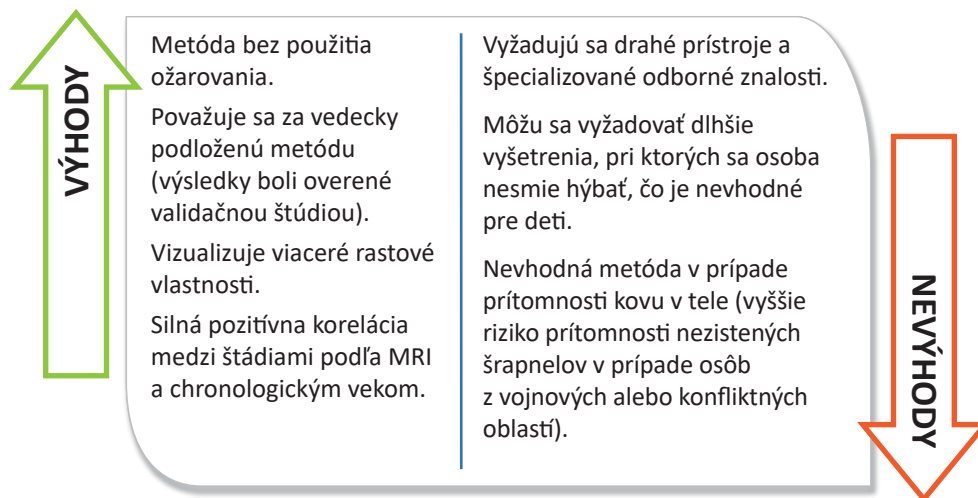
⁽⁵⁰⁾ Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. a Zubler, V., MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions, *Scand J Med Sci Sports*, (2015), doi:10.1111/sms.12461.

⁽⁵¹⁾ Dedouit, F. a Auriol, Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study, *Forensic Science International*, (2012), s. 217 – 232.

posúdenie veku, ktoré uskutočňuje poverený lekár. Ide o integrovaný ochranný mechanizmus a vyjadrenie zásady vykladania pochybnosti v prospech osoby.

Posúdenie, že vek žiadateľa je nad 18 rokov, si vyžaduje aj to, aby koreň zuba dosiahol záverečný stupeň zrelosti, hoci tento vývoj sa odohráva 1 až 2 roky po limite 18 rokov. Rovnaký stupeň zrelosti v rastovej oblasti (1 až 2 roky po limite 18 rokov) sa skúma v prípade MRI kolena. Ide o dodatočné záruky, ktorými sa zabezpečí lepšia reakcia na potrebu dodržať zásadu vykladania pochybnosti v prospech osoby, ak je to potrebné.

Kľúčna kosť: uskutočnili sa experimenty s využitím štvorštádiového systému pre kľúčnu kosť. Vyplynulo z nich, že odhad veku je možný, sú však potrebné referenčné štúdie zamerané na MRI. Z najnovších výskumov vyplýva pozitívna korelácia medzi štádiami podľa MRI a chronologickým vekom⁽⁵²⁾. Toto pozorovanie si však vyžaduje skúsenejších pozorovateľov ako v prípade ostatných metód, keďže môže byť ťažké odlišiť počiatočné štádiá osifikácie od posledných štádií.

3. Ultrazvuk

Lekárska ultrasonografia (nazývaná aj „diagnostická sonografia“ alebo „ultrasonografia“) je diagnostická zobrazovacia technika založená na využívaní ultrazvuku na zobrazovanie vnútorných telesných štruktúr, ako sú šľachy, svaly, kĺby, cievy a vnútorné orgány.

Ultrazvuk sú zvukové vlny s vysokými frekvenciami, ktoré nepočuje ľudské ucho (> 20 000 Hz). Ultrazvukové snímky, nazývané aj *sonogramy*, sa získavajú vysielaním ultrazvukových pulzov do tkaniva pomocou sondy. Zvuk sa odráža od tkaniva, pričom rôzne tkanivo odráža zvuk s rôznou intenzitou. Tieto odrazy sa zaznamenávajú a operátorovi sa zobrazujú v podobe snímky. Táto metóda bez použitia ožarovania bola na účely odhadovania veku skúšaná na ruke a zápästí⁽⁵³⁾, kľúčnej kosti⁽⁵⁴⁾ a bedrovej kosti⁽⁵⁵⁾.

Zo štúdií vyplynulo, že posúdenie ultrazvukom **by sa zatiaľ nemalo považovať za prijateľnú náhradu na posudzovanie kostného veku**, keďže štádiá rastu sa nie vždy vizualizujú.

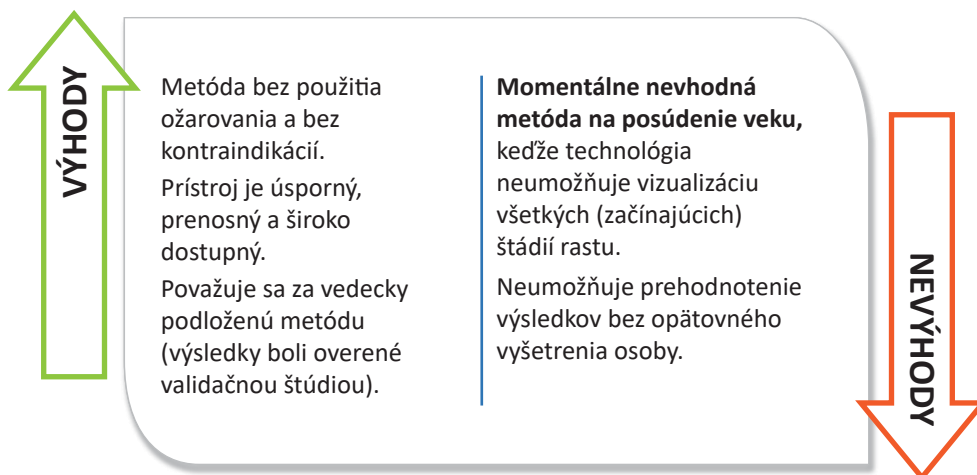
⁽⁵²⁾ 1. Hillewig, E., Degroote, J., Van der Paelt, T., Visscher, A., Vandemaele, P., Lutin, B., D’Hooghe, L., Vandriessche, V., Piette, M. a Verstraete, K., Magnetic resonance imaging of the sternal extremity of the clavicle in forensic age estimation: towards more sound age estimates, *Int J Legal Med.*, (2013), zv. 127, č. 3, s. 677 – 689, doi:10.1007/s00414-012-0798-z.

2. Hillewig, E., De Tobel, J., Cuhe, O., Vandemaele, P., Piette, M. a Verstraete, K., Magnetic resonance imaging of the medial extremity of the clavicle in forensic bone age determination: a new four-minute approach, *Eur Radiol.*, (2011), zv. 21, č. 4, s. 757 – 767, doi:10.1007/s00330-010-1978-1.

⁽⁵³⁾ Mentzel, H. J., Vilsner, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E. a Kaiser, W. A., Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device, *Pediatr Radiol.*, (2005), zv. 35, č. 4, s. 429 – 433; Khan, K. M., Miller, B. S., Hoggard, E., Somani, A. a Sarafoglou, K., Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice, *J Pediatr.*, (2009), zv. 152, č. 2, s. 243 – 247, doi:10.1016/j.jpeds.2008.08.018.

⁽⁵⁴⁾ Quirnbach, F., Ramsthaler, F. a Verhoff, M. A., Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years, *Int J Legal Med.*, (2009), zv. 123, č. 3, s. 241 – 245, doi: 10.1007/s00414-009-0335-x.; Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S. a Schmeling, A., Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification, *Int J Legal Med.*, (2008), zv. 122, č. 2, s. 163 – 167, doi: 10.1007/s00414-007-0220-4.

⁽⁵⁵⁾ Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H. a Schulz, R., Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals, *Int J Legal Med.*, (2011), zv. 125, č. 2, s. 271 – 276, doi: 10.1007/s00414-011-0554-9.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Žiadny štát EÚ+ neuviedol, že by využíval ultrazvuk alebo sonografiu na účely posúdenia veku.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

4. Posúdenie telesného vývoja

Posúdenie telesného vývoja zahŕňa porovnanie výšky, hmotnosti a pokožky medzi jednotlivcami alebo populáciami so súborom referenčných hodnôt. V závislosti od praxe jednotlivých štátov EÚ+ môže posúdenie telesného vývoja zahŕňať všeobecnú telesnú prehliadku na účely opisu akýchkoľvek príznakov stavu, ktoré môžu zasahovať do miery zrelosti⁽⁵⁶⁾.

Ak v sebe zahŕňa meranie a posudzovanie viditeľných príznakov pohlavnej zrelosti, nazýva sa aj **skúmanie príznakov pohlavnej zrelosti**.

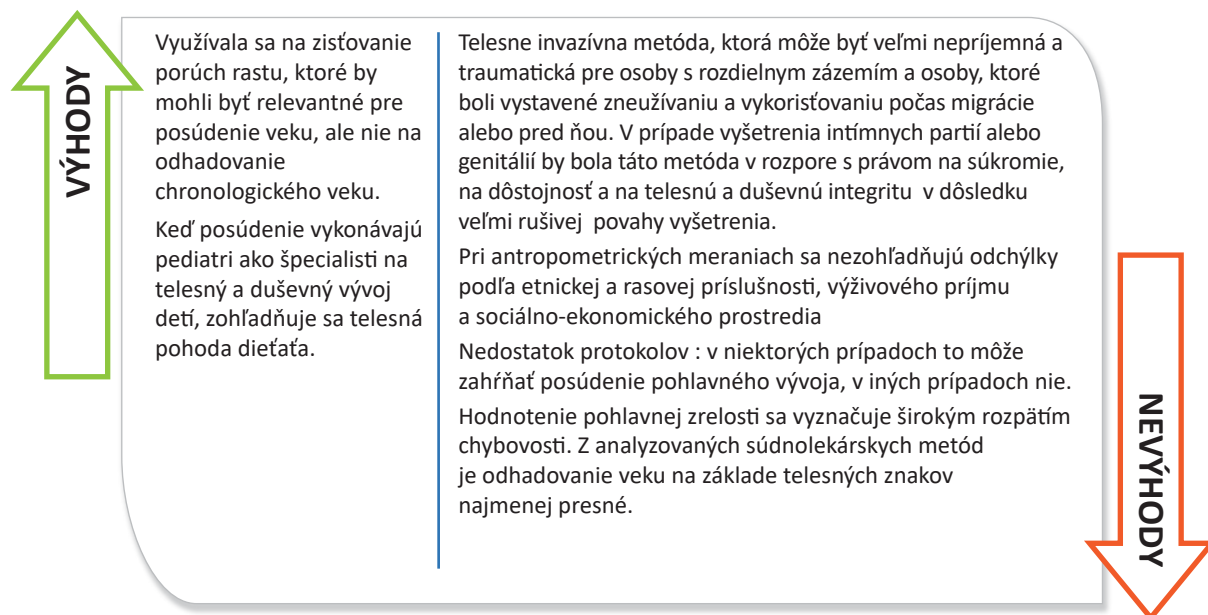
- V prípade chlapcov sa vyšetrenie zameriava na vývoj penisu a semenníkov, pubického ochlpenia, ochlpenia v podpaží, ochlpenia tváre a vývoj ohryzku.
- V prípade dievčat sa vyšetrenie zameriava na rast prs, pubického ochlpenia, ochlpenia v podpaží a na tvar bedier. V priemere dosahujú dievčatá úplnú pohlavnú zrelosť vo veku 16 rokov a chlapci vo veku 17 rokov⁽⁵⁷⁾.

V závislosti od praxe a vyšetrení vykonávaných v konkrétnych štátoch EÚ+ môžu byť do tohto procesu okrem pediatrov zapojení aj iní lekári, napríklad gynekológovia.

i Ako sa uvádza v záverečných odporúčaní a v tomto usmernení, úrad EASO sa domnieva, že metóda skúmania pohlavnej zrelosti vyžadujúca nahotu alebo vyšetrenie genitálií by sa nemala používať za žiadnych okolností.

⁽⁵⁶⁾ Ďalšie informácie: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography (Postupy posudzovania veku: prehľad publikácií a anotovaná bibliografia)* (2011); SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe (Pozíčný dokument o posúdení veku v kontexte odlúčených detí v Európe)* (2012); Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults (Odhadovanie veku mladistvých a mladých dospelých)* (2012); Profesor Sir Al Aynsley-Green Kt., *The assessment of age in undocumented migrants* (2011).

⁽⁵⁷⁾ Ďalšie informácie: SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe (Pozíčný dokument o posúdení veku v kontexte odlúčených detí v Európe)* (2012); Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography (Postupy posudzovania veku: prehľad publikácií a anotovaná bibliografia)*; Schmeling a kol., Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults, in *Forensic medicine — From old problems to new challenges* (2011); Schmeling a kol., Age estimation of unaccompanied minors — Part 1. General considerations, *Forensic Science International*, (2006). Organizácia Royal College of Paediatrics and Child Health dospela k záveru, že „v skutočnosti nie je možné určiť vek človeka na základe žiadneho antropometrického merania, ani sa o to netreba pokúšať“ (The King's Fund a Royal College of Paediatrics and Child Health, 1999:40).

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Využívanie posúdenia telesného vývoja na odhadnutie veku žiadateľa potvrdilo 11 štátov EÚ+.

Sedem štátov EÚ+ sa pri posudzovaní veku osoby uchýľuje k skúmaniu pohlavnej zrelosti.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohe 4 k tejto publikácii.

C. Lekárske metódy (s použitím ožarovania)

1. Röntgen

Röntgen, nazývaný aj „radiografia“, vysiela obmedzené žiarenie (nazývané „elektromagnetické vlny“), ktoré vytvára snímky vnútorných orgánov tela v rôznych odtieňoch čiernej a bielej. Je to tak preto, lebo rôzne tkanivá pohlcujú rôzne objemy žiarenia. Vápnik v kostiach pohlcuje röntgenové lúče najviac, preto sa kosti zobrazujú biele. Tuk a ďalšie mäkké tkanivo ich pohlcujú v menšej miere, preto sa zobrazujú sivé. Vzduch pohlcuje lúče v najmenšej miere, preto sa pľúca zobrazujú čierne.

Kostný vek sa určuje na základe vývojového štádia kostí. Týmito vyšetreniami sa odhadujú vývojové štádiá na základe spojení/zrelosti konkrétnych kostí. K hlavným röntgenovým metódam patria röntgen zápästia, röntgen kľúčnej kosti, zubný röntgen alebo röntgen bedrovej kosti. Hoci tieto metódy využíva množstvo štátov EÚ+, neuplatňujú ich rovnako a často ich využívajú v rôznych kombináciách a/alebo poradí. Táto rôznorodosť postupov vyplýva najmä z toho, že postupy posudzovania veku naďalej do veľkej miery určujú vnútroštátne právne predpisy, pričom tieto postupy sa v rámci vnútroštátnych judikatúr vyvíjajú.

Röntgen zápästia (ruka/zápästie)

Pozostáva z vyhodnotenia tvaru, veľkosti kostných prvkov a stupňa epifyzeálnej osifikácie na základe rádiogramov ruky. Snímka sa porovnáva s nasledujúcim:

- (a) S atlasom röntgenovej anatómie, ktorý sa skladá z bežných snímok podľa príslušného veku a pohlavia, na základe ktorých sa určuje vývojové štádium. V rámci tohto prístupu je štandardnou referenciou atlas Greulich a Pyleovej. Táto metóda je výsledkom štúdie z roku 1935 zameranej na posudzovanie zrelosti kostí, nie hodnotenia veku, pričom sa pri nej nezohľadňujú medzirasové ani sociálno-ekonomické rozdiely.
- (b) S jednotlivými kosťami (metóda kosť po kosti), pričom stupeň zrelosti sa určuje pre každú jednotlivú kosť zvlášť a kombinuje sa s cieľom vypočítať celkové štádium zrelosti. V rámci tohto prístupu je hlavnou referenciou prístup Tannera a Whitehousea (existuje v troch vydaniach). Druhé vydanie vychádza z posúdenia zrelosti kostí a predpokladu výšky dospelého človeka. Každá z 20 kostí v ruke sa samostatne porovná so sériou obrázkov vývoja danej konkrétnej kosti. Referenčné normy boli zavedené v 50. a 60. rokoch 20. storočia. Priemerne je vývoj kostí ruky ukončený v prípade dievčat vo veku 17 rokov a v prípade chlapcov vo veku 18 rokov ⁽⁵⁸⁾.

Hoci etnický pôvod nemá na mieru osifikácie žiadny významný vplyv, sociálno-ekonomické postavenie je pre ňu kľúčovým faktorom. Vysoké sociálno-ekonomické postavenie zrýchľuje mieru osifikácie, zatiaľ čo nízke ju spomaľuje. Z toho vyplýva, že použitie röntgenových noriem na jednotlivcov s nízkym sociálno-ekonomickým postavením vedie k podhodnoteniu veku. To sa považuje za prijateľné, keďže to nemá nepriaznivý vplyv na vyšetrovanú osobu ⁽⁵⁹⁾.

Röntgen kľúčnej kosti

Táto metóda spočíva v posúdení spojenia kľúčnych kostí. Na určenie dospelosti musia byť obe kľúčne kosti človeka spojené. V tradičných klasifikačných systémoch sa rozlišujú štyri štádiá vývoja, pričom posledné štádium sa v súčasnosti delí na dve ďalšie štádiá. (Ak je spojenie úplné a je viditeľná jazva, v prípade žien možno predpokladať, že osoba má minimálne 20 rokov, a v prípade mužov, že osoba má minimálne 21 rokov.) Úplné spojenie kľúčnych kostí bez viditeľnej jazvy sa prvýkrát pozorovalo v prípade obidvoch pohlaví najskôr vo veku 26 rokov ⁽⁶⁰⁾.

RTG zubov

Táto metóda pozostáva zo skúmania röntgenu zubov, ktorý sa nazýva *ortopantogram*. Vývoj kostí sa meria na základe postupných zmien v prerezávaní a štruktúre zubov počas rastu v detstve. Do veku 16 až 20 rokov sú všetky zuby okrem tretích stoličiek (zubov múdrosti) plne vyvinuté. V tomto štádiu vykazujú zuby múdrosti dostatočne vyvinutú korunku a koreň.

Dvomi hlavnými metódami sú tieto:

- (a) Gleiser a Hunt (1955) ⁽⁶¹⁾ opisujú vývoj zubov v 15 štádiách.
- (b) Demirjian (1973) ⁽⁶²⁾ opisuje vývoj zubov v ôsmich štádiách, pričom každé štádium rastu chrupu je hodnotené počtom bodov podľa štatistického modelu ⁽⁶³⁾.

⁽⁵⁸⁾ Ďalšie informácie: Tanner, J. M. a kol., Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method, *Karger*, (1994), zv. 42, č. 6; Frisch, H. a kol., Computer-aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse, *Pediatric Radiology*, (1996), zv. 26, č. 3, s. 226 – 231; Gertych, A. a kol., Bone age assessment of children using a digital hand atlas, *Computerised Medical Imaging and Graphics*, (2007), zv. 31, č. 4 – 5, s. 322 – 331.

⁽⁵⁹⁾ Schmelting, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. a Landa, M. I., *Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults*, in *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, Profesor Duarte Nuno Vieira (Ed.), *InTech*, (2011).

⁽⁶⁰⁾ Ďalšie informácie: Schmelting, A. a kol., Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography, *International Journal of Legal Medicine*, (2004), zv. 118, č. 1, s. 5 – 8.

⁽⁶¹⁾ Gleiser, I. a Hunt, E. E. The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay, *Am. J. Phys. Anthropol.*, (1955), zv. 13, s. 253 – 283, doi:10.1002/ajpa.1330130206.

⁽⁶²⁾ Demirjian, A., Goldstein, H. a Tanner, J. M., *A new system of dental age assessment*, *Human Biology*, (1973), zv. 45, č. 2, s. 211 – 227.

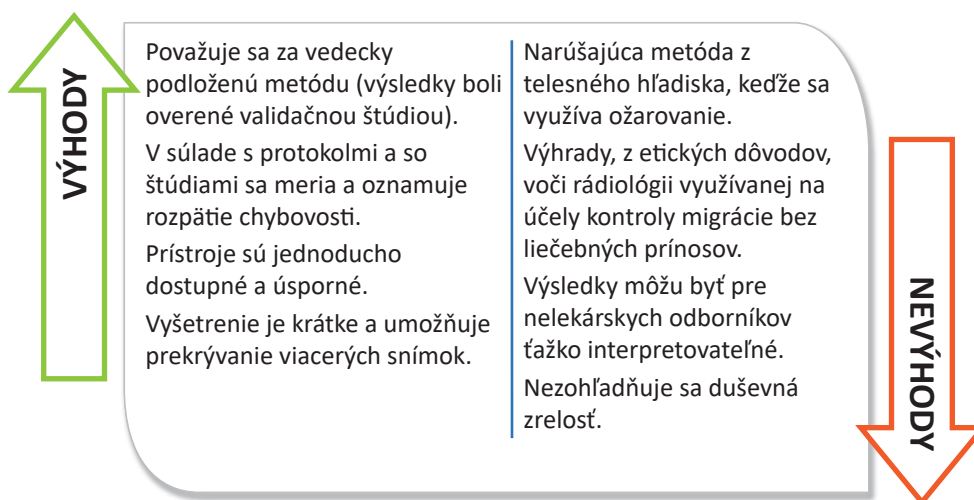
⁽⁶³⁾ Ďalšie informácie: (al n.d.), Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method, *Int J Paediatr Dent*, (2002), zv. 12, č. 6, s. 423 – 428; Liversidge, H. M., The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity, *Ann Hum Biol.*, (2012), zv. 39, č. 5, s. 412 – 431, doi:10.3109/03014460.2012.716080.

Pokiaľ ide o prerezávanie a mineralizáciu tretích stoličiek, zistilo sa, že Afričania s tmavou pokožkou vykazujú v porovnaní s Európanmi rýchlejší vývoj; naopak, v prípade Ázijcov možno zaznamenať relatívne pomalší vývoj. Preto by sa pri postupoch odhadovania veku mali na posúdenie vývoja tretích stoličiek využívať referenčné štúdie zamerané na konkrétnu populáciu ⁽⁶⁴⁾.

Napriek veľkej variabilite sa vo viacerých štúdiách uvádza, že vývoj tretích stoličiek pravdepodobne predstavuje najlepší spôsob odlíšenia dospelého od dieťaťa, a mal by byť jedným z najpoužívanejších postupov posúdenia veku v prípade dospievajúcich.

Röntgen panvovej kosti

Keďže umiestnenie kostí sa s dosahovaním dospelosti mení ⁽⁶⁵⁾, kostný vek možno určiť na základe vzhľadu niektorých panvových kostí.

Hlavné zistenia z praxe štátov EÚ+

Spomedzi lekárskeho vyšetrení sa v štátoch EÚ+ najviac využíva metóda röntgenu zápästia. Jej používanie na svojom území potvrdilo 23 respondentov.

Druhou najčastejšou metódou je zubný röntgen, ktorý uviedlo 19 respondentov. Treťou je röntgen kľúčnej kosti, ktorý sa využíva v 12 štátoch EÚ+.

A napokon, tri štáty EÚ+ dodatočne uviedli röntgen panvovej kosti ako alternatívnu metódu, ktorá sa pri tomto procese využíva príležitostne.

Príklady z praxe

FI – Lekárske posúdenie veku s cieľom určiť vek žiadateľa uskutočňuje Katedra súdneho lekárstva Helsinskej univerzity na žiadosť polície, pohraničnej stráže alebo Fínskej imigračnej služby. Používajú sa metódy stomatologického vyšetrenia, röntgenu zápästia a zubného röntgenu. Dvaja odborníci musia vypracovať spoločné posúdenie. Aspoň jeden z odborníkov musí byť zamestnancom Katedry súdneho lekárstva Helsinskej univerzity. Odborníkom môže byť poverený lekár alebo poverený zubný lekár s potrebnou kvalifikáciou.

⁽⁶⁴⁾ Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. a Geserick, G., Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralization, *Int J Legal Med*, (2004), zv. 118, s. 170 – 173; Olze, A., van Niekerk, P., Ishikawa, T., Zhu, B. L., Schulz, R., Maeda, H. a Schmeling, A., Comparative study on the effect of ethnicity on wisdom tooth eruption, *Int J Legal Med*, (2007), zv. 121, s. 445 – 448.

⁽⁶⁵⁾ Ďalšie informácie: Schmeling, A. a kol., Age estimation of unaccompanied minors — Part 1. General considerations, *Forensic Science International*, (2006); Schmidt, S. a kol., Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals, *International Journal of Legal Medicine*, (2011).

NL – Lekárske posúdenie veku neslúži na určenie veku žiadateľa, len na odlišenie dospelosti od možnej maloletosti. Vzhľadom na to sa analyzuje röntgen ruky/zápästia. Ak zápästie ešte nie je úplne spojené, vyšetrenie sa končí a žiadateľ sa považuje za maloletého. Ak už je úplne spojené, urobia sa ďalšie (tri) röntgeny kľúčnej kosti. Dvaja rádiológovia musia nezávisle od seba dospieť k záveru, že obe kľúčne kosti sú spojené. Po získaní záverov oboch rádiológov prijme rozhodnutie na základe ich výsledkov ďalší odborník (súdny antropológ). V prípade nejednoznačných výsledkov alebo nezhody medzi správami rádiológov sa žiadateľ považuje za maloletého. Voči rozhodnutiu sa možno odvolať.

Ďalšie úvahy

MRI, röntgen a počítačová tomografia (CT/CAT) predstavujú rozdielne metódy získavania snímok rastu kostí. Tieto snímky sa porovnávajú s referenčnými štúdiami, na základe čoho sa stanoví štádium rastového vývoja, ktorému príslušná snímka zodpovedá, a prípadne sa určí vekový rozsah vyplývajúci z tohto štádia rastu.

MRI alebo magnetická rezonancia

- Využíva sa kombinácia silného magnetu, pokročilého počítačového systému a rádiových vln na získanie presných a podrobných snímok orgánov a tkanív, kostí a ďalších vnútorných telesných štruktúr. Na získanie snímok prierezov využíva MRI magnetické polia a rádiové frekvencie.
- Vhodné na získavanie snímok orgánov, mäkkého tkaniva a vnútorných štruktúr.
- Bez použitia ožarovania.

X-Röntgen

- Röntgen využíva obmedzený objem žiarenia, ktoré prechádza telom a zachytáva anatomický obraz vyšetrovanej osoby.
- Objekty s väčšou hustotou, ako napríklad kosti, blokujú žiarenie a na röntgenovej snímke sa zobrazujú biele.
- Zahŕňa ožarovanie.

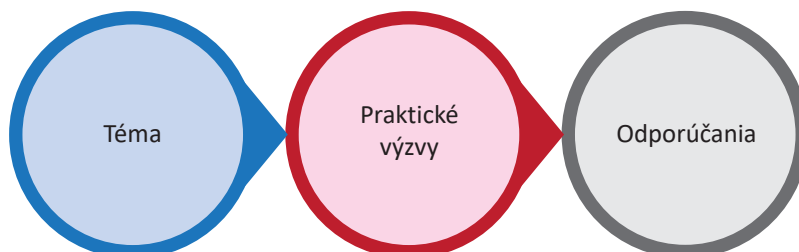
CT/CAT

- Vyšetrenie, pri ktorom sa využíva kombinácia röntgenových lúčov a počítačov na získanie 360-stupňových prierezových pohľadov na telo prostredníctvom röntgenových lúčov snímaných z rôznych uhlov.
- Vhodné na súbežné zobrazovanie snímok kostí, mäkkého tkaniva a krvných ciev. Rádiológovi poskytuje podrobnosti o kostných štruktúrach alebo zraneniach kostí. V dôsledku vystavenia žiareniu sa CT neodporúča v prípade tehotných žien alebo detí, ak to nie je úplne nevyhnutné.

Ďalším dôležitým faktorom, ktorý je potrebné zohľadniť, je najnovší vývoj v oblasti používania počítačovej interpretácie röntgenových snímok alebo snímok MRI. Účelom tohto softvéru je znížiť odchýlky pozorovaní pri jednom pozorovateli a odchýlky pozorovaní pri viacerých pozorovateľoch (spoľahlivosť hodnotení), aby sa tá istá snímka kategorizovala rovnako bez ohľadu na možné chyby jedného pozorovateľa (rovnaký pozorovateľ hodnotí tú istú snímku viackrát) alebo viacerých pozorovateľov (rôzni pozorovatelia hodnotia tú istú snímku).

Kapitola 5 Záverečné odporúčania

Cieľom záverečných odporúčaní nie je zhrnúť usmernenie týkajúce sa procesných záruk uvedených v kapitolách 2 a 3, ale poskytnúť konkrétne odpovede na praktické výzvy v procese posúdenia veku. Vzhľadom na to sú odporúčania rozdelené podľa tém a praktických výziev, na ktoré majú reagovať, a to takto:

Hlavné odporúčania úradu EASO

A.	Téma	Praktické vykonávanie zásady najlepšieho záujmu dieťaťa
	Praktická výzva	Nejednotné vykonávanie zásady na území štátov EÚ+
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> Malo by sa uskutočniť posúdenie najlepšieho záujmu s cieľom zabezpečiť, aby sa pri príslušnom procese posúdenia veku dbalo na konkrétnu situáciu žiadateľa a aby bol očakávaný výsledok prínosný pre proces a nepoškodil dieťa. Pri posúdení najlepšieho záujmu by sa malo overiť, či sú zaistené všetky záruky a či sa dodržiava najlepší záujem dieťaťa, či: <ul style="list-style-type: none"> bol vymenovaný kvalifikovaný, nezávislý zástupca a/alebo opatrovník, ktorý má konať v najlepšom záujme dieťaťa a uplatňovať právnu spôsobilosť, sú postupy vhodné pre deti a vykonávané kvalifikovanými odborníkmi, pravidelne sa poskytujú informácie o procese primerané veku, ako aj informácie o jeho dôsledkoch a o práve na odmietnutie, a to jednoduchou formou a s ohľadom na príslušnú kultúru – pod dohľadom sa môže využívať kultúrna mediácia, získajú sa názory žiadateľa, ktoré sa zohľadnia podľa jeho veku a zrelosti, pred procesom, počas procesu a po procese sa až do získania jednoznačných výsledkov uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby, získa sa informovaný súhlas, a to aspoň s vykonaním lekárskeho vyšetrení, dodrží sa právo na odmietnutie lekárskeho vyšetrení a skúmajú sa dôvody odmietnutia – predovšetkým sa odporúča, aby bol získaný a zdokumentovaný súhlas dieťaťa a v prípade potreby opatrovníka (písomne a v akejkoľvek inej dôkazovej forme), zohľadňuje sa dôverynosť údajov, ich ochrana a bezpečnosť, vyberie sa metóda najmenej narúšajúca súkromie, aby sa pri postupnom vykonávaní zabezpečilo použitie procesu, ktorý najmenej narúša súkromie, vyberie sa najpresnejšia metóda a zdokumentuje sa rozpätie chybovosti, k dispozícii je účinný prostriedok nápravy.

B.	Téma	Motivácia/potreba posúdenia
	Praktická výzva	Potreba posúdenia veku by mala byť odôvodnená a podložená závažnými pochybnosťami
	<i>EASO odporúča</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posúdenie veku by sa nemalo uskutočňovať rutinne. Potreba konkrétneho procesu posúdenia veku a jeho prínosy sa musia posúdiť a zdokumentovať. 2. Pred rozhodnutím o vykonaní posúdenia veku sa vyčerpajú všetky zdroje informácií, ktoré sú k dispozícii. 3. Zvážia sa všetky dôkazy súvisiace so širokým rozsahom faktorov (telesné, psychické, vývojové faktory, faktory prostredia a kultúrne faktory, pohlavie), aby sa neskôr nemuselo uskutočniť posúdenie veku. 4. V prípade pochybností o veku žiadateľa je potrebné predpokladať, že žiadateľ je dieťa (pochybnosť vykladaná v prospech osoby). 5. Žiadatelia by nemali znášať finančné náklady na posúdenie.
C.	Téma	Kvalifikovaní odborníci
	Praktická výzva	Špecializácia v oblasti posudzovania veku nie je vždy k dispozícii
	<i>EASO odporúča</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odborníci by mali byť špecialistami nielen na príslušnú metódu, ale aj na jej konkrétne použitie na účely posúdenia veku. Odborníci by sa mali neustále školiť v oblastiach najnovšieho vývoja metódy, práv dieťaťa, ako aj v uskutočňovaní vyšetrení s ohľadom na príslušné pohlavie a kultúru. 2. V sporných prípadoch môžu vyšetrujúce osoby prípad postúpiť orgánu dohľadu alebo koordinačnému a multidisciplinárnemu panelu. 3. Zamestnanci zodpovední za určovanie veku by mali byť riadne vyškolení, aby rozumeli výsledkom a rozpätiu chybovosti, ktoré sa s výsledkami spája.
D.	Téma	Narúšanie súkromia
	Praktická výzva	Neexistuje zhoda, pokiaľ ide o narúšanie súkromia v prípade rôznych metód. Niektoré používané metódy narúšajú súkromie z telesného alebo duševného hľadiska
	<i>EASO odporúča</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Najskôr je potrebné analyzovať existujúce dôkazy a až potom rozhodnúť o uskutočnení ďalšieho posúdenia. 2. Ak sa posúdenie veku považuje za potrebné, použijú sa najskôr nelekárske metódy a len vtedy, ak pochybnosti pretrvávajú, sa prikróčí k lekárske metódam. V takom prípade sa najskôr použijú metódy bez ožarovania a len ako posledná možnosť sa zvážia iné metódy, ktorých súčasťou je ožarovanie. 3. Metódy by sa mali vyberať podľa osobitnej situácie alebo potrieb v jednotlivých prípadoch (pohlavie, predpokladané vekové rozpätie) a proces by sa mal vykonávať s ohľadom na etnické a kultúrne zázemie dieťaťa. 4. Na účely posúdenia veku by sa nemala používať žiadna metóda, ktorá v sebe zahŕňa nahotu či vyšetrenie, pozorovanie alebo meranie genitálií alebo intímnych partií.

E.	Téma	Presnosť metód a/alebo procesu
	Praktická výzva	Žiadnou z metód nie je v súčasnosti možné určiť presný vek osoby Dokumentovanie a interpretácia rozpätia chybovosti
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je potrebné uplatňovať zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby a považovať žiadateľa za dieťa od chvíle vzniku pochybností o jeho veku až do získania jednoznačných výsledkov. 2. V rámci procesu je potrebné preskúmať rôzne aspekty duševného a telesného vývoja s cieľom dosiahnuť vyššiu presnosť, aby mohlo byť rozhodnutie prijaté na základe čo najširšej škály dôkazov. 3. Kvalifikovaní a skúsení odborníci by mali pravidelne preukazovať svoju odbornú spôsobilosť a mali by byť osobitne vyškolení v oblasti kultúrnej rozmanitosti a osobitných potrieb detí. 4. Ak je to možné, náročné prípady je potrebné podrobnejšie konzultovať s príslušným centrom. 5. Je potrebné prijať uvádzaný vek žiadateľa, ak je v rozsahu určenom na základe posúdenia veku. V opačnom prípade by sa mal vybrať najnižší vek segmentu. 6. Je potrebné uznať rozpätie chybovosti a uplatniť zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby. 7. Rozpätie chybovosti by sa malo zdokumentovať a zahrnúť do výsledkov, ako aj oznámiť rozhodujúcemu orgánu, pričom rozhodujúci orgán by mal tomuto rozpätiu porozumieť.
F.	Téma	Multidisciplinárny a holistický prístup
	Praktická výzva	Multidisciplinárny a holistický prístup nie je všeobecne uplatňovaný
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> 1. V rámci multidisciplinárneho procesu je potrebné analyzovať rôzne aspekty (posúdiť duševný a telesný vývoj a neuchyľovať sa iba k využívaniu lekárskeho metód) s cieľom dosiahnuť vyššiu presnosť, aby mohlo byť rozhodnutie prijaté na základe čo najširšej škály dôkazov. 2. Je potrebné zapájať odborníkov na najrôznejšie aspekty vývoja a spôsoby posudzovania veku v rámci oblasti ich odbornej spôsobilosti. 3. V prípade využitia viacerých metód by malo rozhodnutie vychádzať zo záveru panelu odborníkov s multidisciplinárnou špecializáciou. 4. Je potrebné zaviesť koordinačné mechanizmy na praktické vykonávanie multidisciplinárneho prístupu.
G.	Téma	Opakované posúdenia toho istého žiadateľa v rôznych štátoch EÚ+
	Praktická výzva	Posúdenia veku uskutočňované v iných štátoch EÚ+ sa nie vždy uznávajú
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ak je to možné, mali by sa uznať výsledky posúdenia veku uskutočneného v iných štátoch EÚ+, aby sa predišlo zbytočným posúdeniam, najmä v prípadoch podľa dublinského nariadenia. 2. Informácie o posúdení veku postúpené inému štátu EÚ+ by mali byť úplné a mali by obsahovať aj odkaz na použité metódy a odôvodnenie konečného výsledku.

H.	Téma	Odmietnutie podstúpiť posúdenie veku
	Praktická výzva	Riziko automatického uznania za dospelého
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dôvody odmietnutia by sa mali preskúmať a v prípade potreby by sa malo upraviť posúdenie, aby bolo možné získať súhlas. 2. Odmietnutie by nemalo automaticky viesť k záveru poukazujúcemu na dospelosť.
I.	Téma	Účinný prostriedok nápravy
	Praktická výzva	Výsledky posúdení veku nie vždy podliehajú správne/súdnemu preskúmaniu
	EASO odporúča	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozhodnutie o posúdení veku by sa malo vydať pred rozhodnutím o žiadosti o medzinárodnú ochranu, keďže od posúdenia osoby ako dospelé alebo ako dieťaťa môže závisieť konanie o azyle. 2. Toto rozhodnutie by malo podliehať správne/súdnemu preskúmaniu.

Príloha 1 Slovník

Cieľom tohto slovníka je identifikovať a/alebo dosiahnuť spoločné chápanie najdôležitejších pojmov používaných v procese posudzovania veku. Okrem toho slovník obsahuje pojmy uvedené v opisnej časti usmernenia, hoci sa v publikácii ďalej nerozoberajú (napríklad „určenie najlepšieho záujmu“, „dôkazné bremeno“ atď.). Vymedzenie pojmov v slovníku má slúžiť ako referenčný zdroj pre príslušných aktérov pri posudzovaní veku, akými sú tvorcovia politik v štátoch EÚ+, odborníci vykonávajúci vyšetrenia, úradníci a panely odborníkov vyhodnocujúcich výsledky alebo iní špecialisti vo všeobecnosti.

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Presnosť	<p>Vlastnosť alebo stav správnosti alebo presnosti.</p> <p>Miera, do akej meranie alebo odhad vychádzajúci z meraní predstavuje skutočnú hodnotu meranej vlastnosti.</p> <p>Ďalšie informácie</p> <p>Žiadna metóda posúdenia veku nedokáže poskytnúť presné výsledky týkajúce sa chronologického veku osoby. Preto sa uprednostňuje pojem „posúdenie veku“, a nie „určenie veku“.</p> <p>V súvislosti s lekáorskými vyšetreniami používanými ako metódy posudzovania veku existujú určité požiadavky vyplývajúce z referenčných štúdií, ktoré je potrebné splniť, aby sa zabezpečila ich presnosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> – primeraná veľkosť vzorky, – overený vek testovaných osôb, – jednotné vekové rozdelenie, – rozdelenie podľa pohlavia, – údaje o dátume vyšetrenia, – jasné vymedzenie sledovaných charakteristík, – presný opis metodiky, – informácie o referenčnej populácii súvisiace s geneticko-zemepisným pôvodom, – sociálno-ekonomické postavenie, zdravotný stav, – údaje o veľkosti skupiny, strednej hodnote alebo mediáne a ich miere odchýlky, – skúmané vlastnosti. 	<p>Oxfordský slovník online</p> <p>Lekársky slovník online</p> <p>Schmeling a kol., 2011</p>

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Vek	<p>Trvanie života človeka alebo existencie veci.</p> <p>Ďalšie informácie: Na účely tohto nástroja je vek základnou náležitosťou identity dieťaťa, keďže v Dohovore o právach dieťaťa sa detstvo vymedzuje na základe veku.</p> <p>Chronologický vek sa meria v rokoch, mesiacoch a dňoch od narodenia osoby.</p> <p>Biologický vek je vymedzený ako súčasný stav osoby vzhľadom na jej možnú dĺžku života, čo znamená, že osoba môže vyzeráť mladšia alebo staršia, ako je jej chronologický vek.</p> <p>Sociálny vek je vymedzený úlohami, povinnosťami a zvyklosťami osoby vo vzťahu k ostatným členom spoločnosti, ktorej je súčasťou. Osoba môže byť teda staršia alebo mladšia v závislosti od rozsahu, v akom vykazuje správanie úmerné veku, ktorý od nej jeho konkrétna spoločnosť alebo kultúra očakáva.</p> <p>Psychologický vek je vymedzený behaviorálnymi schopnosťami, vďaka ktorým sa jednotlivci dokážu prispôbiť meniacim sa požiadavkám, a zahŕňa využívanie adaptačných schopností pamäte, učenia, inteligencie, zručností, pocitov, motivácií a emócií na uplatňovanie kontroly správania a samoregulácie.</p>	<p>Oxford online dictionary/age</p> <p>Settersen a kol., 1997:240</p> <p>Smith, T. a Brownlees, L., Unicef, 2011, s. 7 – 8</p>
Posudzovanie veku	<p>Proces, ktorým sa orgány snažia stanoviť chronologický vek alebo vekové rozpätie osoby s cieľom určiť, či je daná osoba dieťa alebo dospelý.</p>	<p>Všeobecný komentár č. 6 Výboru OSN pre práva dieťaťa</p> <p>Slovník EMS</p>
(Minimálny) vek trestnej zodpovednosti	<p>Minimálny vek, pred ktorého dovŕšením sa v prípade detí musí predpokladať, že nie sú spôsobilé na porušenie trestného práva.</p>	<p>Článok 40 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa</p>
Pochybnosť vykladaná v prospech osoby	<p>Právna zásada, ktorá umožňuje orgánom v prípade neistoty prijať/považovať výpoveď žiadateľa za skutkový stav, kým sa nepreukáže opak.</p> <p>Ak existuje možnosť, že daná osoba je dieťaťom, mala by sa za dieťa považovať.</p> <p>Ak majú členské štáty aj po uskutočnení posúdenia veku pochybnosti o veku žiadateľa, predpokladajú, že žiadateľ je maloletý.</p>	<p>Vymedzenie úradu EASO</p> <p>Všeobecný komentár č. 6 Výboru OSN pre práva dieťaťa</p> <p>Článok 25 ods. 5 smernice o konaní o azyle</p>

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Posúdenie najlepšieho záujmu (BIA)	<p>a) Jedinečná činnosť, ktorá by sa mala vykonať v každom jednotlivom prípade na základe osobitnej situácie každého dieťaťa, skupiny detí alebo detí vo všeobecnosti. Tieto situácie sa vzťahujú na jednotlivé vlastnosti dieťaťa alebo príslušných detí.</p> <p>b) Pozostáva z hodnotenia a vyváženía všetkých náležitostí potrebných na prijatie rozhodnutia v konkrétnej situácii konkrétneho dieťaťa alebo skupiny detí.</p> <p>c) Prebiehajúci postup prijímania rozhodnutí o tom, ktoré okamžité opatrenia sú v najlepšom záujme konkrétneho dieťaťa, napr. intervencie v oblasti ochrany a starostlivosti. Sú holistické a uskutočňujú ich zamestnanci s príslušnými odbornými znalosťami.</p> <p>Ďalšie informácie</p> <p>Podľa <i>acquis</i> EÚ v oblasti azylu zohľadnia členské štáty pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa najmä:</p> <p>a) možnosti zlúčenia rodiny;</p> <p>b) blaho a sociálny vývoj maloletej osoby pri osobitnom zohľadnení jej zázemia;</p> <p>c) bezpečnosť a ochranu, najmä ak existuje riziko, že maloletá osoba mohla byť obeťou obchodovania s ľuďmi;</p> <p>d) názory maloletej osoby s prihliadnutím na jej vek a zrelosť.</p> <p>Pojem posúdenia najlepšieho záujmu a pojem určenia najlepšieho záujmu možno chápať ako súčasť toho istého procesu, ktorý sa začína v zásade ihneď po objavení dieťaťa bez sprievodu alebo dieťaťa odlúčeného od rodiny a končí sa vtedy, keď dieťa získa trvalé riešenie svojej situácie odlúčenia od rodiny a vysídlenia z krajiny pôvodu alebo miesta obvyklého pobytu.</p>	<p>a) a b) Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 14, 2013</p> <p>c) UNHCR, Safe and Sound (Bezpečne a v zdraví)</p> <p>Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 6, bod 31</p> <p>Článok 3 a článok 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa</p> <p>Odôvodnenia 9 a 22, článok 2 bod j) a článok 23 ods. 2 smernice o podmienkach prijímania</p> <p>Odôvodnenie 33 a článok 25 ods. 6 smernice o konaní o azyle</p> <p>Odôvodnenia 18, 19 a 38, článok 20 ods. 5 a článok 31 smernice o oprávnení</p> <p>Odôvodnenie 35 nariadenia o systéme Eurodac</p> <p>Odôvodnenie 13 a článok 6 dublinského nariadenia</p> <p>Článok 24, Charta základných práv EÚ</p>
Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	<p>(a) je pojem s trojitou koncepciou: vecné právo, základná výkladová právna zásada a pravidlo postupu zamerané na zabezpečovanie úplného a účinného uplatňovania všetkých práv uznaných v Dohovore o právach dieťaťa a holistického vývoja dieťaťa;</p> <p>(b) je blaho dieťaťa: v širšom zmysle to zahŕňa jeho základné materiálne, telesné, vzdelávacie a emocionálne potreby, ako aj potreby náklonnosti a bezpečnosti.</p>	<p>(a) Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 14, 2013</p> <p>(b) UNHCR, Guidelines on Determining the Best Interests of the Child (Usmernenia týkajúce sa určenia najlepšieho záujmu dieťaťa)</p>
Určenie najlepšieho záujmu (BID)	<p>Formálny proces s prísnyimi procesnými zárukami, ktorého účelom je určiť najlepší záujem dieťaťa pri osobitne dôležitých rozhodnutiach ovplyvňujúcich dieťa, ktoré budú mať mimoriadne závažný vplyv na budúcnosť dieťaťa (t. j. trvalé riešenia), vrátane stanovenia trvalého riešenia. Vzhľadom na závažnosť rozhodnutia si určenie najlepšieho záujmu vyžaduje podrobné informácie získané v priebehu procesu zisťovania najlepšieho záujmu dieťaťa.</p>	<p>Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 14, 2013</p> <p>UNHCR, Safe and Sound (Bezpečne a v zdraví)</p>

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Dôkazné bremeno alebo povinnosť odôvodniť rozhodnutie	<p>V súvislosti s medzinárodnou ochranou je dôkazné bremeno pojem, ktorý na jednej strane zahŕňa povinnosť žiadateľa podložiť svoju žiadosť a na druhej strane povinnosť rozhodujúceho orgánu uskutočniť vyšetrovanie. V tomto zmysle je to spoločné dôkazné bremeno a základom oboch náležitostí je zásada spolupráce.</p> <p>V závislosti od individuálnych a kontextových okolností môžu orgány prevziať väčšiu zodpovednosť z hľadiska vyšetrovania.</p>	<p>Modul EASO o posudzovaní dôkazov</p> <p>Odôvodnenie 25, článok 12 písm. a), článok 13 písm. a) a článok 25 ods. 5 smernice o konaní o azyle, článok 4 ods. 1 smernice o oprávnení</p>
	<p>Ďalšie informácie</p> <p>Hoci dôkazné bremeno je pri tvrdeniach dospelých zvyčajne rozdelené medzi vyšetrojúcu osobu a žiadateľa, v prípade tvrdení detí môže byť potrebné, aby vyšetrojúca osoba prevzala väčšie dôkazné bremeno, a to najmä vtedy, ak je príslušné dieťa bez sprievodu. Ak nie je možné zistiť fakty a/alebo dieťa nedokáže v plnej miere vyjadriť žiadosť, vyšetrojúca osoba musí prijať rozhodnutie na základe všetkých známych okolností, čo si môže vyžadovať liberálne uplatnenie zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby. Podobne by sa dieťaťu mala priznať pochybnosť vykladaná v prospech osoby aj vtedy, ak existujú pochybnosti o niektorých častiach jeho tvrdenia.</p>	<p>UNHCR: Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims (Informácie o dôkaznom bremene a zhodnotení dôkazov pri žiadostiach utečencov), 16. decembra 1998. Pozri aj UNHCR, The Heart of the Matter — Assessing Credibility when Children Apply for Asylum in the European Union (Podstata veci – posudzovanie dôveryhodnosti pri detských žiadateľoch o azyl v Európskej únii), december 2014</p>
Dieťa/maloletá osoba	Každá ľudská bytosť vo veku do 18 rokov.	<p>Článok 2 ods. 6 smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, článok 2 bod d) smernice o podmienkach prijímania, článok 2 bod l) smernice o konaní o azyle, článok 2 bod k) smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu</p> <p>Článok 2 bod i) dublinského nariadenia III</p> <p>Článok 2 bod f) smernice o zlúčení rodiny</p> <p>Na základe článku 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, 1989</p>
Informácie o krajine pôvodu	Informácie využívané orgánmi členských štátov na analýzu spoločensko-politickej situácie v krajinách pôvodu žiadateľov o medzinárodnú ochranu (a v prípade potreby aj v tranzitných krajinách) v rámci individuálneho posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu.	<p>Metodika správy úradu EASO o krajine pôvodu</p> <p>Slovník EMS</p>
Počítačová (axiálna) tomografia (CT/CTA)	Postup zobrazovania, pri ktorom sa využíva špecializovaný röntgenový prístroj na získanie podrobných snímok alebo skenov vnútorných orgánov.	<p>Informácie o rádiológii https://www.radiologyinfo.org, verejný zdroj informácií vypracovaných lekármi zo Severoamerickej rádiologickej spoločnosti (RSNA) a z Amerického rádiologického kolégia (ACR)</p>

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Súhlas	Informovaný, slobodný a dobrovoľný súhlas. Súhlas dieťaťa a jeho zástupcu alebo opatrovníka v prípade detí bez sprievodu alebo detí odlúčených od rodiny sa vyžaduje na vykonanie lekárskeho vyšetrenia na účely posúdenia veku.	Článok 25 ods. 5 smernice o konaní o azyle Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR), <i>Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines</i> (Praktická príručka o vykonávaní usmernení UNHCR k určovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa), november 2011
Kultúrni mediátori	Odborníci s rozsiahlymi znalosťami tradícií spoločnosti, ktorí zabezpečujú lepšiu kultúrnu vhodnosť intervencií a preklenujú rozdiely medzi kultúrnymi a odbornými kánonmi.	Podľa Al-Krenawi, A. a Graham J. R., 2001
Opatrovník	a) Opatrovníctvo znamená určenie zodpovednosti dospelého alebo organizácie za plné zabezpečovanie najlepšieho záujmu dieťaťa. b) Za opatrovníka sa považuje nezávislá osoba, ktorá zabezpečuje najlepší záujem dieťaťa a jeho všeobecné blaho, pričom s týmto cieľom dopĺňa v prípade potreby obmedzenú právnu spôsobilosť dieťaťa rovnako ako rodičia (vymedzenie agentúry FRA). Ďalšie informácie Opatrovník slúži ako kľúčová procesná záruka na zabezpečenie dodržiavania najlepšieho záujmu dieťaťa bez sprievodu alebo dieťaťa odlúčeného od rodiny.	(a) Medziagentúrna pracovná skupina pre deti bez sprievodu a deti odlúčené od rodiny, <i>Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children</i> (Medziagentúrne hlavné zásady týkajúce sa detí bez sprievodu a detí odlúčených od rodiny), 2004 (b) Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 6, 2005 (c) FRA, <i>Guardianship for Children Deprived of Parental Care</i> (Opatrovníctvo detí bez rodičovskej starostlivosti), 2014
Spôľahlivosť pri viacerých pozorovateľoch	Štatistické merania, ktorými sa určuje miera podobnosti údajov získaných rôznymi pozorovateľmi. Ďalšie informácie Je dôležité, aby pozorovatelia dospeli k čo najpodobnejším zisteniam, čím sa zabezpečí platnosť experimentu. Ak sa hodnotitelia vo svojich zisteniach v podstatnej miere líšia, buď nie sú správne merania, alebo je nesprávna metodika, a bude potrebné vykonať úpravy.	Podľa knihy Russella K. Schutta <i>Investigating the social world: (Skúmanie sociálneho sveta: procesy a postupy výskumu)</i> , University of Massachusetts, Boston, 8. vydanie, 2015.
Spôľahlivosť pri jednom pozorovateľovi	Schopnosť neustále dospieť k rovnakým výsledkom, keď rovnaký pozorovateľ uskutočňuje pozorovanie v rozličnom čase. Ďalšie informácie Napríklad lekár s dobrými zručnosťami, pokiaľ ide o spoľahlivosť pri jednom pozorovateľovi, by interpretoval pacientov röntgenový snímok alebo výsledky lekárskeho diagnostického testu rovnako aj po niekoľkých týždňoch. Spôľahlivosť pri jednom pozorovateľovi sa nazýva aj spoľahlivosť samotného pozorovateľa alebo spoľahlivosť zaistená jedným hodnotiteľom.	Podľa knihy Russella K. Schutta <i>Investigating the social world: the process and practice of research (Skúmanie sociálneho sveta: procesy a postupy výskumu)</i> , University of Massachusetts, Boston, 8. vydanie, 2015.

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Narúšajúci súkromie/invazívny	<p>Pojem „invazívny“ sa bežne používa v súvislosti s lekáskymi zákrokmi na označenie zavedenia nástrojov alebo iných predmetov do tela alebo telových dutín, čo môže zahŕňať aj rezanie do tkaniva.</p> <p>Pojem „narušenie súkromia“ môže označovať správanie, konanie, stav alebo sklon k narúšaniu súkromia (obťažovať niekoho alebo spôsobiť, že sa cíti nepohodlne), prerušovanie a vyrušovanie druhých, zasahovanie do ich osobného priestoru alebo miešanie sa do ich súkromného života.</p> <p>Ďalšie informácie</p> <p>Invazívnosť možno použiť ako synonymum narúšania súkromia, ale oba pojmy sa v tomto kontexte môžu považovať za zameniteľné.</p> <p>Keďže s negatívnym vplyvom vyplývajúcim z metódy posúdenia veku sa nie vždy spájajú uvedené fyzické účinky (zavedenie nástrojov alebo iných predmetov do tela alebo telových dutín, čo môže zahŕňať aj rezanie do tkaniva), ale skôr narušenie</p> <p>súkromia osoby, v tejto publikácii sa uprednostňuje pojem narúšanie súkromia, keďže má širší význam.</p>	Vymedzenie pojmu v online verzii Oxfordského slovníka .
Lekárske vyšetrenia	Na účely tohto nástroja sú lekáskymi vyšetreniami vyšetrenia, kontroly a posúdenia vykonávané zdravotníckymi pracovníkmi (lekármi, rádiológmi, všeobecnými lekármi alebo pediatriami atď.).	Vymedzenie úradu EASO
Zástupca	<p>Osoba alebo organizácia, ktorá pomáha dieťaťu bez sprievodu a zastupuje ho v konaní o azyle, zabezpečuje najlepší záujem dieťaťa a vykonáva právnu spôsobilosť pre dieťa, ak je to potrebné.</p> <p>Ďalšie informácie</p> <p>Zástupcovia alebo právni zástupcovia sa odlišujú od kvalifikovaných právnikov alebo príslušníkov právnického povolania, ktorí poskytujú právnu pomoc, vyjadrujú sa v mene dieťaťa a právne ho zastupujú v písomných vyhláseniach a osobne pred správnymi a súdnymi orgánmi v trestnom konaní, konaní o azyle alebo iných právnych konaniach podľa ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov.</p>	<p>Na základe článku 24 ods. 1 prepracovaného znenia smernice o podmienkach prijímania a článku 25 ods. 1 prepracovaného znenia smernice o konaní o azyle.</p> <p>FRA, Guardianship for children deprived of parental care (Opatrovníctvo detí bez rodičovskej starostlivosti), 2014.</p>
Dieťa alebo maloletá osoba bez sprievodu	<p>Dieťa/maloletá osoba, ktorá prichádza na územie členských štátov bez sprievodu dospelého zodpovedného za ňu zo zákona alebo podľa vnútroštátnych postupov dotknutého členského štátu a pokiaľ nie je skutočne prevzatá do starostlivosti takejto osoby/dospelého;</p> <p>patriť sem aj dieťa/maloletá osoba, ktoré je ponechané bez sprievodu potom,</p> <p>ako vstúpilo na územie členských štátov.</p>	<p>Článok 2 bod e) nariadenia o podmienkach prijímania, článok 2 bod m) smernice o konaní o azyle, článok 2 bod l) smernice o oprávnení na medzinárodnú ochranu.</p> <p>Článok 2 bod j) dublinského nariadenia III.</p> <p>Článok 2 bod f) smernice o zlúčení rodiny</p> <p>Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 6, 2005</p> <p>UNHCR, Safe and Sound (Bezpečne a v zdraví), s. 22</p>

Pojem	Vymedzenie	Zdroj
Štúdia validity	Práca pozostávajúca z výskumu s použitím procesov, ktorými sa stanovuje spoľahlivosť a relevantnosť postupov na konkrétny účel.	Encyklopédia medicínskych pojmov
Odlúčené deti	Deti odlúčené od oboch rodičov alebo od svojho opatrovníka ustanoveného podľa zákona alebo zvyklosti, ale nie nevyhnutne od iných príbuzných. Preto môžu medzi ne patriť aj deti sprevádzané inými dospelými rodinnými príslušníkmi.	Dohovor OSN o právach dieťaťa, Všeobecný komentár č. 6, 2005 UNHCR, Safe and Sound (Bezpečne a v zdraví), s. 22.
Obchodovanie s deťmi	<p>Obchodovanie s deťmi je nábor, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie detí vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad deťmi na účely vykorisťovania.</p> <p>Na rozdiel od vykorisťovania dospelých keď sú predmetom vykorisťovania deti, ide o trestný čin aj bez použitia hrozby alebo nátlaku, únosu, podvodu, podvodného konania, zneužitia právomoci, zneužitia pozície zraniteľnosti, platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby.</p> <p>Ďalšie informácie</p> <p>Hoci prevádzáčstvo detí vykazuje podobnosti s obchodovaním s deťmi, tieto dva druhy trestnej činnosti by sa nemali zamieňať.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevádzáčstvo detí je trestným činom umožnenia neoprávneného vstupu do krajiny nedovoleným spôsobom (často zahŕňa aj platbu). Cieľom obchodovania je vykorisťovať dieťa, čo sa považuje za trestný čin voči osobe. • Obchodovanie s deťmi sa vo všeobecnosti vykonáva s použitím nátlaku a/alebo podvodného konania atď. Pri prevádzáčstve je to naopak. • Obchodovanie s deťmi zahŕňa zámer využiť dieťa po príchode do štátu, zatiaľ čo úloha prevádzáča sa končí spravidla hneď po tom, ako sa dieťa dostane do cieľovej krajiny. • K obchodovaniu s deťmi môže dochádzať tak v rámci jedného štátu, ako aj pri prechode medzi viacerými štátmi, zatiaľ čo v prípade prevádzáčstva je potrebné prekročenie štátnych hraníc. • V prípade obchodovania s deťmi môže byť vstup dieťaťa do štátu legálny alebo nelegálny, zatiaľ čo v prípade prevádzáčstva je vo všeobecnosti charakteristický neoprávnený vstup. <p>Obchodovanie s deťmi nie je len cezhraničnou trestnou činnosťou; keďže účelom tejto trestnej činnosti je vykorisťovanie detí, obchodovanie s deťmi sa môže uskutočňovať aj v rámci jedného štátu.</p>	<p>Článok 2 ods. 5 smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi.</p> <p>Frontex, VEGA príručka: Deti na letiskách, 2015</p>

Príloha 2 Najlepší záujem dieťaťa a posúdenie veku: praktické nástroje

Keďže hlavným zameraním tejto publikácie je v prvom rade zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa pri rozhodovaní o vykonaní posúdenia veku konkrétneho dieťaťa a o tom, ako v prípade potreby vykonať bezpečný proces posúdenia, úrad EASO vypracoval tieto praktické nástroje ako pomoc pre tých, ktorí sú zodpovední za posúdenie toho, či daný proces rešpektuje najlepší záujem dieťaťa.

A. **Formulár posúdenia najlepšieho záujmu (formulár BIA)** je určený na zaistenie toho, aby príslušné orgány alebo subjekty určené príslušnými orgánmi vykonali všetky kľúčové kroky a aby boli tieto kroky primerane zohľadnené pri posudzovaní potreby vykonať posúdenie veku. V tomto zmysle má formulár posúdenia najlepšieho záujmu slúžiť ako podporný dokument umožňujúci posudzovateľovi overiť, že pred rozhodnutím o vykonaní posúdenia veku boli zohľadnené relevantné informácie a záruky.

Formulár posúdenia najlepšieho záujmu má takúto štruktúru:

- Získané informácie.
- Podmienky pre vykonanie procesu.
- Zoznam faktorov, ktoré je potrebné riadne zvážiť pri rozhodovaní o vhodnosti procesu v prípade konkrétneho dieťaťa, alebo potrebné úpravy, ktoré je potrebné vykonať.
- Výsledok BIA: výsledok posúdenia najlepšieho záujmu, pokiaľ ide o prípadné posúdenie veku (posúdenie sa má vykonať, nemá sa vykonať, odložené).

B. Druhý nástroj, **najlepší záujem dieťaťa pri posudzovaní veku (kontrolný zoznam najlepšieho záujmu dieťaťa)** bol vypracovaný na zabezpečenie dodržiavania procesných záruk počas celého procesu posudzovania veku. Vzhľadom na to by sa mal druhý kontrolný zoznam používať počas celého procesu posudzovania veku.

- Kontrolný zoznam najlepšieho záujmu dieťaťa** je súbor záruk a príslušných aspektov na účely zabezpečenia najlepšieho záujmu a ďalších práv dieťaťa pri posudzovaní veku dieťaťa.

Nástroje boli vytvorené s predpokladom, že posudzovania budú vykonávať odborne pripravení azyloví úradníci s odbornými znalosťami a skúsenosťami týkajúcimi sa detí, alebo iný odborne vyškolený subjekt určený rozhodujúcim alebo iným orgánom. Proces posudzovania sa má vykonávať v súlade s právnymi predpismi EÚ, medzinárodnými a vnútroštátnymi právnymi predpismi a v súlade s nimi sa má naň prihliadať.

Treba poznamenať, že hoci sa nástroje na zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa a usmernenia v tejto publikácii zameriavajú len na proces posúdenia veku, na posúdenie najlepšieho záujmu je potrebné prihliadať až dovtedy, kým sa pre dieťa nenájde trvalé riešenie. Toto posúdenie najlepšieho záujmu teda nemá nahradiť určenie najlepšieho záujmu (BID), ktoré bude nevyhnutné pri zvažovaní trvalých riešení pre dieťa.

DÔLEŽITÉ FAKTORY, KTORÉ JE POTREBNÉ ZOHĽADNIŤ PRI POSUDZOVANÍ NAJLEPŠIEHO ZÁUJMU DIEŤAŤA NA ÚČELY POSÚDENIA VEKU

Deti majú právo byť vypočuté pri všetkých rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú ich život. Pri vykonávaní posúdenia najlepšieho záujmu je dôležité zohľadniť názory, pocity a myšlienky dieťaťa. Opatrovník/zástupca má kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, že dieťa je primerane informované o postupoch a procesoch a ich možných výsledkoch a že im rozumie. Niektoré dôležité aspekty, ktoré je potrebné zohľadniť:

- Informácie by sa mali podávať jednoduchým, priamym a jasným spôsobom. Je potrebné overiť porozumenie dieťaťa, keďže niektoré deti môžu mať v dôsledku svojho veku, kultúrneho zázemia alebo psychického stavu strach z autorít a neodvážia sa položiť otázky alebo priznať, že nerozumejú.
- Posudzovatelia by sa mali **aktívne snažiť získať informácie** od relevantných zdrojov na účely posúdenia, a to najmä od osôb, ktoré poznajú situáciu dieťaťa (ako sú opatrovník/zástupca, súčasný opatrovateľ, sociálni pracovníci v záchytných táboroch, zástupca, rodinní príslušníci atď.) a preto je potrebné získať kontaktné údaje na príslušné osoby pred posúdením najlepšieho záujmu.
- V posúdení najlepšieho záujmu by sa takisto mala zohľadniť akákoľvek prípadná správa o dieťati, ako sú lekárske záznamy, posúdenia zraniteľnosti alebo ďalšie dokumenty dostupné počas procesu, a to ešte pred posúdením najlepšieho záujmu.
- Posúdenie najlepšieho záujmu je posúdenie jednotlivca a malo by sa vykonať pre každé dieťa osobitne. Malo by sa vykonať v **dôvernom prostredí vhodnom pre deti**, ktoré pomáha vybudovať dôveru s dieťaťom. Príslušní úradníci a tlmočníci sú viazaní zachovávať dôvernosť, pričom dieťaťu je potrebné vysvetliť význam tejto zásady a uistiť sa, že tomu rozumie.
- Dieťa by sa takisto malo nachádzať v stave duševnej pohody. Príslušný úradník a tlmočník by sa mali správať čo najviac neformálne a **empaticky**.
- Ak si to dieťa praje a je to možné, pohovory týkajúce sa posúdenia najlepšieho záujmu by mohol vykonať úradník alebo tlmočník **pohlavia, ktoré dieťa uprednostňuje**.
- Ak by dieťa zažívalo traumy, nemusí byť ochotné vyjadriť žiadne pocity alebo názory. Na používanie **alternatívnych metód vedenia pohovorov** a na poskytovanie poradenstva by sa mali využívať odborníci na vedenie pohovorov.
- Dieťaťu je potrebné vysvetliť, že nemusia byť splnené všetky jeho želania, ale pokiaľ to bude možné, bude sa na ne prihliadať počas celého procesu, pričom konečné rozhodnutie bude závisieť od okolností prípadu.

A. Formulár posúdenia najlepšieho záujmu

Formulár posúdenia najlepšieho záujmu	
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE	
Číslo prípadu/spisu	
Žiadateľ	
Opatrovník/zástupca	
Posudzovateľ	
Tlmočník	
Dátum	
ZÍSKANÉ INFORMÁCIE	
Získané biologické údaje (štátna príslušnosť, etnická príslušnosť, jazyk, zdravotný stav, informácie o rodine).	☐
Informácie o veku od iných rodinných príslušníkov alebo z iných zdrojov	☐
Zahrnuté odborné správy (lekárske správy, administratívne záznamy atď.)	☐
Vysvetlenie, prečo nie sú k dispozícii alebo uvedené niektoré z týchto informácií:	
Dodatočné alebo nové informácie:	
PODMIENKY NA VYKONANIE POSÚDENIA VEKU	
Osoba podala žiadosť o medzinárodnú ochranu.	☐
Vek žiadateľa nebol určený.	☐
Všetky dostupné dôkazy boli získané a zohľadnené vrátane výsledkov identifikácie a v prípade potreby aj posúdenia zraniteľnosti, zdravotného stavu, vplyvu posúdenia, mentálnej/právnej kapacita y spôsobilosti na posúdenie veku.	☐
Bolo poskytnuté obdobie na oddych a zotavenie, a to najmä v prípadoch, keď žiadateľ preukazuje známky traumy alebo predchádzajúceho zneužívania.	☐
Uplatňuje sa pochybnosť vykladaná v prospech osoby.	☐
Existujú opodstatnené pochybnosti o uvádzanom veku žiadateľa.	☐
Uvedte:	
Bol určený kvalifikovaný, nezávislý zástupca a/alebo opatrovník a je zapojený do procesu.	☐
Pravidelne sa poskytujú informácie o procese primerané veku, ako aj informácie o jeho dôsledkoch a práve na odmietnutie, a to jednoduchou formou a s ohľadom na príslušnú kultúru.	☐
Názory žiadateľa sa evidujú a zohľadňujú podľa jeho veku/zrelosti.	☐
Počas procesu je k dispozícii tlmočenie.	☐
Vysvetlenie, prečo nie sú splnené niektoré z uvedených podmienok:	
Vyžadujú sa následné opatrenia:	
RELEVANTNÉ FAKTORY, KTORÉ JE POTREBNÉ POSÚDIŤ, AK JE POSÚDENIE VEKU V NAJLEPŠOM ZÁUJME DIEŤAŤA	
Vypracované posúdenie veku je založené na ucelenom a multidisciplinárnom prístupe umožňujúcom prispôbenie podľa potrieb žiadateľa a konkrétnych okolností, pohlavia, kultúrneho zázemia a iných zraniteľností.	☐
Informovaný súhlas sa získa minimálne na lekárske vyšetrenia a zdokumentuje sa (písomne alebo inou formou dôkazu od dieťaťa alebo opatrovníka, podľa toho, čo je vhodné), alebo sa rešpektuje právo odmietnuť lekárske vyšetrenia, a preskúmajú sa dôvody odmietnutia.	☐
Stanoví sa proces najmenej narúšajúci súkromie na základe postupného vykonania.	☐
Zohľadňuje sa dôvernosť, ochrana údajov a bezpečnosť.	☐
Úradníci a odborníci majú skúsenosti s prácou s deťmi a sú vhodne vyškolení.	☐
Vyberie sa metóda najmenej narúšajúca súkromie.	☐
Vyberie sa najpresnejšia metóda s prijateľným rozpätím chybovosti pre daného žiadateľa (príslušné vekové rozpätie, pohlavie atď.).	☐
Očakávaný výsledok je prínosný pre proces a nie je škodlivý pre dieťa.	☐
K dispozícii je účinný prostriedok nápravy.	☐

MOŽNOSŤ 1	Posúdenie veku je v najlepšom záujme dieťaťa.
☐	Podrobné informácie: (vysvetlenie dôvodov odporúčania).
MOŽNOSŤ 2	Posúdenie veku nie je v najlepšom záujme dieťaťa.
☐	Podrobné informácie: (vysvetlenie dôvodov odporúčania).
MOŽNOSŤ 3	Posúdenie veku žiadateľa by sa malo dočasne odložiť z dôvodu:
☐	Podrobné informácie: (vysvetlenie dôvodov odporúčania).
Názov	
Organizácia	
Dátum	
Podpis	
POSÚDENIE SCHVÁLIL(-A)	
Názov	
Organizácia	
<p>Na základe výsledku posúdenia (možnosť 1, 2 alebo 3) sa rozhodne o tom, či sa posúdenie veku vykoná alebo nie, a preto by mal byť výsledok zaznamenaný v spise. Ak sa posúdenie veku považuje za nevyhnutné (po vyhodnotení pochybností), je ho potrebné vykonať v súlade s uplatniteľnými zárukami pri zohľadnení osobitnej situácie žiadateľa a odporúčaní úradu EASO.</p>	

B. Kontrolný zoznam týkajúci sa najlepšieho záujmu dieťaťa na účely posúdenia veku

Kontrolný zoznam posúdenia najlepšieho záujmu	
Vykonalenie posúdenia veku je v najlepšom záujme dieťaťa (možnosť 1 ako v predchádzajúcom formulári posúdenia najlepšieho záujmu).	
POCHYBNOSŤ VYKLADANÁ V PROSPECH OSOBY	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Od momentu, keď sa objavia dôvody domnievať sa, že osoba môže byť dieťaťom, sa so žiadateľom zaobchádza ako s dieťaťom počas celého konania o azyle a posudzovania veku. ☐ ■ Ak výsledky posúdenia veku nie sú jednoznačné, žiadateľ sa považuje za dieťa. ☐ 	
ZÁSTUPCA/OPATROVNÍK	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Pred posúdením veku sa určí kvalifikovaný a nezávislý zástupca alebo opatrovník, ktorý sa so súhlasom žiadateľa zúčastňuje na procese a zapája sa doň. ☐ ■ Zástupcovi/opatrovníkovi a žiadateľovi sa vysvetlí úloha a zodpovednosti (zaisťujúce „najlepší záujem žiadateľa“ a vykonávanie právnej spôsobilosti) a overí sa, že tomu rozumejú. ☐ ■ Zástupca/opatrovník je prítomný počas pohovoru na účely posúdenia najlepšieho záujmu, ak si to žiadateľ praje. ☐ ■ Zástupca/opatrovník je riadne informovaný, dobre rozumie procesu posúdenia veku a jeho otázky sa objasnia. ☐ ■ Zástupca/opatrovník môže posúdenie veku zastaviť, ak sa domnieva, že tento proces nie je pre žiadateľa primeraný a nie je v jeho najlepšom záujme. ☐ ■ Zástupcovi/opatrovníkovi sa poskytnú informácie o výsledkoch a on rozumie, ako je možné sa voči nim odvolať. ☐ 	
AK ŽIADATEĽ PREUKAZUJE ZNÁMKY TRAUMY ALEBO TOHO, ŽE JE OBEŤOU ZNEUŽÍVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Po posúdení psychického a fyzického stavu sa žiadateľ považuje za spôsobilého podstúpiť posúdenie veku s potrebnými úpravami. ☐ ■ Pri procese stanovovania konkrétneho veku sa zohľadňujú tieto aspekty: ☐ <ul style="list-style-type: none"> • Úplne sa vylučujú akékoľvek vyšetrenia zahŕňajúce odhalenie, pozorovanie alebo meranie intímnych partií. • Rozprávanie o udalostiach z minulosti alebo vyrozprávanie životného príbehu nemusí byť efektívne v dôsledku výpadkov pamäte a takisto to môže byť pre žiadateľa stresujúce. • Metódy posudzovania veku, pri ktorých sa posudzuje psychický vývoj, nemusia byť vhodné, ak ich nevykonáva vyškolený a skúsený odborník. • Metódy posudzovania veku, pri ktorých sa posudzuje telesný vývoj, môžu byť stresujúce alebo osobitne narúšajúce súkromie v prípade obetí zneužívania. ■ K dispozícii sú alternatívne metódy alebo techniky prispôbené osobitným potrebám. ☐ ■ Vo veľkej miere sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby. ☐ ■ V prípade potreby sa zabezpečí obdobie na odpočinok a zotavenie. ☐ ■ Procesom môže žiadateľa sprevádzať dôverná osoba, pričom jej vhodnosť sa vopred overí. ☐ ■ Vyberajú sa úradníci a odborníci špeciálne vyškolení na prácu s osobitne zraniteľnými osobami. ☐ 	
INFORMÁCIE	
Žiadateľ a zástupca/opatrovník majú k dispozícii informácie o:	
<ul style="list-style-type: none"> ■ existencii a dôvodoch pochybností, a o tom, kto je zodpovedný za poskytovanie informácií spôsobom vhodným pre deti ústne alebo písomne v jazyku, ktorému dieťa rozumie, ☐ ■ možnosti, že vek môže byť posúdený na základe posúdenia veku (a čo to znamená v praxi vrátane opisu jednotlivých vyšetrení, či už lekárskeho alebo iných), ☐ ■ metóde a procese (aké metódy sa používajú, prečo sa práve tieto metódy uprednostňujú, aká je presnosť metódy a ako daná metóda narúša súkromie, vplyv a možné zdravotné riziká, ktoré môže daná metóda mať, a úlohy zapojených odborníkov), ☐ ■ právach a povinnostiach vyplývajúcich z procesu, a to najmä o: ☐ <ul style="list-style-type: none"> • práve na odmietnutie podstúpenia lekárskeho vyšetrenia a jeho následkoch, • možnosti odvolať sa voči výsledkom posúdenia veku, a následných krokoch, • možných dôsledkoch výsledku vyšetrenia pre procedúru o udelení medzinárodnej ochrany. 	
Žiadateľ a opatrovník/zástupca rozumejú poskytnutým informáciám a skutočnosť, že informácie boli poskytnuté, je zaznamenaná v spise. ☐	

Kontrolný zoznam týkajúci sa najlepšieho záujmu dieťaťa na účely posúdenia veku (strana 3 z 3)	
<p>KVALIFIKOVANÍ ODBORNÍCI</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Odborníci zapojení do procesu dostávajú primeranú odbornú prípravu týkajúcu sa práv a potrieb detí vrátane najlepšieho záujmu dieťaťa a jeho vývoja. ■ V prípade osôb zapojených do procesu, ako aj osôb vykonávajúcich posúdenie veku a opatrovníka/zástupcu neexistuje konflikt záujmov. ■ Nevyhnutné odborné znalosti osôb, ktoré prichádzajú do kontaktu so žiadateľom (tlmočníkov, zástupcu, osôb vykonávajúcich posúdenie veku) sú overené. ■ Od žiadateľa sa zistia a rešpektujú preferencie ohľadom pohlavia a pozadia odborníkov, ktorí vykonajú posúdenie veku. ■ V prípade, ak sa vykonáva len jedno vyšetrenie, na výsledkoch sa dohodnú dvaja odborníci spoločne. ■ Ak sú potrebné rozličné vyšetrenia, panel odborníkov zodpovedný za výklad výsledkov musí mať multidisciplinárnu odbornosť. 	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>PRÍPADY PATRIACE DO ROZSAHU DUBLINSKÉHO NARIADENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ V prípadoch, ktoré sa týkajú žiadateľov, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti dublinského nariadenia, sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby. ■ V prípade transferu sa informácie a dôkazy vrátane metód používaných na posúdenie veku zašlú do zodpovedného štátu v súlade s nariadením o ochrane údajov. ■ V prípadoch, keď štáty dospievajú k odlišným záverom o veku, sa pred prijatím konečného rozhodnutia zohľadnia všetky dostupné dôkazy. ■ V súlade s právnymi predpismi EÚ sa za vek dotknutej osoby považuje najnižší vek určený na základe rozličných vyšetrení. ■ Pri prijímaní konečného rozhodnutia zodpovedné štáty zohľadňujú pri posudzovaní dôkazov: <ul style="list-style-type: none"> – použité zdroje a metódy na stanovenie veku, – spoľahlivosť a/alebo prípadné uvedené rozpätie chybovosti, – kvalifikácie osôb zodpovedných za vyšetrenie týkajúce sa veku alebo posúdenia veku, – akékoľvek ďalšie dostupné informácie týkajúce sa veku, – akékoľvek predložené dôvody a/alebo vysvetlenia týkajúce sa rozdielov vo veku, – vyjadrenia žiadateľa, najmä pokiaľ rozdiely vo veku vyplývajú z toho, že žiadateľ uviedol iný vek. <p>Ak aj po takomto preskúmaní existujú pochybnosti, žiadateľ sa považuje za dieťa na základe zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby.</p>	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>MOŽNOSTI ODVOLÁŤ SA VOČI ROZHODNUTIU</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Rozhodnutie týkajúce sa posúdenia veku sa predkladá písomne a ústne sa vysvetlí žiadateľovi. ■ Výsledky a posúdený vek je možné preskúmať, ak sa objavia nové dôkazy. ■ Dotknutému žiadateľovi, ako aj zástupcovi/opatrovníkovi, sa poskytnú informácie o tom, že voči preskúmaniu veku je možné podať odvolanie prípadne je možné požiadať o jeho preskúmanie. ■ Ak sa rozhodnutím nepotvrdí údajný vek, žiadateľovi a zástupcovi/opatrovníkovi sa poskytnú dôvody objasňujúce rozhodnutie. ■ V prípade zamietavého rozhodnutia sa poskytne vysvetlenie o tom, ako je možné ho napadnúť. ■ V prípade napadnutia alebo odvolania dostane žiadateľ príležitosť vyjadriť svoj názor a jeho vyjadrenia budú zohľadnené. ■ V odvolacom procese poskytuje žiadateľovi podporu zástupca. 	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>Ak niektoré z uvedených záruk nie sú zabezpečené, v správe o posúdení najlepšieho záujmu by mali byť zahrnuté ďalšie informácie vrátane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – (prípadné) vyžadované následné kroky, – pripomienky alebo obavy predložené osobami vykonávajúcimi vyšetrenia alebo panelom odborníkov, – prípadné ďalšie obavy alebo otázky týkajúce sa blaha dieťaťa, – ďalšie alebo nové informácie. 	

Príloha 3 Právny rámec a postupy

Obsahom tejto prílohy sú najdôležitejšie ustanovenia týkajúce sa detí stanovené v medzinárodných a európskych právnych rámcoch, ako aj vo vnútroštátnych právnych rámcoch a v judikatúre, ktorú uviedli vnútroštátne orgány v prieskume uskutočnenom v roku 2016, avšak tento obsah nie je vyčerpávajúci. Obsahuje aj odkazy na právne nezáväznú nástroje (soft law) a materiály na účely posúdenia veku, ako aj dostupné hypertextové odkazy na uľahčenie ich vyhľadávania používateľmi. Takisto obsahuje aj prázdnu časť, do ktorej si môžu používatelia tohto nástroja zapísať relevantné ustanovenia a nástroje vyvinuté na vnútroštátnej úrovni.

1. Medzinárodné právne predpisy

Právny nástroj	Práva a záruky	Príslušný článok
Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989	Rodina	Preambula
	Vymedzenie pojmu dieťa	Článok 1
	Zásada nediskriminácie	Článok 2
	Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	Článok 3 ods. 1, článok 9 ods. 3, článok 18 ods. 1, článok 20
	Právo na život, zachovanie života a rozvoj	Článok 6
	Registrácia, meno, štátna príslušnosť a rodičovská starostlivosť	Článok 7
	Zachovanie identity a rodinných vzťahov	Článok 8
	Právo udržiavať osobné vzťahy a kontakt	Článok 9
	Obnovenie rodinných vzťahov	Článok 10, článok 22 ods. 2
	Rešpektovanie názorov dieťaťa: právo byť vypočuté	Článok 12
	Ochrana pred všetkými formami násillia	Článok 19
	Starostlivosť a umiestnenie	Článok 20
	Utečenecké deti a vyhľadávanie rodiny	Článok 22
	Právo na vzdelanie	Článok 28
	Ochrana pred detskou prácou	Článok 32
	Zákaz mučenia, zadržanie ako posledná možnosť	Článok 37
	Vojna a ozbrojené konflikty	Článok 38
Spravodlivosť pre mladistvých	Článok 40	
Dohovor Organizácie Spojených národov z roku 1951 o právnom postavení utečencov a Protokol z roku 1967 týkajúci sa právneho postavenia utečencov	Utečenecké deti bez sprievodu	ods. 2 písmena B Záverečného aktu č. 2545 Konferencie splnomocnených zástupcov Organizácie Spojených národov o postavení utečencov a osôb bez štátnej príslušnosti

2. Acquis EÚ

Právny nástroj	Práva a záruky	Príslušný článok	
Zmluva o Európskej únii, Charta základných práv Európskej únie	Práva dieťaťa	Článok 3 ods. 5	
	Právo na azyl	Článok 18	
	Práva dieťaťa	Článok 24	
Kódex schengenských hraníc (nariadenie č. 562/2006)	Procesné opatrenia zamerané na deti pre maloleté osoby	Článok 19 ods. 1 písm. f), príloha VII	
	Maloletá osoba	Článok 2 bod d)	
	Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod e)	
	Rodinní príslušníci	Článok 2 bod c)	
	Zástupca	Článok 2 bod j)	
	Najlepší záujem dieťaťa a zachovanie celistvosti rodiny	Odôvodnenie 9	
	Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	Odôvodnenie 22, článok 2 bod j), článok 11 ods. 2, články 23 a 24	
	Zraniteľné osoby	Články 21 a 22	
	Registrácia a dokumentácia	Článok 6	
	Vyhľadávanie rodiny	Článok 24,3	
	Smernica o konaní o azyle (prepracované znenie smernice 2013/33/EÚ)	Maloletá osoba	Článok 2 bod l)
		Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod m)
		Zástupca	Článok 2 bod n) a článok 25
Najlepší záujem dieťaťa (BIC)		Odôvodnenie 33, článok 2 bod n), článok 25 ods. 1 písm. a), článok 25 ods. 6	
Právo na informácie		Článok 25 ods. 4	
Posudzovanie veku		Článok 25,5	
Smernica o oprávnení na medzinárodnú ochranu (prepracované znenie smernice 2011/95/EÚ)		Maloletá osoba	Článok 2 bod k)
		Rodinní príslušníci	Článok 2 bod j)
		Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod l)
		Najlepší záujem dieťaťa a zachovanie celistvosti rodiny	Odôvodnenie 18
	Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	Odôvodnenia 19, 27 a 38, článok 20 ods. 5, článok 31 ods. 4 a 5	
	Právo byť vypočutý/právo zúčastniť sa, právo na informácie	Články 22, 31	
	Zachovanie celistvosti rodiny	Článok 23	
	Vyhľadávanie rodiny	Článok 31,5	

Dublinské nariadenie Prepracované znenie nariadenia č. 604/2013	Maloletá osoba	Článok 2 bod i)	
	Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod j)	
	Rodinní príslušníci	Článok 2 bod g)	
	Príbuzný	Článok 2 bod h).	
	Zástupca	Článok 2 bod k)	
	Najlepší záujem dieťaťa a zachovanie celistvosti rodiny	Odôvodnenie 16	
	Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	Odôvodnenia 13, 24, 35, článok 2 bod k), články 6, 8, článok 20 ods. 3	
	Právo na informácie	Odôvodnenie 4 a príloha XI k vykonávaciemu nariadeniu č. 118/2014	
	Identifikácia rodinných príslušníkov a príbuzných	Odôvodnenie 35	
	Vyhľadanie rodiny, identifikácia rodinných príslušníkov a príbuzných	Článok 6 ods. 4, článok 8	
	Výmena informácií o dieťati	Príloha VII k vykonávaciemu nariadeniu č. 118/2014	
	Vykonávacie nariadenie Rady č. 118/2014	Vyhľadávanie rodiny, identifikácia rodinných príslušníkov a príbuzných	Článok 1 ods. 7, príloha II zoznam A bod I, Zoznam B bod I
Výmena informácií o dieťati		Príloha VII	
Informácie pre deti bez sprievodu o dublinskom konaní		Príloha XI	
Najlepší záujem dieťaťa (BIC)		Odôvodnenie 35	
prepracované znenie nariadenia Prepracované znenie nariadenia č. 603/2013	Identifikácia detskej obete obchodovania s ľuďmi a ochranné opatrenia	Odôvodnenie 23	
	Dieťa	Článok 2,6	
	Zraniteľnosť	Článok 2,2	
	Najlepší záujem dieťaťa (BIC)	Odôvodnenia 8, 22 a 23, článok 13, článok 16 ods. 2	
	Procesné záruky vo vyšetrowaní trestných činov	Článok 15	
	Ochrana detských obetí obchodovania s ľuďmi bez sprievodu	Článok 16	
	Smernica o povoleniach na pobyt pre obeť obchodovania s ľuďmi (smernica 2004/81/ES)	Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod f)
		Najlepší záujem dieťaťa	Článok 10 písm. a)
		Identifikácia dieťaťa bez sprievodu	Článok 10 písm. c)
		Vyhľadanie rodiny	Článok 10 písm. c)

Smernica o zlúčení rodiny (smernica 2003/86/ES)	Maloletá osoba bez sprievodu	Článok 2 bod f)
	Zlúčenie rodiny	Článok 2 bod d)
	Rodinní príslušníci	Článok 4
	Najlepší záujem dieťaťa	Článok
	Obnovenie rodinných väzkov	Články 4 a 10
	Zraniteľné osoby/zraniteľnosť	Článok 3 ods. 9
Smernica 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahradza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV	Vek spôsobilosti dať súhlas na sexuálne aktivity	Odôvodnenie 8 Článok 2 bod b) a článok 3 ods. 2

3. Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra

Krajina	Relevantné právne predpisy	Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	Relevantná judikatúra
Rakúsko	<p>Podľa článku 13 ods. 3 spolkového zákona o všeobecných pravidlách postupov Spolkového úradu pre imigráciu a azyl môže Spolkový úrad pre imigráciu a azyl alebo Spolkový správny súd v rámci metódy viacerých vyšetrení (článok 2 ods. 1 bod 25 rakúskeho zákona o azyle z roku 2005) nariadiť aj rádiologické vyšetrenia, konkrétne röntgenové vyšetrenie na stanovenie veku, ak cudzinec nedokáže preukázať údajnú a na základe výsledkov predbežných postupov pochybnú maloletosť, a to poskytnutím nespochybniteľných dokladov alebo iných primeraných a rovnocenných dôkazov. Všetky vyšetrovacie metódy musia byť vykonané s čo najnižšou možnou úrovňou zásahu. Spoluprácu cudzinca na účely rádiologického vyšetrenia nemožno vynútiť. V prípade, že opodstatnené pochybnosti pretrvávajú aj po vyšetreniach na účely určenia veku, pochybnosti sa vyložia v prospech cudzinca a bude považovaný za maloletú osobu. Toto právne ustanovenie bolo pôvodne prijaté v roku 2009 v rámci skoršieho článku 15 ods. 1 bodu 6 rakúskeho zákona o azyle z roku 2005. Od roku 2014 je toto ustanovenie regulované spolkovým zákonom o všeobecných pravidlách postupov Spolkového úradu pre imigráciu a azyl.</p> <p>V článku 2 ods. 1 bode 25 rakúskeho zákona o azyle z roku 2005 sa vymedzuje metóda viacerých vyšetrení ako najmodernejší model na určenie veku na základe troch samostatných lekárskech vyšetrení (konkrétne fyzického, zubného a röntgenového vyšetrenia). Toto právne ustanovenie bolo prijaté v roku 2009.</p> <p>V článku 29 ods. 6 bode 2 rakúskeho zákona o azyle z roku 2005 sa stanovuje, že v prípade potreby sa musí metóda viacerých vyšetrení na určenie veku (článok 2 ods. 1 bod 25 rakúskeho zákona o azyle z roku 2005, článok 13 ods. 3 spolkového zákona o všeobecných pravidlách postupov Spolkového úradu pre imigráciu a azyl) vykonať bez zbytočného omeškania na začiatku prijímacieho postupu. Toto právne ustanovenie bolo prijaté v roku 2015.</p>	<p>Rakúsky vysoký správny súd rozhodol, že v prípade, že neexistujú dostatočné dôkazy na preukázanie údajnej maloletosti žiadateľa, v prvostupňovom rozhodnutí sa musí nariadiť vykonanie posúdenia veku. Nepostačuje odhad veku na základe žiadateľovho vzhľadu vykonaný úradníkom pre oblasť práva (VwGH 16. 4. 2007, RA 2005/01/0463).</p> <p>Rakúsky vysoký správny súd rozhodol, že ak výsledky vyšetrovacieho postupu opodstatňujú predpoklad, že žiadateľ je dospelou osobou, Spolkový úrad pre imigráciu a azyl nie je povinný nariadiť metódu viacerých vyšetrení na určenie veku žiadateľa, a takisto sa v takýchto prípadoch neuplatňuje ani pochybnosť vykladaná v prospech osoby. VwGH 25. 2. 2015, Ra 2014/20/0045). Rakúsky vysoký správny súd rozhodol, že výsledok metódy viacerých vyšetrení na určenie veku žiadateľa sa považuje za súčasť celého postupu na stanovenie okolností prípadu na účely prijatia rozhodnutia. Nedostatočné riadne vyšetrenie alebo chybné odôvodnenie poskytnuté v rozhodnutí v súvislosti s posúdením veku žiadateľa vedie k nezákonnému rozhodnutiu. (VwGH 25. 2. 2016, Ra 2016/19/0007).</p>	

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>Belgicko</p> <p>Zákon o opatrovníctve z 24. decembra 2002: vytvorenie opatrovníckej služby zodpovednej za prebratie zodpovednosti za maloleté osoby bez sprievodu a určenie opatrovníkov.</p> <p>V článku 7 zákona o opatrovníctve sa stanovuje:</p> <p>§ 1. V prípade, že majú opatrovnícka služba alebo orgány príslušné pre azyl, vstup na územie, pobyt a vyhostenie odôvodnené pochybnosti o veku dotknutej osoby, opatrovnícka služba bezodkladne nariadi lekárske vyšetrenie s cieľom overiť, či ide o osobu vo veku do 18 rokov alebo nie.</p> <p>Lekárske vyšetrenie sa vykoná pod dohľadom opatrovníckej služby.</p> <p>Náklady na lekárske vyšetrenie hradí orgán, ktorý o ňu požiadal. Ak opatrovnícka služba nariadi vyšetrenie z vlastnej iniciatívy, náklady hradí sama.</p> <p>§ 2. Ak sa na základe lekárskeho vyšetrenia preukáže, že dotknutá osoba má menej ako 18 rokov, uplatňuje sa článok 8. Ak sa na základe lekárskeho vyšetrenia preukáže, že dotknutá osoba má viac ako 18 rokov, právo starostlivosti opatrovníckej služby sa s okamžitou platnosťou končí. Opatrovnícka služba okamžite informuje dotknutú osobu, ako aj orgány príslušné pre azyl, vstup na územie, pobyt a vyhostenie, prípadne ďalšie dotknuté orgány.</p> <p>§ 3. V prípade pochybností v súvislosti s lekárskeým vyšetrením sa bude brať do úvahy najnižší odhadovaný vek.</p>	<p>Ďalej je potrebné uviesť, že 18. júla 2013 ústavný súd objasnil, že určenie veku na účely prípadného vymenovania opatrovníka predstavuje vykonávanie práva v oblasti polície a bezpečnosti. Opatrovnícka služba nemôže v žiadnom prípade určiť osobné postavenie maloletej osoby ani rozhodnúť v prípade sporu týkajúceho sa občianskych práv. V súlade s článkom 144 Ústavy majú v takýchto právnych konaniach výhradnú právomoc súdy. Podobne aj v prípade, ak mladistvý chce mať svoje meno a dátum narodenia úradne potvrdené (v súvislosti s opatrovníckou službou a imigračnými úradmi), musí začať súdne konanie pred príslušným súdom podľa článku 46 občianskeho poriadku a/alebo článku 27 belgického poriadku o medzinárodnom práve súkromnom.</p>
<p>Bulharsko</p> <p>ZÁKON O AZYLE A UTEČENCOCH <i>Účinný od 1. 12. 2002</i></p> <p>Článok 61 ods. 3 (nahradený – SG 101/2015) V prípade, že sa objavia odôvodnené pochybnosti, že takýto cudzinec nie je maloletou alebo neploletou osobou, orgán vykonávajúci pohovor nariadi posúdenie odborníkmi na účely určenia jeho veku.</p>	<p>Rozhodnutia súdov v tejto oblasti nie sú k dispozícii.</p>
<p>Chorvátsko</p> <p>Zákon o medzinárodnej a dočasnej ochrane (Vestník č. 70/2015)</p>	<p>Neuvedené</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Cyprus	<p>Iniciácia postupu posúdenia veku vychádza z týchto právnych ustanovení:</p> <p>- V súlade s článkom 10 ods. 1 bodom G) cyperského zákona o utečencoch môže azylová služba využiť lekárske vyšetrenia na účely určenia veku maloletej osoby bez sprievodu, a to v rámci preskúmania jej žiadosti o medzinárodnú ochranu.</p> <p>- V článku 4 ods. 3 písm. a) a b) rozhodnutia Rady z 26. júna 1997 sa stanovuje, že v súvislosti s maloletými osobami bez sprievodu z tretích krajín a) musia maloleť žiadatelia o medzinárodnú ochranu, ktorí tvrdia, že sú maloletými osobami, preukázať svoj vek; b) ak takýto dôkaz nie je k dispozícii alebo ak pochybnosti pretrvávajú, členské štáty môžu objektívne odhadnúť vek žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Na tento účel môžu členské štáty odporučiť maloletej osobe na základe jej súhlasu alebo súhlasu jej určeného zástupcu podstúpiť lekársky test na posúdenie veku, ktorý vykonajú špecializovaní zdravotnícki pracovníci.</p>
Česko	<p>Zákon 325/1999 § 89</p> <p>Zákon 326/1999 § 124</p> <p>Zákon 109/2002 § 23</p>
Dánsko	<p>Na základe článku 40 písm. c) bodu 2 dánskeho zákona o cudzincoch môžu Dánska národná polícia a Dánska imigračná služba požadovať lekárske vyšetrenie na určenie veku cudzinca bez sprievodu, ktorý uvádza, že je maloletou osobou.</p>
Estónsko	<p>Zákon o forenznom vyšetrení prijatý 1. januára 2002</p> <p>Zákon o udeľovaní medzinárodnej ochrany cudzincom prijatý 1. júla 2006</p>
Fínsko	<p>Lekárske posúdenie veku je súčasťou fínskeho cudzineckého zákona od roku 2010. V odseku 6a sa stanovuje, že: Lekárske posúdenie veku možno vykonať na určenie veku garanta alebo cudzinca, ktorý žiada o povolenie na pobyt, ak existujú opodstatnené dôvody pochybovať o spoľahlivosti informácií, ktoré daná osoba poskytla v súvislosti so svojím vekom.</p> <p>– Vo Fínsku v súčasnosti neprebiehajú legislatívne zmeny týkajúce sa posúdenia veku.</p>
	<p>Súdne rozhodnutia a jednotlivci</p>
	<p>Neuvedené</p>
	<p>Ešte neboli vynesené žiadne súdne rozsudky týkajúce sa otázok posúdenia veku.</p>
	<p>Nie sú k dispozícii významné rozhodnutia súdu. Vo všeobecnosti zostávajú výsledky posúdenia veku v platnosti na správnom súde, ale v niektorých individuálnych prípadoch boli výsledky zrušené.</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>Francúzsko</p> <p>Zákon zo 14. marca 2016 o ochrane dieťaťa. Používanie röntgenu je v súčasnosti obmedzené a skúmanie pohlavnej zrelosti na účely posúdenia veku osôb, ktoré uvádzajú, že majú menej ako 18 rokov, je v súčasnosti zakázané.</p>	<p>Zákon zo 14. marca 2016 dopĺňa článok 388 občianskeho zákonníka. Od prijatia tohto nového zákona sa nevyskytol žiadny súdny prípad v tejto veci.</p> <p>Posledné rozhodnutie v tejto veci je rozhodnutie odvolacieho súdu v Rennes z 13. januára 2015 (https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJurJudi&idTexte=JURITEXT000030123464&fastReqId=1477313596&fastPos=2).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opis prípadu: Dotknutá osoba tvrdila, že sa narodila 26. októbra 1996 v Kinshase, a teda bola maloletou osobou. Na potvrdenie identity maloletej osoby bol predložený rodný list vystavený 9. augusta 2012 starostom obce Bumbu (KDR). Začal sa postup opatrovnictva a predseda generálnej rady (<i>départementu</i>) podal návrh na zastavenie dohľadu. - Analýza dokladov potvrdila pravosť dokladov, ale pripomenula, že rodný list bol založený na jednoduchom ústnom vyhlásení rodičov, a teda nemal žiadnu súdnu hodnotu. Doklad okrem toho nepostačoval na určenie veku osoby v dôsledku nedostatku dôkaznej hodnoty a nedokázal odvodniť jej vekovú spôsobilosť. Použitie röntgenových vyšetrení (zápästia a ľavej ruky), klinických vyšetrení a analýzy rastových doštičiek však zabezpečilo posúdenie veku. - Pri všetkých opatreniach sa odkazuje na správu Národnej lekárskej akadémie zo 16. januára 2007, v ktorej sa uvádza, že „vyšetrenie kostného veku na základe RTG zápästia a ľavej ruky“ – s odkazom na metódu atlasu Greulich a Pyleovej, je stále najjednoduchšou a najspoľahlivejšou metódou. Je všeobecne používaná. Konkrétne sa doteraz neprejavili žiadne rasové rozdiely. Akadémia uviedla, že „je veľmi zriedkavé, že vývoj kostí a skutočný vek sa nezhodujú, avšak v takomto prípade väčšina týchto situácií vedie k podhodnoteniu skutočného veku.“ - Všetky body predložené na posúdenie súdu sú dôkazom a potvrdzujú vekovú spôsobilosť jednotlivca. <p>Iné rozhodnutia s tým istým odôvodnením: Odvolaací súd v Rennes – 28. októbra 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJurJudi&idTexte=JURITEXT000029685707&fastReqId=698863264&fastPos=3.</p> <p>Odvolaací súd v Rennes – 28. októbra 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJurJudi&idTexte=JURITEXT000029685066&fastReq%20Id=1179022326&fastPos=4.</p> <p>Odvolaací súd v Limoges – 3. marca 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?idTexte=JURITEXT0000028708810.</p> <p>Treba poznamenať, že zákon zo 14. marca 2016 odpovedá na tieto otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - RTG sa používa ako alternatívny prostriedok, v prípade chýbajúcich platných dokladov totožnosti a keď je uvádzaný vek neistý. - Postup sledujú súdne orgány na základe súhlasu jednotlivca. - Vyšetrenie by sa malo vykonať starostlivo (akákoľvek pochybnosť by sa mala vykladať v prospech jednotlivca pri zohľadnení iných lekárskejších a sociálnych údajov).

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>Nemecko</p> <p>V § 42f sociálneho kódexu VIII sa opisujú pravidlá stanovenia veku v procese umiestnenia do starostlivosti úradmi starostlivosti o mládež (zavedené 1. novembra 2016)</p>	<p>V § 42f sociálneho kódexu VIII sa opisujú pravidlá stanovenia veku v procese umiestnenia do starostlivosti úradmi starostlivosti o mládež (zavedené 1. novembra 2016)</p> <p>a) Oberlandesgericht (Vyšší krajský súd) Karlsruhe, rozhodnutie z 26. augusta 2015 — 18 UF 92/15</p> <p>Úvodná poznámka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ďalšie vyšetrenia vyplývajúce z povinnosti vyšetrovať ex officio sú podmienené pochybnosťami o veku dotknutej osoby. Ak je tvrdenie, že osoba je maloletá, zjavne nesprávne alebo ak dotknutá osoba nevysvetlí okolnosti, ktoré údajne preukazujú jej maloletosť s dostatočnou vierohodnosťou, povinnosť vyšetrovať ex officio si nevyžaduje „neselektívne“ vyšetrenia. (Poznámka na okraji 25) 2. Existuje zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby, čo znamená, že maloletosť sa predpokladá v prospech dotknutej osoby, ak pochybnosti týkajúce sa jej veku dospelosti nemožno úplne rozptýliť. Táto zásada sa však uplatňuje len vtedy, ak súd nedokáže získať dostatočnú istotu, pokiaľ ide o skutočný vek osoby po vyčerpaní všetkých procesne možných a prijateľných možností vyšetrovania, podľa okolností. (Poznámka na okraji 33) 3. O rozsahu povinnosti dotknutej osoby spolupracovať pri stanovení jej veku podľa § 27 zákona o konaní v rodinných veciach a vo veciach nesporového konania. (Poznámka na okraji 24) 4. O význame a platnosti rádiografického vyšetrenia kostry ruky. (Poznámka na okraji 31) (Poznámka na okraji 32) <p>Iné hlavné body</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povinnosť spolupracovať vymedzená v § 27 zákona o konaní v rodinných veciach a vo veciach nesporového konania vo všeobecnosti zahŕňa podrobenie sa lekárskemu vyšetreniu v záujme overenia uvádzaného veku, pokiaľ to nie je ponižujúce a pokiaľ je to primerané (Zhoda s OLG Hamm, 25. februára 2014, 1 UF 213/13). (Poznámka na okraji 24) 2. Lekárske vyšetrenie je potrebné na stanovenie maloletosti dotknutej osoby ako podmienka umiestnenia tejto osoby do starostlivosti podľa § 42 sociálneho kódexu VII (§ 62 ods. 1 sociálneho kódexu I) môže pozostávať z rádiografického vyšetrenia. Rovnako prípustné je aj vziať do úvahy existujúcu rádiografiu s cieľom stanoviť vek (Zhoda s OVG Hamburg, 9. februára 2011, 4 Bs 9/11/Amt 2011, 472). (Poznámka na okraji 32) 3. Nie je možné spolahliho určiť, či jednotlivec dosiahol vek dospelosti výlučne na základe rádiografického vyšetrenia zrelosti kostry ruky. (Poznámka na okraji 31)

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>b) Vyšší správny súd, Brémy, Rozhodnutie z 22. februára 2016 — 1 B 303/15</p> <p>Hlavné body dôležité pre tento dotazník</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maloletosť bola explicitne vymedzená zákonom, keď § 42 písm. f) sociálneho kódexu VIII nadobudol platnosť 1. novembra 2015. • Maloletosť sa musí určiť na základe dokladov totožnosti (okrem iného musí fotografia preukazovať totožnosť s primeranou spoľahlivosťou). Pri absencii dokladov totožnosti sú informácie poskytnuté dotknutou osobou naďalej k dispozícii. Ak sú tieto informácie pochybné, musí sa vykonať kvalifikované vizuálne preskúmanie s cieľom posúdiť a stanoviť vek (vonkajší vzhľad, vypočítanie s timočníkom, nahliadnutie do iných dokladov, ak sú k dispozícii). Vždy sa uplatňuje zásada štyroch očí dvoch skúsených zamestnancov úradu starostlivosti o mládež. Ak pretrvávajú určité pochybnosti týkajúce sa informácií o osobe aj po vizuálnom preskúmaní, ale celkovo sa dá s primeranou pravdepodobnosťou predpokladať, že osoba je maloletá, požiadavky na uplatňovanie zákona, ktorým sa riadia maloleté osoby, sú splnené. • Výsledkom kvalifikovaného vizuálneho preskúmania môže byť aj to, že sa musí predpokladať vek dospelosti, pretože vonkajší vzhľad osoby jasne naznačuje, že osoba je plnoletá. Podobne aj posúdenie informácií získaných počas pohovoru môže viesť k tomuto výsledku, ak vyhlásenia osoby nedokážu poskytnúť presvedčivé a dôveryhodné dôkazy o procese vývoja. Všeobecné tvrdenia a nezrovnalosti v kombinácii s vonkajším vzhľadom môžu viesť k tomu istému výsledku (Vyšší správny súd v Brémech, rozhodnutie z 18. novembra 2015 — 2 B 221/15). • Kvalifikované vizuálne preskúmanie, pri ktorom sa zohľadňujú nielen vonkajšie fyzické charakteristiky, môže byť v skutočnosti vhodnou metódou na posúdenie a stanovenie veku osoby (Mnichovský správny súd, rozhodnutie z 23. septembra 2014 — 12 CE 14.1833). • Ak sa kvalifikovaným vizuálnym preskúmaním nedosiahne primerane spoľahlivý výsledok, musí sa zabezpečiť lekárske vyšetrenie. V dôvodovej správe k § 42 písm. f) sociálneho kódexu VIII (tlačoviny spolkového snemu 18/6392) sa opisujú kritériá pre takéto vyšetrenie a uvádza sa, že sa zvolí najjemnejšia – a pokiaľ je to možné – najspoľahlivejšia metóda. • Tento postup v niekoľkých etapách zodpovedá príslušnej technickej norme (odporúčania pracovnej skupiny spolkových úradov starostlivosti o mládež), na ktorú sa odvolávala dôvodová správa k § 42 sociálneho kódexu VIII. 	

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Grécko	Článok 13 ods. 4, 5, 6, 7
Maďarsko	<p>Zákon LXXX o azyle z roku 2007, vládný dekrét č. 301/2007. (XI. 9.) o vykonávaní zákona LXXX o azyle z roku 2007,</p> <p>Zákon XXIX o znalcoch z roku 2016.</p>
Írsko	<p>Zákon o utečencoch z roku 1996</p> <p>V § 8 ods. 5 písm. a) zákona o utečencoch sa stanovuje, že ak sa oprávnenému úradníkovi komisára alebo imigračnému úradníkovi zdá, že osoba, ktorá prišla do štátu, má menej ako 18 rokov, toto dieťa sa musí postúpiť agentúre pre deti a rodinu (Child & Family Agency, TUSLA), ktorá sa potom rozhodne, či podá žiadosť o azyl v mene dieťaťa. V prípade, že sa podá žiadosť, agentúra pre deti a rodinu (Child & Family Agency, TUSLA) s právnym zástupcom z úradu pre právnú pomoc utečencom potom pomôže maloletým osobám počas konania o azyle, a to aj tým, že ich bude sprevádzať počas pohovoru.</p> <p>Zákon o medzinárodnej ochrane z roku 2015 (ešte sa nezačal uplatňovať).</p> <p>V § 14 sa okrem iného stanovuje, že ak sa úradníkovi uvedenému v § 13 zdá, že osoba, ktorá chce podať žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo ktorá je predmetom predbežného pohovoru, nedosiahla vek 18 rokov a nie je sprevádzaná dospelou osobou, ktorá je zodpovedná za starostlivosť a ochranu danej osoby, úradník čo najskôr oznámi túto skutočnosť agentúre Child and Family Agency.</p> <p>V § 15 ods. 4 sa stanovuje, že ak sa agentúre Child and Family Agency na základe informácií vrátane právneho poradenstva, ktoré má k dispozícii, zdá, že žiadosť o medzinárodnú ochranu by sa mala podať v mene osoby, ktorá nedosiahla vek 18 rokov (v tomto pododdiel sa označuje ako „dieťa“), v súvislosti s ktorou agentúra poskytuje starostlivosť a ochranu, zabezpečí vymenovanie zamestnanca agentúry alebo inej osoby, ktorá môže rozhodnúť o vykonaní takejto žiadosti v mene dieťaťa a o tom, že bude toto dieťa zastupovať a pomáhať mu v súvislosti s preskúmaním žiadosti.</p> <p>V § 24 ods. 1 sa stanovuje, že minister alebo úradník pre medzinárodnú ochranu, ktorý to z rozumného dôvodu považuje za potrebné na účely stanovenia toho, či žiadateľ uvedený v § 15 ods. 4 dosiahol vek 18 rokov, môže s výhradou tohto paragrafu zabezpečiť využitie vyšetrovania na stanovenie veku žiadateľa.</p>
	<p>Žiadna</p> <p>AM/Refugee Applications Commissioner (Komisár pre žiadosti utečencov)</p> <p>Žiadateľ/žalobca: A.M.</p> <p>Odporca/obžalovaný: Refugee Applications Commissioner (Komisár pre žiadosti utečencov)</p> <p>Odkaz/y: [2005] IEHC 317</p> <p>Žiadateľ o azyl tvrdil, že v čase žiadosti o azyl bol nepĺnoletý. Komisár pre žiadosti utečencov ho vypočul s cieľom posúdiť jeho vek a dospieť k záveru, že nie je mladší ako 18 rokov. Komisár následne zaobchádzal so žiadateľom ako s dospelým a v primeranom čase mu bolo vydané zamietavé rozhodnutie o azyle. Žiadateľ napadol posúdenie veku, ako aj určenie postavenia utečenca.</p> <p>Súd zrušil rozhodnutie, ktorým sa posudzuje vek žiadateľa, a konštatoval, že minimálne procedurálne požiadavky pre takýto postup zahrňujú:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aby bol žiadateľ jednoduchým spôsobom informovaný o účele pohovoru; 2. aby mal žiadateľ nárok byť jednoduchým spôsobom informovaný o dôvodoch, prečo osoba vedúca pohovor považuje tvrdenie za nepravdivé, a aby mal príležitosť zaoberať sa takýmto záležitosťami; 3. aby mal žiadateľ nárok byť informovaný o akýchkoľvek výhodách osoby vedúcej pohovor, pokiaľ ide o doklady totožnosti, a aby mal príležitosť zaoberať sa takýmto záležitosťami; 4. aby bol žiadateľ v prípade, že rozhodnutie je pre neho nepriaznivé, jasne a rýchlo informovaný o rozhodnutí a jeho dôvodoch; a 5. aby mu bola oznámená možnosť a postup opätovného posúdenia, a to ústne a písomne.

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>V § 24 ods. 2 sa stanovuje, že „výšetrenie podľa pododdielu 1:</p> <p>(a) sa vykoná pri plnom rešpektovaní dôstojnosti žiadateľa;</p> <p>(b) je v súlade s potrebou dosiahnuť spoľahlivý výsledok, pričom je to čo najmenej invazívne výšetrenie; a</p> <p>(c) v prípade, že výšetrenie je lekársnym výšetrením, vykoná ho registrovaný lekár alebo iný vhodne kvalifikovaný zdravotnícky pracovník podľa toho, ako sa to určí.“</p> <p>V § 24 ods. 7 sa stanovuje, že rozumný dôvod môže vzniknúť na základe „všeobecných vyhlásení alebo iných príslušných údajov [preukazujúcich, že] existujú dôvody na pochybnosti v súvislosti s vekom žiadateľa.“</p> <p>V § 24 ods. 3 sa stanovuje, že súhlas s lekársnym výšetrením sa musí získať buď od a) žiadateľa; b) dospelého, ktorý je zodpovedný za starostlivosť a ochranu žiadateľa alebo c) zamestnanca alebo inej osoby menovanej agentúrou Child and Family Agency, ktorá podala žiadosť o medzinárodnú ochranu v mene dieťaťa.</p> <p>V § 24 ods. 4 sa stanovuje, že dieťa musí byť informované v jazyku, o ktorom možno odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, a to o týchto skutočnostiach:</p> <p>(a) možnosti, že jeho vek môže byť stanovený na základe výšetrenia;</p> <p>(b) metóde alebo metódach výšetrenia;</p> <p>(c) možných dôsledkoch výsledku výšetrenia pre žiadosť o medzinárodnú ochranu a</p> <p>(d) dôsledkoch toho, keď dieťa odmietne podstúpiť výšetrenie.</p> <p>Dôsledky odmietnutia podrobiť sa výšetreniu sú uvedené v § 24 ods. 5, konkrétne, že minister alebo úradník pre medzinárodnú ochranu môže prikrôčiť k stanoveniu toho, či žiadateľ dosiahol vek 18 rokov.</p> <p>Osobitné ustanovenia týkajúce sa lekárskeho výšetrenia pokiaľ ide o osoby, ktorých vek je sporný, v kontexte zaistenia, sú uvedené v § 25 podobne ako v § 24.</p> <p>V § 25 sa okrem iného stanovuje, že na účely § 20 ods. 7 písm. b) môže minister zabezpečiť vykonanie výšetrenia s cieľom stanoviť vek osoby.</p>	<p>Súd zistil, že v tomto prípade tieto požiadavky neboli splnené.</p> <p>Zásady:</p> <p>Minimálne procedurálne požiadavky na posudzovanie veku maloletých osôb v konaní o azyle zahŕňajú: i) aby bol žiadateľ jednoduchosým spôsobom informovaný o účele pohovoru; ii) aby mal žiadateľ nárok byť jednoduchosým spôsobom informovaný o dôvodoch, prečo osoba vedúca pohovor považuje tvrdenie za nepravdivé, a aby mal príležitosť zaoberať sa takýmto záležitosťami; iii) aby mal žiadateľ nárok byť informovaný o akýchkoľvek výhradách osoby vedúcej pohovor, pokiaľ ide o doklady totožnosti, a aby mal príležitosť zaoberať sa takýmto záležitosťami; iv) aby bol žiadateľ v prípade, že rozhodnutie je pre neho nepriaznivé, jasne a rýchlo informovaný o rozhodnutí a jeho dôvodoch; a v) aby mu bola ústne a písomne oznámená možnosť a postup opätovného posúdenia.</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Taliansko	<p>Legislatívny dekrét č. 142/2015, čl. 17-18-19 (ktorým sa vykonáva nariadenie EÚ 2013/33)</p> <p>Dekrét (posudzovaný Radou ministrov): „regolamento recante definizione dei meccanismi per la determinazione dell'età dei minori stranieri non accompagnati vittime di tratta, in attuazione dell'art. 4, comma 2, del decreto legislativo 4 marzo 2014, n. 24“.</p> <p>Art. 8, DPR 22. 9. 1988, n. 448 (nei processi penali, in caso di incertezza sulla minore età il giudice dispone, anche d'ufficio, una perizia) Art. 28, co. 3, D.Lgs. 286/98 (BIC) Art. 19, co. 2, lett. a), D.Lgs. 286/98 (divieto espulsione minori stranieri) Art. 19, D.Lgs. 25/2008, ktorým sa vykonáva smernica EÚ 2005/85 (posúdenie veku sa môže uskutočniť v ktorejkoľvek fáze konania). L'art. 4, co. 2, D.Lgs. 4. 3. 2014, č. 24, ktorým sa vykonáva smernica EÚ 2011/36 (definuje holistický postup posudzovania veku; predpoklad maloletosti v prípade pochybností).</p> <p>V roku 2017 sa schválil nový dekrét obsahujúci postup, ktorý sa má dodržiavať pri posudzovaní veku maloletej osoby bez sprievodu, ktorá bola pravdepodobne obeťou obchodovania s ľuďmi https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/12/22/16G00248/sg.</p>
Lotyšsko	<p>Dňa 19. januára 2016 vstúpil do platnosti nový lotyšský zákon o azyle. Podľa ustanovení zákona o azyle je lotyšská štátna pohraničná stráž zodpovedná za prijímanie žiadostí o azyl a za vykonávanie súvisiacich počítačových činností, medzi ktoré patrí okrem iného stanovenie totožnosti žiadateľa o azyl.</p> <p>V oddiele 7 časti 2 zákona o azyle sa stanovuje, že pri identifikácii žiadateľa o azyl a pri zisťovaní jeho štátnej príslušnosti má štátna pohraničná stráž právo vykonať kontrolu žiadateľa o azyl a jeho majetku, ako aj zhabať predmety a doklady, ak môžu mať význam pri posudzovaní žiadosti alebo ak môžu predstavovať hrozbu pre žiadateľa o azyl alebo osoby okolo neho.</p> <p>Pri rozhodovaní o odbornom lekárskom vyšetrení štátna pohraničná stráž bezodkladne a v prítomnosti zástupcu informuje maloletú osobu bez sprievodu v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom možno odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, o možnosti, že jej vek sa môže stanoviť odborným lekárskeým vyšetrením, o priebehu odborného vyšetrenia a o možnom vplyve výsledkov odborného lekárskeho vyšetrenia na preskúmanie žiadosti, ako aj o dôsledkoch, ktoré môžu vzniknúť, ak zástupca maloletej osoby bez sprievodu odmietne odborné lekárske vyšetrenie.</p> <p>Ak sa počas postupu posudzovania veku s určitou osobou nestanoví vek vyšetrovanej osoby, prijme sa záver v prospech vyšetrovanej osoby – osoba sa považuje za maloletú.</p>
	<p>27. 1. 2014 Tribunale di Torino: rádiologickým posúdením nemožno vylúčiť, že v individuálnom prípade by mohlo vzniknúť rozpätie chybovosti posudzovania veku. V prípade pochybností sa uprednostní záver o maloletosti http://www.questionegiustizia.it/articolo/i-metodi-di-accertamento-dell-eta-cronologica-dei_05-03-2015.php.</p>
	<p>V súlade s oddielom 182 „Posúdenie odborného posudku“ zákona o správnom konaní súd posudzuje odborný posudok v súlade s ustanovením oddielu č. 154 „Posúdenie dôkazov“ tohto zákona. V oddiele 154 sa stanovuje, že súd posúdi dôkazy v súlade so svojím presvedčením, ktoré sa zakladá na komplexných, úplných a objektívne overených dôkazoch, a v súlade s justičným povedomím založeným na zákonoch logiky, vedeckých poznatkoch a zásadách spravodlivosti. Žiadne dôkazy nemajú vopred stanovený účinok, ktorý by bol záväzný pre súd; v rozsudku súdu sa uvedie, prečo sa uprednostnili určité dôkazy v porovnaní s inými a prečo boli určité skutočnosti uznané ako preukázané, zatiaľ čo iné skutočnosti sa nepreukázali.</p> <p>Ak odborný posudok nie je dostatočne jasný alebo je neúplný, súd môže nariadiť dodatočné odborné preskúmanie, pričom jeho vykonaním poverí toho istého odborníka.</p> <p>Ak odborný posudok nie je podložený alebo zdôvodnený, alebo ak si názory viacerých odborníkov odporujú, súd môže nariadiť opakované odborné preskúmanie, pričom jeho vykonaním poverí iného odborníka alebo viacerých odborníkov.</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
	<p>Situácia, keď zástupca maloletej osoby bez sprievodu odmietne odborné lekárske vyšetrenie na stanovenie veku tejto osoby, nemôže byť jediným dôvodom na prijatie rozhodnutia o nepreskúmaní žiadosti maloletej osoby bez sprievodu alebo na prijatie rozhodnutia o odmietnutí priznať postavenie utečenca alebo iné postavenie. Podľa článku 3 nariadenia kabinetu ministrov Lotyšska č. 776 zo 7. septembra 2004 „Nariadenie štátneho centra pre súdne lekárstvo“ štátna pohraničná stráž pošle žiadosť o forenzné vyšetrenie s cieľom stanoviť vek osoby štátnemu centru pre súdne lekárstvo, ktoré vykonáva posudzovanie veku pomocou metodiky registrovanej v súlade s právnymi predpismi a nariadeniami („Metodika posudzovania veku“ č. 2-20/VTMEC-1/336, prijatá 7. 2. 2013).</p> <p>V článku 11 vnútorného nariadenia štátnej pohraničnej stráže č. 1 zo 16. 1. 2015 „Nariadenie o činnostiach úradníkov štátnej pohraničnej stráže v prípadoch, keď cudzinec žiada o azyl“ sa stanovuje, že v prípade, keď je žiadateľ o azyl podrobený vyšetreniu na posúdenie veku, prijatý odborný posudok sa zašle súdu na posúdenie v súlade s oddielom 182 zákona o správnom konaní.</p>
Litva	<p>Zákon o právnom postavení cudzincov, článok 123 a nariadenie ministra vnútra Litovskej republiky o udelení a odhnutí azylu v Litovskej republike, oddiel č. 2 (odseky 104 – 114)</p>
Luxembursko	<p>Podľa článku 12 ods. 3 revidovaného zákona o azyle a iných formách ochrany z 5. mája 2006 môže minister nariadiť lekárske vyšetrenie s cieľom stanoviť vek žiadateľa o azyl. Treba poznamenať, že stanovenie veku ovplyvňuje postup poskytovania medzinárodnej ochrany. V tejto súvislosti odkazujeme na článok 9 ods. 2 uvedeného zákona, v ktorom sa uvádza, že každý žiadateľ je povinný oznámiť všetky informácie potrebné na identifikáciu oprávnenosti žiadosti, a to aj vrátane veku. V prípade, že žiadateľ odmietne lekárske vyšetrenie, nie je prítomný alebo sa ukáže, že je plnoletý, žiadateľ bude informovaný o tom, že tieto okolnosti budú mať negatívny vplyv na rozhodovanie o žiadosti o medzinárodnú ochranu. V tomto prípade môže byť žiadosť o medzinárodnú ochranu spracovaná prostredníctvom zrýchleného konania, ako sa stanovuje v článku 20 uvedeného zákona. Od tejto chvíle bude v súvislosti so žiadosťou považovaný za plnoletého. Odmietnutie súhlasu s týmto lekárskeým vyšetrením nebráni ministrom pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu. Takéto rozhodnutie však nebude založené výlučne na takomto odmietnutí.</p>
Malta	<p>Vyhláška č. 243 z roku 2008 Vyhláška č. 320 z roku 2005, článok 14</p>
	<p>Neboli vydané žiadne rozhodnutia vnútroštátneho súdu týkajúce sa posudzovania veku.</p> <p>Neuvedené</p> <p>Neuvedené</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Holandsko	<p>Ustanovenia sú stanovené v dekréte o cudzincoch („vreemdelingenbesluit“) Článok 3.109d, ktorý nadobudol platnosť 20. júla 2015.</p> <p>23. októbra 2003, ABRS 200304904/1</p> <p>Minister musí zabezpečiť, aby sa posudzovanie vykonávalo spoľahlivo a starostlivo, aby toto posúdenie mohlo podporiť závery. Minister je povinný získať pomoc odborníka, ktorý má požadované vedomosti. Aby sa zabezpečilo, že posúdenie sa vykoná spoľahlivo a dôkladne, musí minister získať komplexnú správu, za ktorú preberá zodpovednosť odborník, a to aj keď si odborník neželá zverejniť svoje meno.</p> <p>3. marca 2004, ABRS 200307415/1</p> <p>Správa o posudzovaní veku sa považuje za odborné poradenstvo. Argument, že bežné röntgenové vyšetrenie nemožno použiť na správne zobrazenie kľúčnej kosti, sa zamietá. Výskumná metóda použitá pri posudzovaní je spoľahlivá.</p>
Nórsko	<p>Imigračný zákon, oddiel 88 Preskúmanie veku</p> <p>Ak v prípade, ktorý sa týka azylu, alebo v prípade, ktorý sa týka povolenia na pobyt rodinného príslušníka, nie je možné s primeranou istotou preukázať, či cudzinec má viac alebo menej ako 18 rokov, môže sa cudzinec požiadať, aby sa podrobil vyšetreniu na stanovenie veku. Výsledok vyšetrenia sa posúdi vo vzťahu k ostatným informáciám v danom prípade.</p> <p>Ak sa cudzinec odmieta podrobiť vyšetreniu, musí byť informovaný o tom, že to môže mať význam pre posúdenie prípadu.</p> <p>Kráľ môže prostredníctvom nariadení prijať ďalšie ustanovenia týkajúce sa vykonávania vyšetrení na stanovenie veku.</p> <p>Neuvedené</p>
Poľsko	<p>Zákon z 13. júna 2003 o udelení ochrany cudzincom v rámci územia Poľskej republiky.</p> <p>V súvislosti s posudzovaním veku neexistujú žiadne prebiehajúce legislatívne zmeny.</p> <p>Zákon z 13. júna 2003 o udelení ochrany cudzincom v rámci územia Poľskej republiky.</p> <p>V súvislosti s posudzovaním veku neexistujú žiadne prebiehajúce legislatívne zmeny.</p>
Portugalsko	<p>Zákon N27/2008 z 30. 6 Zákon o azyle – článok 28 n.3</p> <p>Zákon N67/98 z 26. 10. Zákon o ochrane osobných údajov</p> <p>V zákone N45 /2004 z 19. augusta sa stanovuje právny režim súdneho lekárstva</p> <p>Neuvedené</p>

Rumunsko	<p style="text-align: center;">Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra</p> <p style="text-align: right;">Neuvedené</p>
<p>V zákone č. 122/2006 o azyle v Rumunsku (uverejnený v úradnom vestníku č. 428/18.05.2006, nadobudol účinnosť 16. augusta 2006) sa stanovuje:</p> <p>Článok 16 „Záruky týkajúce sa žiadateľov o azyl, ktorými sú maloleté osoby bez sprievodu“</p> <p>(1) Žiadosť o azyl maloletej osoby bez sprievodu sa preskúma prednostne.</p> <p>(2) Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo prijme v čo najkratšom možnom čase opatrenia na vymenovanie právneho zástupcu, ktorý pomáha žiadateľovi o azyl, ktorým je maloletá osoba bez sprievodu, počas konania o azyle, a to prípadne aj počas obdobia konania v prvej krajine azylu, konania v bezpečnej tretej krajine, konania v bezpečnej európskej tretej krajine alebo konania o určení zodpovedného členského štátu.</p> <p>(2^a) Maloletá osoba bez sprievodu je bezodkladne informovaná o vymenovaní zákonného opatrovníka. Zákonný opatrovník plní svoje povinnosti v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a na tento účel má potrebné odborné znalosti.</p> <p>(3) Nie je potrebné vymenovať právneho zástupcu pre žiadateľa o azyl, ktorým je maloletá osoba bez sprievodu, ak táto osoba dosiahne vek dospelosti do 15 dní od podania žiadosti.</p> <p>(4) Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo:</p> <p>(a) zabezpečí, aby mal právny zástupca príležitosť informovať maloletú osobu bez sprievodu o význame a možných dôsledkoch osobného pohovoru a o tom, ako sa na osobný pohovor pripraviť;</p> <p>(b) poskytuje právne informácie uvedené v článku 17 (práva žiadateľov o azyl) a informácie o postupoch v prípade odhátia medzinárodnej ochrany maloletej osobe, ako aj jej právnemu zástupcovi;</p> <p>(c) informuje právneho zástupcu a žiadateľa o azyl, ktorým je maloletá osoba bez sprievodu, v jazyku, ktorému tento žiadateľ rozumie alebo o ktorom možno odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, o možnosti vykonať forenznú odbornú vyšetrenie na posúdenie veku. Tieto informácie musia obsahovať údaje o metódach lekárskeho vyšetrenia, možných dôsledkoch výsledku vyšetrenia a dôsledkoch prípadného odmietnutia podrobiť sa forenznému vyšetreniu.</p>	

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>(4) Forenzné vyšetrenie na posúdenie veku sa vykonáva pri plnom rešpektovaní ľudskej dôstojnosti maloletej osoby, s využitím najmenej invazívnych metód, ktoré umožňujú čo najspolahlivejší výsledok.</p> <p>(5) Pri uplatňovaní ustanovení tohto článku spolupracuje Generálny inšpektorát pre pristáhovalectvo so štruktúrami miestnych orgánov verejnej správy, ktoré majú povinnosti pri presadzovaní a ochrane práv detí, ako aj so súdnymi orgánmi, aby objasnili právne situácie maloletej osoby alebo v prípade, že sa pre ňu zaviedlo osobitné ochranné opatrenie.</p> <p>Článok 41 „Stanovenie veku žiadateľa o azyl, ktorý je maloletým štátnym príslušníkom tretej krajiny“</p> <p>(1) V prípade, že žiadateľ o azyl vyhlási, že je maloletý a neexistujú vážne pochybnosti o jeho veku, považuje sa za maloletú osobu.</p> <p>(2) Ak maloletá osoba bez sprievodu nedokáže preukázať svoj vek a existujú vážne pochybnosti o jej neploletosti, útvár špecializovaný na záležitosti v oblasti azylu z Generálneho inšpektorátu pre pristáhovalectvo žiada pred vyriešením žiadosti o azyl v administratívnej fáze, aby sa vykonalo forenzné vyšetrenie na posúdenie veku žiadateľa s predchádzajúcim písomným súhlasom maloletej osoby a jej zákonného zástupcu.</p> <p>(3) V prípade, že žiadateľ o azyl a/alebo právny zástupca odmietnu vykonať lekársko-právnu expertízu na účely posúdenia veku a nepredloží sa dostatok presvedčivých dôkazov o veku osoby, táto osoba sa bude považovať za plnoletú.</p> <p>(4) V prípade uvedenom v odseku 3 sa má za to, že príslušná osoba dosiahla vek 18 rokov v deň podania žiadosti o azyl.</p> <p>(5) Ustanovenia odseku 3 sa neuplatňujú v prípade, keď sa na základe posúdenia psychológa v rámci Generálneho inšpektorátu pre pristáhovalectvo preukáže, že žiadateľ mal na odmietnutie forenzného vyšetrenia na stanovenie veku opodstatnené dôvody.</p> <p>(6) Výklad výsledku forenzného vyšetrenia na posúdenie veku žiadateľa sa vykonáva so zreteľom na zásadu vyššieho záujmu maloletej osoby.</p> <p>(7) Odmietnutie žiadateľa, ktorým je maloletá osoba bez sprievodu, podrobiť sa forenznému vyšetreniu na posúdenie veku nemôže predstavovať jediný dôvod na zamietnutie jeho žiadosti o azyl a nebráni príslušným orgánom v tom, aby vydali rozhodnutie o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu.</p>	

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>Článok 49 „Forenzné vyšetrenie“</p> <p>(1) Keď sa to považuje za relevantné z hľadiska rozhodnutia o žiadateľovi o medzinárodnú ochranu a ak existuje súhlas žiadateľa, žiadateľ bude podrobený forenznému vyšetreniu týkajúcemu sa príznakov vystavenia prenasledovaniu alebo vážnemu riziku v minulosti.</p> <p>(2) Odmietnutie žiadateľa podrobiť sa forenznému vyšetreniu uvedenému v odseku 1 nebráni Generálnemu inšpektorátu pre pristahovalectvo v tom, aby prijal rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o azyl.</p> <p>(3) Forenzné vyšetrenia uvedené v odseku 1 vykonávajú forenzné inštitúcie a ich výsledok sa bezodkladne zasiela Generálnemu inšpektorátu pre pristahovalectvo. Odpočet výdavkov zabezpečuje ministerstvo vnútra v rámci rozpočtu prideleného na tento účel Generálnemu inšpektorátu pre pristahovalectvo.</p> <p>(4) Keď sa forenzné vyšetrenie nevykoná podľa odseku 1, Generálny inšpektorát pre pristahovalectvo písomne informuje žiadateľa, že môže na vlastné náklady podstúpiť forenzné vyšetrenie týkajúce sa príznakov vystavenia prenasledovaniu alebo vážnemu riziku v minulosti.</p> <p>(5) Výsledky forenzných vyšetrení stanovených v odsekoch 1 a 4 zohľadňuje Generálny inšpektorát pre pristahovalectvo spolu s ďalšími náležitosťami žiadosti o medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o rozhodnutie o tejto žiadosti.</p> <p>V súvislosti s posudzovaním veku neexistujú žiadne prebiehajúce legislatívne zmeny.</p>	

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Slovensko	<p>Zákon o azyle č. 480/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov – § 23 ods. 7</p> <p>Žiadateľ je povinný podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu, ak má ministerstvo pochybnosti o jeho veku; ak ide o cudzinca podľa § 16 ods. 2, je potrebné udelenie súhlasu zákonného zástupcu alebo opatrovníka. Ak sa na základe lekárskeho vyšetrenia zistí, že ide o plnoletú osobu, ministerstvo s ňou koná ako s plnoletou osobou a o výsledku lekárskeho vyšetrenia bezodkladne informuje jej zákonného zástupcu alebo opatrovníka a príslušný súd. Ak sa cudzinec odmietne podrobiť lekárskemu vyšetreniu alebo ak zákonný zástupca alebo opatrovník neudelí súhlas na jeho vykonanie, na konanie podľa tohto zákona sa tento cudzinec považuje za plnoletú osobu. Ak na základe lekárskeho vyšetrenia nie je možné zistiť, či ide o plnoletú osobu alebo maloletú osobu, na konanie podľa tohto zákona sa považuje za maloletú osobu, o čom zákonný zástupca a opatrovník bezodkladne informujú žiadateľa. Ministerstvo informuje žiadateľa, v rámci poučenia podľa § 4 ods. 2, o možnosti vykonať lekárske vyšetrenie na určenie jeho veku, spôsobe jeho vykonania a dôsledkoch vyšetrenia na posúdenie žiadosti o udelenie azylu, ako aj o dôsledkoch odmietnutia vyšetrenia.</p> <p>* § 4 ods. 2 Poverený zamestnanec ministerstva pred vyplnením dotazníka, najneskôr však do 15 dní od začatia konania, poučí žiadateľa o jeho právach a povinnostiach počas konania o azyle, možných dôsledkoch neplnenia alebo porušenia jeho povinností podľa tohto zákona, možnosti zastupovania v konaní podľa tohto zákona a o prístupe k právnej pomoci. Ministerstvo poskytne žiadateľovi aj informáciu o mimovládnych organizáciách, ktoré sa zaoberajú starostlivosťou o žiadateľov a azylantov; poučenie a informácie sa poskytujú v jazyku, o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu žiadateľ rozumie a podľa možnosti písomne.</p> <p>* § 16 ods. 2 Za cudzinca, ktorý nenadobudol plnoletosť, robí právne úkony jeho zákonný zástupca. Ak sa takýto cudzinec zdržiava na území Slovenskej republiky bez zákonného zástupcu, súd mu ustanoví opatrovníka.</p>
Slovinsko	<p>Zákon o medzinárodnej ochrane (ZMZ-1) – schválený v roku 2016</p>
	Neuvedené

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
Španielsko	<p>Španielska ústava 1978</p> <p>Španielsky zákon č. 2/2009 z 11. decembra, ktorým sa mení ústavný zákon 4/2000 o právach a povinnostiach cudzincov v Španielsku a sociálnej integrácii.</p> <p>Kráľovský dekrét 557/2011 z 20. apríla, ktorým sa schvaľuje nariadenie, ktorým sa rozvíja ústavný zákon 4/2000 o právach a povinnostiach cudzincov v Španielsku a sociálnej integrácii po jeho reforme uskutočnenej ústavným zákonom 2/2009.</p> <p>Španielsky zákon o súdnej ochrane maloletej osoby 1/1996 z 15. januára, ktorým sa čiastočne menia pravidlá občianskeho súdneho konania.</p> <p>Občiansky zákonník</p>
Švédsko	<p>Žiadosti o azyl sa posudzujú podľa zákona o cudzincoch z roku 2005 (SFS 2005:716). V tomto zákone sa rozlišuje medzi konaním pre dospelých a deti, pričom viaceré predpisy poskytujú výraznejšie výhody pre deti. Posúdenie veku je preto potrebné ako dôležitá súčasť preskúmania žiadosti o azyl podľa tohto zákona.</p> <p>Dňa 20. júla 2016 nadobudol účinnosť predbežný zákon, ktorý v niektorých častiach nahrádza zákon o cudzincoch na obdobie troch rokov až do 19. júla 2019. Cieľom predbežného zákona je obmedziť možnosť získať povolenie na pobyt vo Švédsku. Tento zákon okrem iného znamená, že utečencom a osobám, ktoré potrebujú doplnkovú ochranu, sa udelia iba povolenia na prechodný pobyt. Maloleté osoby a rodiny s deťmi, ktoré požiadali o azyl pred 24. novembrom 2015, sú z tohto zákona vyňaté.</p> <p>Dňa 1. mája 2017 nadobudli účinnosť zmeny zákona o cudzincoch a vyhlášky o cudzincoch, ktoré upravujú posudzovanie veku v prípadoch, keď osoba požiadala o azyl po 1. februári 2017. Nové ustanovenia znamenajú, že Švédska agentúra pre migráciu vykoná posudzovanie veku v prípadoch, keď osoba vyhlási, že má menej ako 18 rokov, a existuje dôvod na spochybnenie tohto vyhlásenia. Toto posudzovanie veku sa uskutoční na začiatku konania o azyle. Agentúra prijme predbežné rozhodnutie o veku, proti ktorému sa možno odvolať, a toto rozhodnutie sa oddelí od konečného rozhodnutia o povolení na pobyt. Podľa zákona odteraz platí, že žiadatelia, ktorí nepredložili dostatok dôkazov o tom, že sú maloletými osobami, by mali mať možnosť podrobiť sa lekárskemu posúdeniu veku. To možno uskutočniť len v prípade, že žiadateľ poskytol svoj písomný súhlas. Lekárske posúdenie veku sa vykoná pred prijatím predbežného rozhodnutia. Agentúra nakoniec rozhodne o veku žiadateľa v súvislosti s konečným rozhodnutím vo veci povolenia na pobyt.</p>
	<p>Súdne rozhodnutie Audiencia Provincial de Madrid (oddiel 22) z 2. 2. 2012 o kritériách posudzovania veku. V rozhodnutí sa uvádza, že regionálna vládna komisia pre maloletých z Madridu posúdila ako jediný dôkaz lekárske posúdenie veku a toto posúdenie nikdy nepodporuje presné závery. Preto je na určenie veku maloletej osoby potrebné získať viac dôkazov.</p> <p>Posledným a významným precedenčným rozhodnutím Najvyššieho migračného súdu vo veci posudzovania veku je rozhodnutie z 11. februára 2014 (MIG 2014:1), v ktorom súd okrem iného zdôrazňuje, že dôkazné bremeno týkajúce sa uvedeného veku nesie žiadateľ a že migračná agentúra nemá žiadnu povinnosť ponúknuť lekárske vyšetrenie, má len povinnosť informovať o možnosti podrobiť sa takémuto lekárskemu vyšetreniu. Nenašiel sa žiaden online odkaz na toto súdne rozhodnutie, ale rozhodnutie je k dispozícii na úradnom webovom sídle súdu (len vo švédčine) http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrummet/index.jsp</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
	<p>V prípadoch, keď osoba požiadala o azyl pred 1. februárom 2017, neexistuje žiadny osobitný vnútroštátny právny predpis, ktorého cieľom je regulovať posudzovanie veku alebo to, kedy by sa malo vykonať počas konania o azyle. Ide v podstate o posúdenie dôkazov, ktoré vychádza zo všeobecných právnych zásad, dôkazného bremena atď. Posudzovanie veku sa v konečnom dôsledku vykoná vtedy, keď agentúra prijme konečné rozhodnutie o povolení na pobyt, proti ktorému sa možno odvolať.</p> <p>Švédsko uplatňuje voľné posúdenie dôkazov, čo znamená, že neexistujú vopred stanovené pravidlá o tom, akú hodnotu má určitý typ dôkazov, a neexistujú žiadne pravidlá o tom, aký druh dôkazov možno predložiť na podporu veku (mali by však byť primerané). Okrem toho možno uviesť aj to, že vo vnútroštátnom švédskom práve neexistuje právna definícia totožnosti (ktorá zahŕňa vek osoby). Bola definovaná iba súdnymi rozhodnutiami.</p>
Švajčiarsko	Art. 7, 8 et 17 al. 3bis de la Loi fédérale sur l'asile (LAsi).
Spojené kráľovstvo	<p>V Spojenom kráľovstve neexistujú žiadne priame právne predpisy, v ktorých sa stanovuje, kedy je posudzovanie veku potrebné alebo relevantné, alebo ako sa má vykonávať.</p> <p>Imigrační úradníci na hraniciach sú oprávnení vykonať pri prvom kontakte s mladistvou osobou bez sprievodu počiatkové posúdenie na základe vyhlásenia danej osoby, akýchkoľvek dostupných dokladov a osobného posúdenia imigračného úradníka, pokiaľ ide o fyzický vzhľad a správanie osoby. Toto posúdenie nie je záväzná, keďže dotknutá osoba ho môže v tomto bode vyvrátiť alebo napadnúť. Imigračný úradník môže okrem toho požiadať o podrobnejšie objasnenie stanoviska týkajúceho sa veku danej osoby. V oboch týchto prípadoch, ak daná osoba napadla posúdenie alebo ak sa imigračný úradník domnieva, že daná osoba je mladšia než 18 rokov, uplatní sa zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby a s touto osobou sa zaobchádza ako s dieťaťom. Znamená to, že osoba je presunutá na oddelenie miestneho orgánu pre služby pre deti, ktoré bude následne požiadané o vykonanie posúdenia veku.</p>
	<p>Jurisprudence du Tribunal administratif fédéral (JICRA 2004/30 et JICRA 2005/16)</p> <p>Súdne rozhodnutia sa vzťahujú na tieto oblasti:</p> <p>Základné požiadavky pred začatím pohovoru</p> <p>1) Posudzovanie musia vykonávať dvaja vyškolení sociálni pracovníci – ako sa uvádza vo veciach:</p> <p>AS/London Borough of Croydon [2011] EWHC 2091, bod 19 R (FZ)/London Borough of Croydon [2011], EWCA Civ 59, bod 2, J/Secretary of State for the Home Department [2001] EWHC 3073 (Admin), bod 13 London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59</p> <p>2) Ak je to potrebné, musí byť poskytnutý tlmočník – ako sa uvádza vo veci R (FZ)/London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59</p> <p>3) Osobe musí byť poskytnutá možnosť, aby bola prítomná vhodná dospelá osoba – ako sa stanovuje vo veciach:</p> <p>A/London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin), R (NA)/London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), bod 50, R (FZ)/London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, bod 25.</p>

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>V právnych predpisoch Spojeného kráľovstva týkajúcich sa detí sa dieťa vymedzuje ako osoba vo veku do 18 rokov, pričom miestny orgán má nepriamu právomoc určiť vek s cieľom zabezpečiť, aby mohol osobe vo veku do 18 rokov poskytovať služby pre deti. Prostriedky, ktorými miestny orgán tento postup vykoná, nie sú stanovené v právnych predpisoch, ale v praxi sa ustálilo zapojenie dvoch sociálnych pracovníkov, ktorí osobu posudzujú a na základe svojho posúdenia dospejú k záveru. K príslušnému záveru dospejú na základe svojej odbornej prípravy a svojich skúseností s prácou s mladými ľuďmi. Hoci miestne orgány nemajú predpísaný spôsob vykonávania posúdenia veku, sudy zaviedli usmernenie a minimálne normy, ktoré musia miestne orgány dodržiavať. Kľúčovým rozsudkom je rozsudok vo veci London Borough of Merton [B/London Borough of Merton [2003] EWHC 1689 (Admin)]. Od vynesenia rozsudku v tejto veci sudy rozpracovali svoje stanovisko a v súčasnosti sa musia pri zákonomnom posúdení veku dodržiavať stanovené kumulatívne požiadavky. Nazýva sa to aj posudzovanie veku „v súlade s rozsudkom vo veci Merton“ alebo posudzovanie veku „v súlade s judikatúrou“.</p>	<p>4) Miestne orgány musia pri uskutočňovaní posudzovania dodržiavať svoje usmernenie, ako sa to uvádza vo veciach: A/London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin), R (NA)/London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin).</p> <p>5) Ak sú okolnosti prípadu také, že osoba bola opätovne posudzovaná (napríklad podstupuje druhé posúdenie veku), uprednostňuje sa taký prístup, pri ktorom sa osoby, ktoré sa zúčastnili na prvom posúdení, nezúčastňujú na druhom posúdení – ako sa to uvádza vo veci R (NA)/London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), body 50 a 69.</p> <p>6) Okrem jednoznačných prípadov (v ktorých je zjavné, že osoba má alebo nemá viac ako 18 rokov, a zvyčajne nie je potrebné dlhšie vyšetrovanie) nemôžu osoby, ktoré posudzujú vek, určiť vek výhradne na základe vzhľadu žiadateľa – ako sa to uvádza vo veciach: Merton, body 27, 37 a 38, R (FZ)/London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, bod 3. Pohovor</p> <p>Osoby uskutočňujúce posudzovania musia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) žiadateľovi vysvetliť účel pohovoru, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 55; 2) snažiť sa zistiť všeobecné zázemie žiadateľa vrátane jeho rodinného prostredia a minulosti, ako aj vzdelanie a aktivity žiadateľa počas niekoľkých predchádzajúcich rokov – dôležité môžu byť aj informácie o etnickej a kultúrnej príslušnosti – ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 37; 3) posúdiť dôveryhodnosť žiadateľa a klásť otázky na overenie dôveryhodnosti žiadateľa, ak existuje dôvod pochybovať o vyhlásení žiadateľa týkajúceho sa jeho veku, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 37; 4) poskytnúť žiadateľovi príležitosť vysvetliť všetky nezrovnalosti vo výpovedi alebo všetko, čo bude mať pravdepodobne nepriaznivý vplyv na zistenia týkajúce sa jeho dôveryhodnosti – toto je najlepšie uskutočniť čo najskôr, keď sú ešte veci „čerstvé“, ako sa uvádza vo veciach: Merton, bod 55, R (FZ)/London Borough of Croydon [2011], EWCA Civ 59, bod 20, R (NA)/London Borough of Croydon [2009], EWHC 2357 (Admin), bod 52;

Vnútroštátne právne predpisy a judikatúra	
<p>5) pamätať na to, že jednotlivé prípady sa líšia a úroveň vypočúvania potrebná v jednom prípade nemusí byť potrebná v inom prípade, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 50.</p> <p>Záver</p> <p>1) Miestny orgán posudzujúci vek môže zohľadniť informácie získané ministerstvom vnútra, musí však prijať vlastné rozhodnutie a nato musí mať k dispozícii primerané informácie, ako sa to uvádza v rozsudku vo veci Merton, bod 39.</p> <p>2) Lekárska správa nie je potrebná a miestne orgány ju nemusia vypracúvať. Ak lekárske správy od pediatrov predloží žiadateľ, nepripisuje sa im väčšia dôležitosť ako riadne vypracovaným správam skúsených sociálnych pracovníkov, miestny orgán aj štátny tajomník ich však zohľadnia – pretože sa musia vziať do úvahy, ak boli predložené, ako sa to uvádza vo veciach:</p> <p>Merton, body 50 a 51, A/London Borough of Croydon [2009], EWHC 939 (Admin), body 33, 34 a 47.</p> <p>3) Závery a odôvodnenia musia byť v súlade so všetkými dokladmi predloženými žiadateľom, ako sa to uvádza vo veci R (NA)/London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), body 61 – 64.</p> <p>4) Rozhodnutie o tom, že žiadateľ, ktorý tvrdí, že je dieťaťom, nie je dieťa, musí byť podložené primeraným odôvodnením (ktoré nemusí byť rozsiahle ani podrobne rozpracované), ako sa to uvádza vo veciach:</p> <p>Merton, body 45 a 48, A/London Borough of Croydon [2009], EWHC 939 (Admin).</p> <p>5) Pohovor musí byť neodkladne písomne zaznamenaný a poznámky musia byť presné a konzistentné, ako sa to uvádza vo veci R (NA)/London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), body 50 a 60 – dvojmesačné obdobie medzi pohovorom a písomným záznamom bolo v rozpore so súčasnou praxou.</p> <p>6) Neuveodenie času začiatku a ukončenia pohovoru v dokumentácii k posúdeniu alebo uskutočnené prestávky nie sú dôvodom zneplatnenia procesu bez ohľadu na to, do akej miery sú tieto informácie požadované, ako sa to uvádza vo veci ZS (Afghanistan)/Secretary of State for the Home Department [2015] EWCA Civ 1137, bod 36.</p>	

3. a) Vnútroštátne usmernenia týkajúce sa posúdenia veku

Krajina	
AT	-
BE	<p>Keď maloletá osoba bez sprievodu predkladá na imigračnom úrade žiadosť o azyl, vyplní sa identifikačný formulár a zaevidujú sa informácie o totožnosti maloletej osoby bez sprievodu, ako sú uvádzané dátum a miesto narodenia.</p> <p>Ak úrad opatrovníckej služby, imigračný úrad alebo úrad generálneho komisára pre utečencov a osoby bez štátnej príslušnosti nadobudnú akúkoľvek pochybnosť o maloletosti dotknutej osoby, môže sa nariadiť lekárske posúdenie veku na náklady orgánu, ktorý oň žiada. V prípade pochybností, napríklad v súvislosti s fyzickým vzhľadom, so správaním alebo spôsobom vyjadrovania maloletej osoby, v prípade nepredloženia dokladov totožnosti alebo ak nemožno potvrdiť pravosť takýchto dokladov, možno vykonať posúdenie veku. Vyšetrenie sa maloletej osobe vysvetlí s pomocou tlmočníka a maloletá osoba dostane vysvetlenie o vyšetrení aj vo vlastnom jazyku.</p> <p>Posúdenie veku sa vykonáva prostredníctvom lekárskeho vyšetrenia. Lekárske vyšetrenie má tri časti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klinické posúdenie zubným lekárom, rádiologické vyšetrenie zubov (prvé vyšetrenie), - vyšetrenie ruky a zápästia nedominantnej ruky, - vyšetrenie mediálnych koncov obidvoch kľúčnych kostí (dve doplňujúce vyšetrenia uskutočnené po prvom vyšetrení). <p>Belgicko si zvolilo kombináciu týchto troch vyšetrení s cieľom zabezpečiť ich platnosť a vyššiu spoľahlivosť⁽¹⁾. Ak z týchto troch vyšetrení vyplynú rozdielne výsledky, prijme sa najnižší vek. Okrem toho sa pri určovaní toho, či má osoba menej alebo viac než 18 rokov, používa pri danom konkrétnom vyšetrení štandardná odchýlka mínus jedného roka (2). V článku 7 zákona o opatrovníctve sa stanovuje, že ak existuje pochybnosť o výsledku lekárskeho vyšetrenia, zohľadní sa najnižší vek.</p> <p>Na základe informácií získaných v priebehu rôznych lekárskeho vyšetrení lekárom vypracuje správu, ktorá sa zašle úradu opatrovníckej služby, ktorý potom prijme rozhodnutie. Toto rozhodnutie sa zašle dotknutej osobe a imigračnému úradu.</p> <p>Posúdenie veku sa využitím poznatkov z najrôznejších odborov odporúčajú špecialisti ako Prof. Dr. G. Willems (KU Leuven, Lekárska fakulta, Katedra stomatologických vied, Centrum súdnej odontológie), ktorý uskutočnil rozsiahly výskum v oblasti odhadovania veku na základe stomatologického vyšetrenia a je medzinárodne uznávaným odborníkom v tejto oblasti. Pri tomto postupe sa dodržiavajú aj odporúčania združenia AGFAD (Študijnej skupiny pre súdny odhad veku Nemeckého združenia v oblasti súdneho lekárstva). Táto študijná skupina pozostávajúca zo súdnych lekárov, zubných lekárov, rádiológov a antropológov vydala v tejto veci usmernenie a odporúča využívanie týchto metód:</p> <ul style="list-style-type: none"> • telesné vyšetrenie, počas ktorého sa zisťujú antropometrické údaje (výška a hmotnosť, typ postavy), príznaky pohlavnej zrelosti a možné vývojové poruchy, rádiogram ľavej ruky, • stomatologické vyšetrenie, počas ktorého sa zisťuje stav chrupu a posudzuje sa ortopantomogram, ak z rádiogramu vyplýva, že kosti ruky sú plne vyvinuté, na určenie toho, či osoba dosiahla 21 rokov, sa odporúča rádiografia alebo počítačová tomografia (sken CT) kľúčnej kosti. • Tieto metódy by sa mali kombinovať, aby sa zvýšila diagnostická presnosť a identifikovali všetky možné vývojové poruchy. V tomto usmernení sa okrem toho stanovujú podmienky, ktoré musia spĺňať referenčné štúdie, aby sa mohli používať na odhad veku. • Všetky nemocnice, na ktoré sa obracia úrad opatrovníckej služby, postupujú pri odhadovaní veku podľa usmernení tejto študijnej skupiny.

(1) EMS, BELGICKÉ KONTAKTNÉ MIESTO, Maloleté osoby bez sprievodu v Belgicku, podmienky prijímania, návratu a integrácie, s. 26.

(2) ECRE/BCHV-CBAR, Vnútroštátna správa o krajine – Belgicko, databáza AIDA, 2013, s. 43.

	<p>Všeobecne sa usudzuje, že lekárske vyšetrovanie neumožňuje určenie presného veku. Všetci odborníci, ako napríklad Prof. Dr. G. Willems, sa naozaj zhodujú v tom, že vyšetrovanie s cieľom určiť kostný a zubný vek sú vždy iba odborným odhadom a neumožňujú určenie presného veku. Zdôrazňujú, že výsledok je odhadom veku a že je vždy potrebné počítať s chybovosťou približne 1 až 2 roky. Táto metóda umožňuje úradu opatrovníckej služby spoľahlivo určiť, či je potrebné vymenovať opatrovníka, najmä ak mladý človek nedokáže predložiť žiadne pravé doklady alebo jednoducho nepozná svoj dátum narodenia (podľa fondu Unicef je v rozvojových krajinách zaevidovaná iba polovica narodených detí vo veku do piatich rokov; v subsaharskej Afrike nie je zaevidovaných 64 % pôrodov a v južnej Ázii dokonca 65 %).</p> <p>Ak sa osoba považuje za staršiu ako 18 rokov, jej vek určí imigračný úrad. Na tento účel sa použije Gaussova krivka, čiže sa použije priemerný vek, keďže existuje menšia pravdepodobnosť, že osoba sa bude nachádzať na okrajoch krivky (lekár napríklad v správe uvedie, že žiadateľ má 20,6 roka s chybovosťou 2 roky, najpravdepodobnejší vek je teda 20,6 roka; pravdepodobnosť, že je mladší ako 18,6 roka alebo starší ako 22,6 roka, je veľmi malá). Ak je podľa správy lekára možné, že maloletá osoba bez sprievodu uvádza správny vek, prijme sa dátum narodenia uvádzaný žiadateľom. Ak žiadateľ o azyl uvádza, že má 15 rokov, ale zo skúmania veku vyplýva, že má od 16,6 do 18,6 roka, určí sa vek osoby 16,6 roka. V takom prípade úrad opatrovníckej služby na základe veku 16,6 roka určí dátum narodenia a dátum ukončenia opatrovnictva.</p> <p>Keď úrad opatrovníckej služby rozhodne o posúdení veku, úrad generálneho komisára pre utečencov a osoby bez štátnej príslušnosti a imigračný úrad to musia rešpektovať a upraviť zaevidovaný vek v spise konania o azyle a vo všetkých ostatných spisoch. Použije sa náhradné označenie („alias“), v ktorom sa zaznamená vek uvádzaný pri registrácii.</p> <p>Opatrovník a/alebo maloletá osoba môžu poskytnúť dodatočný dôkaz o veku maloletej osoby (napr. rodný list získaný prostredníctvom ambasády krajiny pôvodu v Belgicku alebo v susedných krajinách) a opatrovník môže vyjadriť svoje názory na vek maloletej osoby. Ak maloletá osoba a/alebo jej opatrovník nesúhlasia s rozhodnutím úradu opatrovníckej služby, môžu prostredníctvom právnika podať odvolanie na Štátnu radu.</p>
BG	Áno. V zákone o azyle a utečencoch sa nachádza článok, v ktorom sa predpokladá vykonávanie posúdenia veku.
CH	-
CY	Áno, proces posúdenia veku maloletých osôb bez sprievodu v rámci konania o azyle.
CZ	-
DE	<p>Spolkové krajiny (Länder) zodpovedajú za určenie veku maloletých osôb bez sprievodu, ktoré sa uskutočňuje v čase ich „prevzatia do starostlivosti“ (Inobhutnahme), hneď ako sa dostanú do kontaktu s nemeckým orgánom. Ich príslušné rozhodnutie je zároveň základom pre konanie o azyle.</p> <p>V preambule zákona, ktorým sa mení sociálny kódex v roku 2015, sa odkazuje na odporúčania pracovnej skupiny spolkových úradov starostlivosti o mládež (Bundesarbeitsgemeinschaft der Landesjugendämter) http://www.bagjae.de/downloads/118_handlungsempfehlungen-umf_2014.pdf.</p> <p>V § 42f sociálneho kódexu sa stanovuje základ pre proces určenia veku, v ktorom sa zavádza postupný postup:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrola osobných dokladov, zisťovanie dodatočných informácií; 2. pohovor (dva kvalifikovaní a skúsení zamestnanci), celkový dojem vrátane kvalifikovanej vizuálnej kontroly; 3. v prípade pochybností lekárske vyšetrovanie – metóda s najnižším vplyvom na zdravie dieťaťa. <p>Pracovná skupina spolkových úradov starostlivosti o mládež odporúča zohľadniť pri procese určovania veku odporúčania skupiny pre forenznú vekovú diagnostiku (Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik, AGFAD).</p>
DK	-
EE	-
EL	Protokol o maloletých osobách bez sprievodu.
ES	-

FI	Vo fínskom zákone o pobyte cudzincov sa uvádza, že vyšetrenie sa môže vykonať len s písomným informovaným súhlasom vyšetrovanej osoby udeleným z jej vlastnej vôle. Vyžaduje sa aj písomný súhlas jej rodiča alebo opatrovníka či iného zákonného zástupcu. Pred získaním súhlasu sa žiadateľovi alebo garantovi a rodičovi žiadateľa alebo garanta, opatrovníkovi alebo inému zákonnému zástupcovi poskytnú informácie o dôležitosti posúdenia veku, použitých metódach vyšetrenia, možných účinkoch na zdravie a dôsledkoch vyšetrenia a jeho odmietnutia. V jazyku, ktorému by osoba mala podľa všetkého rozumieť. Lekárske posúdenie veku s cieľom určiť vek uskutočňuje Katedra súdneho lekárstva Helsinskej univerzity na žiadosť polície, pohraničnej stráže alebo Fínskej imigračnej služby. Dvaja odborníci musia vypracovať spoločné posúdenie. Aspoň jeden z odborníkov musí byť zamestnancom Katedry súdneho lekárstva Helsinskej univerzity. Odborníkom môže byť poverený lekár alebo poverený zubný lekár s potrebnou kvalifikáciou.
FR	S cieľom presadzovať vykonávanie článku L. 221-2-2 Kódexu sociálnej práce a rodiny sa v dekréte z 24. júna 2016 vysvetľujú podmienky prijímania a posúdenia veku osôb, ktoré vyhlasujú, že sú maloleté, a ktoré boli dočasne alebo natrvalo zbavené ochrany svojej rodiny.
HR	-
HU	-
IE	Nie. Vo všeobecnosti platí, že ak agentúra pre deti a rodinu (Child & Family Agency, TUSLA) vypracuje odborné stanovisko, že osoba, ktorá im bola postúpená, je maloletá alebo dospelá, úrad ORAC stanovisko agentúry TUSLA prijme. Výsledok posúdenia agentúry TUSLA sa musí oznámiť úradu ORAC písomne v podobe podrobnej správy. Táto správa musí byť začlenená do spisu žiadateľa. Kópia správy sa priloží k žiadosti. Úrad ORAC uzná správu, v ktorej sa uvádza že úrad ORAC prijíma odborné stanovisko úradu HSE.
IT	Nie, ale máme regionálne usmernenie. Pozri okrem iného varie\minorì\protocollo_identificazione_msna.pdf .
LT	Na vnútroštátnej úrovni neexistuje žiadna formálna politika ani usmernenie týkajúce sa posúdenia veku.
LU	-
LV	V zákone o azyle (§ 27) sa stanovuje, že maloleté osoby bez sprievodu sa podrobia lekárskemu vyšetreniu s cieľom určiť ich vek.
MT	-
NL	Usmernenia týkajúce sa posúdenia veku pri konaní o azyle sa podrobnejšie špecifikujú v článku C1/2.2 vykonávacích usmernení týkajúcich sa zákona o pobyte cudzincov (Vreemdelingencirculaire).
NO	Politické usmernenie: PN 2012-011.
	Politické usmernenie obsahuje usmernenia týkajúce sa spracovania azylových prípadov podávaných maloletými osobami bez sprievodu. Jednou z hlavných tém usmernenia je posúdenie a určenie veku.
PL	Úrad pre cudzincov a pohraničnú stráž má všeobecné interné usmernenia, v ktorých sa stanovuje, kedy sa má vykonať posúdenie veku a aké informácie o posúdení by mal žiadateľ dostať.
PT	-
RO	Neuvedené
SE	Áno. Politika v oblasti posúdenia veku v rámci Agentúry pre migráciu sa v súčasnosti reviduje, ale usmernenie zo septembra 2015 je stále v platnosti (SR 35/2015). Politika v usmernení SR 35/2015 bola vypracovaná predovšetkým na základe rozhodnutia Najvyššieho migračného súdu, ktoré bolo uvedené v odpovedi na otázku č. 2, ale aj v dôsledku kritiky švédskeho parlamentného ombudsmana z roku 2012 (rozhodnutie č. 4107-2011) a z roku 2015 (rozhodnutie č. 6942-2013) týkajúcej sa konkrétnych prípadov posúdenia veku vykonaného agentúrou. Rozhodnutia sa uvádzajú na webovom sídle http://www.jo.se/en/ .
SI	Pokiaľ ide o posúdenie veku, na vnútroštátnej úrovni nemáme vypracovanú žiadnu formálnu politiku ani usmernenie. Postup týkajúci sa posúdenia veku je v súlade so zákonom o medzinárodnej ochrane a týka sa len posúdenia veku maloletej osoby bez sprievodu.

SK	Lekárske posúdenie veku sa uskutočňuje na základe röntgenu rúk a laktových kĺbov, ktorý sa robí na rádiologickej klinike. V lekárskej správe sa potom uvedie, či z vyšetrenia kostí na röntgenovej snímke vyplýva zhoda s vývojom a rastom osoby staršej ako 18 rokov.
UK	<p>Lekárske posúdenia veku sa vykonávajú na žiadosť polície, rozhodovacieho orgánu a opatrovníka.</p> <p>Ministerstvo vnútra vydalo usmernenie pre svojich zamestnancov, ktoré je k dispozícii na adrese: https://www.gov.uk/government/publications/assessing-age-instruction.</p> <p>Toto usmernenie sa v súčasnosti reviduje.</p> <p>Združenie riaditeľov služieb pre deti (ADCS) v Spojenom kráľovstve schválilo toto usmernenie pre sociálnych pracovníkov vykonávajúcich posúdenia veku: https://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf, http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc.</p> <p>Okrem toho boli pre sociálnych pracovníkov vykonávajúcich posúdenia veku vypracované aj nasledujúce usmernenia. Nazývajú sa „usmernenia z Hillingdonu a Croydonu“ a vychádzajú zo skúseností miestnych orgánov s vysokým počtom migrujúcich detí bez sprievodu.</p>

Ďalšie vnútroštátne právne nástroje

Vnútroštátna judikatúra

Vnútroštátne usmernenia

4. Príslušná judikatúra ⁽⁶⁶⁾

Vec ECLI:EU:C:2013:367 C-648/11 – MA a i. – Najlepší záujem maloletého	MA a i.
<i>Tarakhel/Švajčiarsko</i> , žiadosť č. 29217/12, Rada Európy: Európsky súd pre ľudské práva, 4. novembra 2014	<i>Tarakhel/Švajčiarsko</i>
<i>Abdullahi Elmi a Aweys Abubakar/Malta</i> , žiadosti č. 25794/13 a 28151/13, Rada Európy: Európsky súd pre ľudské práva, v platnosti od 22. novembra 2016	<i>Abdullahi Elmi a Aweys Abubakar/Malta</i>
Nedávno v Spojenom kráľovstve najvyšší súd a odvolací súd rozhodli, že politika Spojeného kráľovstva spočívajúca v posudzovaní veku dieťaťa bez sprievodu alebo dieťaťa odlúčeného od rodiny na základe vzhľadu/správania je nezákonná, a to najmä vtedy, ak môže mať za následok zaistenie.	AA v Secretary of State for the Home Department R (on the application of AA (Sudan)) v Secretary of State for the Home Department Court confirms Government's age policy is unlawful

5. Právne nezáväzné nástroje (soft law)

Výbor OSN pre práva dieťaťa (Dohovor o právach dieťaťa), Všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (článok 3 ods. 1), 29. mája 2013, CRC/C/GC/14.
Výbor OSN pre práva dieťaťa (Dohovor o právach dieťaťa), Všeobecný komentár č. 6 (2005): Zaobchádzanie s deťmi bez sprievodu a odlúčenými deťmi mimo ich krajiny pôvodu, 1. septembra 2005, CRC/GC/2005/6.
Výbor OSN pre práva dieťaťa (Dohovor o právach dieťaťa), Všeobecný komentár č. 12 (2009), Právo dieťaťa byť vypočuté, 1. júla 2009, CRC/C/GC/12.
OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE <i>Ochrana migrujúcich detí</i> {SWD(2017) 129 final}, v ktorom sa nachádza výslovná zmienka o tom, že úrad EASO bude aktualizovať svoje usmernenie týkajúce sa posudzovania veku.
Akčný plán Rady Európy o ochrane utečeneckých a migrujúcich detí (2017 – 2019) a akčný plán o ochrane migrujúcich detí, k dispozícii na adrese https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=090000168071484e .

⁽⁶⁶⁾ Vzhľadom na dynamickú a rýchlo sa meniacu povahu judikatúry v tejto oblasti môžu byť užitočné odkazy na tieto databázy, ktoré obsahujú najnovšie právne stanoviská k téme: Európska databáza azylového práva (EDAL), Refworld a Britský a írsky inštitút pre právne informácie.

Príloha 4 Prehľad metód a procesných záruk, ktoré sa využívajú pri procesoch posudzovania veku ⁽⁶⁷⁾

⁽⁶⁷⁾ Tabuľky uvedené v tejto prílohe predstavujú stručný výťah zistení z dotazníkov distribuovaných úradom EASO v rokoch 2016 až 2017, ktoré boli zamerané na mapovanie špecifik a podobností postupov.

Prehľad postupov a procesných záruk, ktoré sa využívajú pri procesoch posudzovania veku ⁽⁶⁸⁾

Štát EÚ+	NELEKÁRSKE METÓDY				LEKÁRSKE METÓDY							
	Predloženie dokumenty	Odhady na základe fyzického vzhľadu ⁽⁶⁹⁾	Pohovor zameraný na posúdenie veku	Posúdenie sociálnymi službami	Psychologické pohovory	Stomatologické vyšetrenie	Posúdenie telesného vývoja	Skúmanie pohlavnej zrelosti ⁽⁶⁹⁾	RTG zápästia (ruka/zápästie)	Röntgen kľúčnej kosti	RTG zubov	Iné
Rakúsko	✓		✓	✓		✓			✓	✓		
Belgicko	✓	✓					✓		✓			
Bulharsko	✓		✓			✓	✓		✓		✓	
Chorvátsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
Cyprus	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Česko	✓		✓			✓			✓	✓	✓	
Dánsko	✓		✓			✓			✓	✓	✓	
Estónsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	
Fínsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	
Francúzsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
Nemecko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Grécko									✓	✓	✓	
Maďarsko	✓	✓							✓	✓	✓	***
Írsko									✓	✓		
Itálsko	✓		✓						✓			
Lotyšsko	✓	✓							✓			
Litva	✓	✓	✓			✓			✓		✓	
Luxembursko	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓	
Malta	✓	✓				✓	✓		✓		✓	****
Holandsko	✓	✓				✓	✓		✓	✓	✓	****
Nórsko	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓	****
Poľsko	✓		✓	✓					✓	✓	✓	****
Portugalsko	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓	
Rumunsko	✓	✓ ⁽⁷⁰⁾		✓ ⁽⁷¹⁾		✓			✓	✓	✓	
Slovensko	✓	✓										
Slovinsko	✓		✓						✓			
Španielsko	✓								✓			
Švédsko	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓	***
Švajčiarsko	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓	
Spojené kráľovstvo	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓
	27	19	17	11	6	16	11	7	23	12	19	4

(*) V prípade obetí obchodovania s ľuďmi alebo zraniteľných osôb 69.

(**) Vizálne posúdenie.

(***) Röntgen panvovej kosti.

(****) Štvrté rebro (PT).

(*****) MRI kolena (SE 7071).

⁽⁶⁸⁾ Tabuľky uvedené v tejto prílohe predstavujú stručný výťah zistení z dotazníkov distribuovaných úradom EASO v rokoch 2016 až 2017, ktoré boli zamerané na aktualizovanie informácií získaných v roku 2013.

⁽⁶⁹⁾ Je potrebné poznamenať, že kategórie Odhady na základe fyzického vzhľadu a Skúmanie pohlavnej zrelosti sú začlenené preto, lebo boli súčasťou mapovania v predchádzajúcej publikácii, hoci úrad EASO ich už nepovažuje za metódy posúdenia veku.

⁽⁷⁰⁾ Prvotný odhad veku je smerodajný len vtedy, ak sa ním určí, že osoba je maloletá. Ak uvádza, že je maloletá a existuje podozrenie, že je dospela, vždy sa vykoná lekárske vyšetrenie. Zásada priority vyšetrenia. Zásada priority vyšetrenia v prospech osoby sa teda využíva aj pri tomto prvotnom odhade.

⁽⁷¹⁾ Na SK sa so sociálnymi pracovníkmi konzultuje iba v istej miere.

Prehľad procesných záruk, ktoré sa využívajú pri procesoch posudzovania veku (I)

Štát EÚ+	Najlepší záujem dieťaťa zabezpečovaný pri procese posudzovania veku	Iné prístupy vykonávané pred posudzovaním veku	Nezávislá osoba podporuje žiadateľa počas procesu posudzovania veku	Názory žiadateľa sú vypočítané a zohľadnené v súlade s jeho vyspelosťou	Žiadateľ je informovaný o dôvodoch, metóde, výsledkoch a výsledkoch týkajúcich sa všetkých druhov posúdení	Žiadateľ je informovaný iba o lekárskom posúdení	Vyžaduje sa informovaný súhlas žiadateľa bez ohľadu na použitie metódy posudzovania veku	Vo všetkých prípadoch sa vyžaduje súhlas zástupcu žiadateľa
Rakúsko	Áno	Áno	Áno	Prostredníctvom zákonného zástupcu	Nie	Áno	Nie	Nie
Belgicko	Áno*	Áno	Len v zložitých prípadoch**	Áno	Áno	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Nie
Bulharsko	Áno**	Áno	Áno**	Prostredníctvom zákonného zástupcu	Nie	Áno	Áno	Áno
Chorvátsko	Neuvedené	Áno	Áno**	Áno**	Áno	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Cyprus	Áno**	Áno	Áno**	Áno	Áno	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Česko	*	Neuvedené	Áno	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Neuvedené
Dánsko	Áno**	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Neuvedené
Estónsko	*	Neuvedené	Áno	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Fínsko	Neuvedené	Áno	Áno**	Neuvedené	Áno, informačná stránka	Nie	Áno	Áno
Francúzsko	Neuvedené	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Neuvedené
Nemecko	Neuvedené	Áno	Áno**	Áno	Áno	Nie	Áno	Neuvedené
Grécko	*	Áno	Áno	Neuvedené	Áno	Nie	Áno	Neuvedené
Maďarsko	Neuvedené	Áno	Áno**	Neuvedené	Áno	Nie	Áno	Len v prípade žiadateľov do 14 rokov
Írsko	**	Áno	Áno**	Áno	Áno	Nie, využívajú sa len nelekárske metódy	Nie, využívajú sa len nelekárske metódy	Nie, využívajú sa len nelekárske metódy
Itália	*	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Áno
Lotyšsko	*	Neuvedené	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie
Litva	Áno**	Áno	Áno**	Áno**	Nie	Áno	Áno	Áno
Luxembursko	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené
Malta	*	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Neuvedené
Holandsko	Áno**	Áno	Zamestnanci IND	Áno	Áno, leták o medzinárodnej ochrane sa vzťahuje na posudzovanie veku	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Nórsko	*	Áno	Áno**	Áno	Nie	Áno	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku

Štát EÚ+	Najlepší záujem dieťaťa zabezpečovaný pri procese posudzovania veku	Iné prístupy vykonávané pred posudzovaním veku	Nezávislá osoba podporuje žiadateľa počas procesu	Názory žiadateľa sú vypočítané a zohľadnené v súlade s jeho vyspelosťou	Žiadateľ je informovaný o dôvodoch, metóde, výsledkoch a výsledkoch týkajúcich sa všetkých druhov posúdení	Žiadateľ je informovaný iba o lekárskom posúdení	Vyžaduje sa informovaný súhlas žiadateľa bez ohľadu na použitie metódy posudzovania veku	Vo všetkých prípadoch sa vyžaduje súhlas zástupcu žiadateľa
Poľsko	Neuvedené	Áno	Áno**	Áno	Nie	Áno	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Portugalsko	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Neuvedené
Rumunsko	Áno	Áno	Počas forenzného vyšetrenia	Áno	Nie	Áno	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku
Slovensko	Áno **	Počas posudzovania	Áno** (71)	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno (pisomný súhlas opatrovníka alebo zástupcu)
Slovinsko	Áno**	Áno	Áno**	Áno**	Áno	Nie	Áno	Áno
Španielsko	Áno*	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Neuvedené
Švédsko	Áno	Počas posudzovania	Áno	Áno	Áno	Nie	Len v prípade lekárskej metódy posudzovania veku	Neuvedené
Švajčiarsko	Áno	Áno	Len v prípadoch podľa dublinského nariadenia	Len v prípade záporného posúdenia maloletosti	Nie	Nie	Neuvedené	Neuvedené
Spojené kráľovstvo	Áno	Áno	Áno**	Áno	Áno	Nie	Nie, keďže sa využívajú len nelekárske metódy	Nie

(*) Žiadateľ, ktorý čaká na výsledok, sa považuje za dieťa.

(**) Opatrovník alebo zástupca alebo služby sociálnej starostlivosti o deti zabezpečujú najlepší záujem.

Prehľad procesných záruk, ktoré sa využívajú pri procesoch posudzovania veku (II)

Štát EÚ+	Počas konania sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby	Žiadateľ môže odmietnuť posúdenie veku bez ohľadu na použitú metódu	Odmietnutie podrobiť sa posudzovaniu veku znamená, že žiadateľ sa automaticky považuje ako dospelý	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Žiadateľ je informovaný o výsledkoch v jazyku, ktorému rozumie	Nepresvedčivé výsledku procesu posudzovania veku sa posudzujú v prospech žiadateľa	Žiadateľ má k dispozícii dostatočné právne prostriedky nápravy proti rozhodnutiu o posúdení veku
Rakúsko	Áno, ak sú výsledky presvedčivé	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu, dôvody sa preskúmajú	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Belgicko	Áno	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno (poskytujú sociálni pracovníci)	Áno	Áno
Bulharsko	Áno	Ilen lekárske	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno	Nie	Neuvedené
Chorvátsko	Áno, ak sú výsledky presvedčivé	Áno	Ilen v prípade neodôvodneného odmietnutia	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Áno v rovnakom čase ako rozhodnutie o medzinárodnej ochrane
Cyprus	Áno	Áno	Neuvedené	Odmietnutie sa neberie do úvahy, pokiaľ nepolietosť nie je relevantná pre žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Neuvedené	Nie
Česko	Áno	Áno	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Neuvedené	Áno	Neuvedené	Neuvedené
Dánsko	Neuvedené	Ilen lekárske	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Neuvedené	Ilen ak výsledky poukazujú na starší vek	Áno	Áno
Estónsko	Áno	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Neuvedené	Neuvedené
Fínsko	Nie	Áno	Ilen v prípade neodôvodneného odmietnutia	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno	Nie (nebude sa brať do úvahy)	Áno v rovnakom čase ako rozhodnutie o medzinárodnej ochrane
Francúzsko	Áno	Ilen lekárske	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Neuvedené	Áno	Áno	Áno
Nemecko	Áno	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno	Áno	Áno v rovnakom čase ako rozhodnutie o medzinárodnej ochrane
Grécko	Áno	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Neuvedené	Áno	Áno	Neuvedené
Madžarsko	Áno	Áno	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Neuvedené	Neuvedené	Áno	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Írsko	Áno	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Áno
Taliansko	Áno (dvojiročné rozpätie v prospech žiadateľa)	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno (prostredníctvom kultúrnych mediátorov a tlmočníkov)	Áno (dvojiročné rozpätie v prospech žiadateľa)	Áno

Štát EÚ+	Počas konania sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby	Žiadateľ môže odmietnuť posúdenie veku bez ohľadu na použitú metódu	Odmietnutie podrobiť sa posudzovaniu veku neznamená, že žiadateľ sa automaticky posudzujú ako dospelý	Odmietnutie podrobiť sa posudzovaniu veku sa nezohľadňuje pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu	Žiadateľ je informovaný o výsledkoch v jazyku, ktorému rozumie	Nepresvedčivé výsledku procesu posudzovania veku sa posudzujú v prospech žiadateľa	Žiadateľ má k dispozícii dostatočné právne prostriedky nápravy proti rozhodnutiu o posúdení veku
Lotyšsko	Áno	Neuvedené	Neuvedené	mohlo by mať vplyv, ale do úvahy sa berú všetky okolnosti a posudzujú sa jednotlivo	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené
Litva	Áno, ak sú výsledky presvedčivé	Ilen lekárske	Ilen v prípade neodôvodneného odmietnutia	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Luxembursko	Áno	Nie	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené
Malta	Áno	Áno	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Neuvedené	Áno	Áno	Áno, je informovaný o práve na odvolanie
Holandsko	Neuvedené	Áno	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Nie	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Nórsko	Neuvedené	Ilen lekárske	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Nie	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Poľsko	Áno, ak sú výsledky presvedčivé	Ilen lekárske	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje dôveryhodnosť	Neuvedené	Áno	Neuvedené
Portugalsko	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené
Rumunsko	Nie	Áno	Iba v prípade neopodstatnených dôvodov odmietnutia	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Neuvedené
Slovensko	Áno	ÁNO, ale znamená automatické považovanie za dospelú osobu	Automaticky sa považuje za dospelú osobu	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno	Áno	Nie
Slovinsko	Áno, ak sú výsledky presvedčivé	Áno	Iba v prípade neopodstatnených dôvodov odmietnutia	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Neuvedené
Španielsko	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené	Neuvedené
Švédsko	Áno	Ilen lekárske	Iba v prípade neopodstatnených dôvodov odmietnutia	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Nie	Áno (počas konania o azyle možno vydať a napadnúť predbežné rozhodnutie o veku)
Švajčiarsko	Áno	Neuvedené	Nepovažuje sa automaticky za dospelú osobu	Áno, ovplyvňuje žiadosť o medzinárodnú ochranu	Áno	Áno	Áno ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane
Spojené kráľovstvo	Áno	Áno, ale znamená súhlas s určeným vekom	Odmietnutie znamená súhlas s určeným vekom	Odmietnutie sa neberie do úvahy	Áno	Nie	Áno

Zhrnutie hlavných zistení

- Počas procesu posudzovania veku je zabezpečovaný najlepší záujem dieťaťa
 - Záruky sú zabezpečené v právnom rámci: **AT, CH, RO, SE, UK**.
 - Záruky sú zabezpečené tým, že osoba sa počas procesu považuje za dieťa: **BE, CZ, EE, EL, IT, LV, MT, NO, ES**.
 - Záruky sú zabezpečené tým, že sa zaručuje prítomnosť zástupcu alebo opatrovníka: **BG, CY, DK, IE, LT, NL, SK, SI**.
- Iné prístupy k získavaniu informácií o veku žiadateľa sa vykonávajú predtým, ako sa pristúpi k postupom posudzovania veku
 - 21 štátov EÚ+ sa obvykle usiluje získať informácie pred rozhodnutím o vykonaní posudzovania veku: **AT, BE, BG, HR, CH, CY, DK, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, LT, NL, NO, PL, RO, SI, UK**.
 - 2 štáty EÚ+ sa usilujú získať informácie počas posudzovania veku: **SK, SE**.
- Žiadateľ je počas procesu podporovaný nezávislou osobou
 - 22 štátov EÚ+ povoľuje počas posudzovania veku nezávislú osobu: **AT, BG, HR, CY, CZ, DK, EE, FI, DE, EL, IE, IT, LV, LT, LU, NO, PL, PT, SK, SI, SE, UK**.
 - Z nich 13 štátov EÚ+ (**BG, HR, CY, FI, DE, HU, IE, LT, NO, PL, SK, SI, UK**) potvrdilo, že táto osoba bude opatrovníkom alebo zástupcom.
 - V **BE** je opatrovník prítomný len v zložitých prípadoch.
 - V **NL** je dieťa podporované zamestnancami orgánov pre migráciu/azyl, ktorí nie sú nezávislí.
 - V **CH** je nezávislá osoba prítomná len v prípade podľa dublinského nariadenia.
 - V **RO** je nezávislá osoba prítomná len počas forenzného vyšetrenia.
 - Nezávislá osoba je prítomná len vtedy, ak s tým súhlasí opatrovník (alebo právny zástupca) v **SK**.
 - Vo **FR** žiadateľa podporuje oddelenie pre azyl.
- Názory žiadateľa sa vypočujú a zohľadňujú v súlade s jeho zrelosťou
 - 14 štátov EÚ+ zhromažďuje a berie do úvahy názory žiadateľa: **BE, CY, DK, FR, DE, IE, IT, NL, NO, PL, RO, SK, SE, UK**.
 - 5 štátov EÚ+ ich získava prostredníctvom zástupcu alebo opatrovníka: **AT, BG, HR, LT, SI**.
 - CH** ich berie do úvahy len v prípade negatívnych výsledkov (dospelá osoba).
- Žiadateľ je informovaný o dôvodoch posudzovania veku, zvažovanej metóde, dôsledkoch a možných výsledkoch pre konanie o azyle a o dôsledkoch odmietnutia podrobiť sa takémuto posudzovaniu
 - Žiadateľ je informovaný o dôvodoch posudzovania veku, použitej metóde, dôsledkoch výsledkov takéhoto posudzovania pre konanie o azyle a o dôsledkoch odmietnutia podrobiť sa mu, pokiaľ ide o všetky metódy, v 15 štátoch EÚ+: **BE, HR, CY, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, NL, SK, SI, SE, UK**.
 - 9 štátov EÚ+ informuje žiadateľa len o lekárskejších metódach: **AT, BG, DK, LV, LT, NO, PL, RO**.
 - V **CH** sa tak stane len v prípade záporného posúdenia neplnoletosti.

6. Na posudzovanie veku je potrebný informovaný súhlas žiadateľa a/alebo zástupcu bez ohľadu na použitú metódu posudzovania veku
 - 11 štátov EÚ+ vyžaduje súhlas žiadateľa so všetkými metódami: **BG, FI, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PT, SI, ES.**
 - 12 štátov EÚ+ vyžaduje súhlas žiadateľa iba v prípade lekárskeho metód: **BE, HR, CY, CZ, DK, EE, FR, NL, NO, PL, RO, SE.**
 - 4 nevyžadujú súhlas: **AT, LV, IE, UK** (IE a UK ho nevyžadujú, keďže nepoužívajú lekárske metódy).
 - **SK** nevyžaduje súhlas žiadateľa, ale vyžaduje súhlas zástupcu alebo opatrovníka.
 - 6 štátov EÚ+ vyžaduje súhlas zástupcu vo všetkých prípadoch: **BG, FI, IT, LT, SI, SK.**
 - 7 štátov EÚ+ vyžaduje súhlas zástupcu iba v prípade lekárskeho vyšetrení: **HR, CY, EE, NL, NO, PL, RO.**
 - **HU** vyžaduje súhlas zástupcu, ak sa vek žiadateľa javí byť menej ako 14 rokov
 - 5 štátov EÚ+ (**AT, BE, IE, LV, UK**) nevyžaduje súhlas zástupcu v žiadnom prípade. **IE** a **UK** ho nevyžadujú, keďže nepoužívajú lekárske metódy.
7. V procese posudzovania veku sa uplatňuje pochybnosť vykladaná v prospech osoby
 - 17 štátov EÚ+ uplatňuje pochybnosť vykladanú v prospech osoby: **BE, BG, CY, CZ, EE, FR, DE, EL, IE, IT** (s rozpätím dvoch rokov) **LV, LU, MT, SK, SE, CH, UK.**
 - Vo **FI** a v **RO** sa táto zásada neuplatňuje.
8. Žiadateľ má možnosť odmietnuť posúdenie veku bez ohľadu na použitú metódu
 - 15 štátov EÚ+ uznáva právo žiadateľa odmietnuť posúdenie veku bez ohľadu na metódu: **AT, BE, HR, CY, CZ, EE, FI, DE, EL, HU, IT, MT, NL, RO, SI.**
 - 7 štátov EÚ+ uznáva možnosť odmietnuť len lekárske vyšetrenia: **BG, DK, FR, LT, NO, PL, SE.**
 - V **UK** odmietnutie znamená súhlas s predpokladaným vekom.
 - **LU** neuznáva možnosť odmietnuť podrobiť sa procesu.
9. Odmietnutie podrobiť sa posudzovaniu veku neznamená, že žiadateľ sa automaticky posudzuje ako dospelý
 - 12 štátov EÚ+ by automaticky **nepovažovalo** žiadateľa za dospelú osobu v prípade odmietnutia: **AT, BE, BG, DK, EE, FR, DE, EL, IT, MT, NO, CH.**
 - 6 štátov EÚ+ by žiadateľa považovalo za dospelú osobu, keby neexistovalo odôvodnenie odmietnutia alebo keby neboli k dispozícii žiadne ďalšie dôkazy o neplnoletosti. **HR, FI, LT, RO, SI, SE.**
 - V **UK** by odmietnutie znamenalo, že žiadateľ súhlasí s predpokladaným vekom.
 - 6 štátov EÚ+ by automaticky považovalo žiadateľa za dospelú osobu, ak sa žiadateľ odmietne podrobiť posudzovaniu veku: **CZ, HU, LU, NL, PL, SK.**
10. Odmietnutie podrobiť sa posudzovaniu veku sa nezohľadňuje pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu
 - 7 štátov EÚ+ by nebralo odmietnutie do úvahy pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu: **BE, BG, CY** (objasňujúc, že pokiaľ neplnoletosť nie je pre žiadosť relevantná), **FI, DE, IT, SK, UK.**
 - 14 štátov EÚ+ by bralo odmietnutie do úvahy pri preskúmaní žiadosti: **AT, HR, EE, HU, LV, LT, LU, NL, NO, PL, RO, SI, SE, CH.**

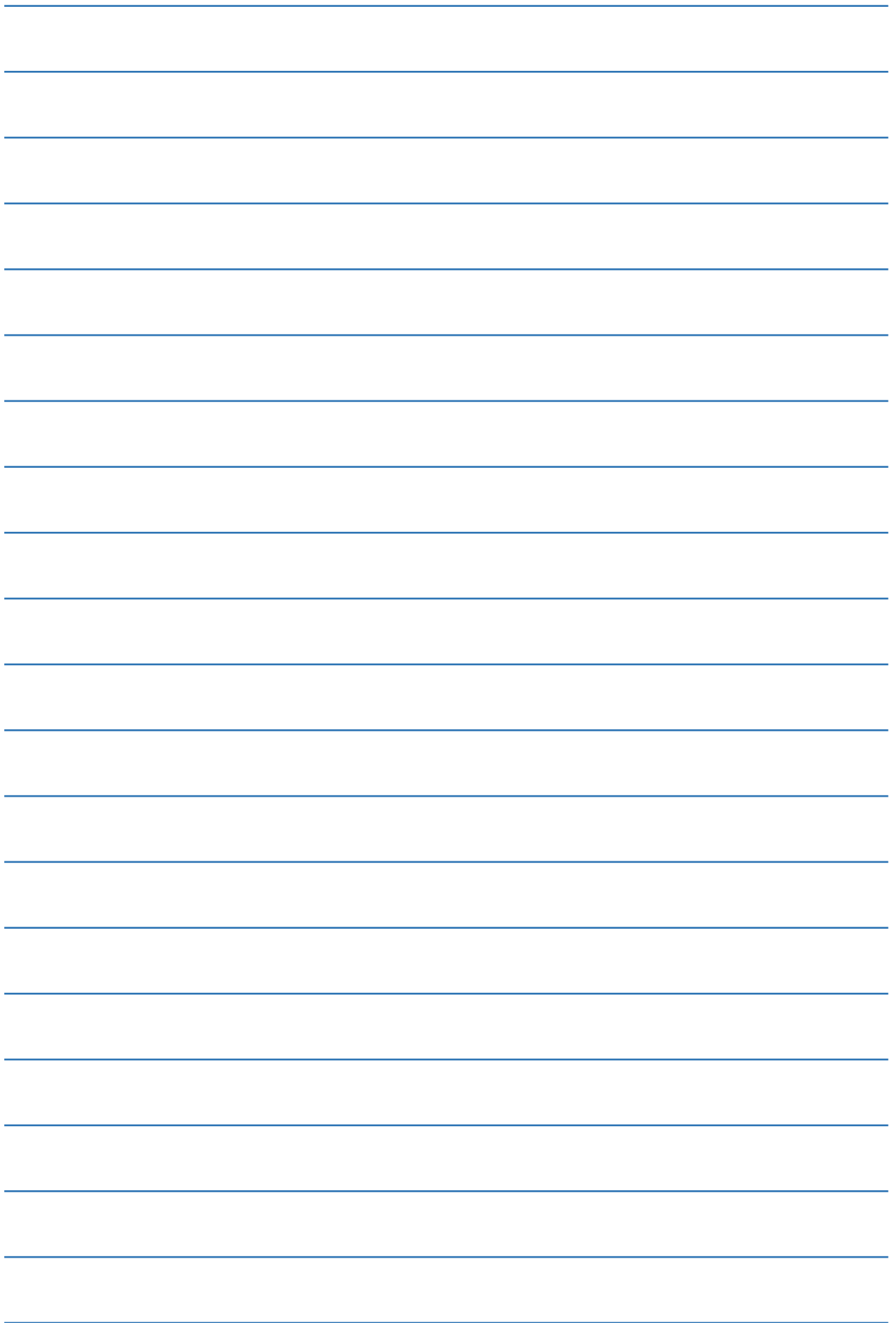
11. Žiadateľ je informovaný o výsledkoch v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa očakáva, že mu bude rozumieť
 - 23 štátov EÚ+ zabezpečuje, že žiadateľ je informovaný v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom možno predpokladať, že mu rozumie: **AT, BE, BG, HR, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, NL, NO, RO, SK, SI, SE, CH, UK.**
 - **DK** informuje o výsledkoch len vtedy, keď z posúdenia vyplynie, že žiadateľ je starší, ako je uvádzaný vek.
12. Nepresvedčivé výsledky procesu posudzovania veku sa posudzujú v prospech žiadateľa
 - § 16 štátov EÚ+ v prípade nepresvedčivých výsledkov uplatňuje pochybnosť vykladanú v prospech osoby: **AT, BE, HR, DK, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PL, RO, SK, SI, CH.**
 - § 6 štátov EÚ+ neuplatňuje pochybnosť vykladanú v prospech osoby: **BG, FI, NL, NO, SE, UK.**
13. Žiadateľ má k dispozícii dostatočné právne prostriedky nápravy proti rozhodnutiu o posúdení veku
 - 8 štátov EÚ+ ponúka možnosť napadnúť rozhodnutie o posúdení veku samostatne: **BE, DK, FR, IE, IT, MT, SE, UK.** Ďalšie informácie sú potrebné v: **BG, CZ, EE, EL, ES, LV, LU, PL, PT, RO, SI.**
 - 9 štátov EÚ+ ponúka možnosť napadnúť rozhodnutie o posúdení veku ako súčasť rozhodnutia o medzinárodnej ochrane alebo súčasne: **AT, HR, FI, DE, HU, LT, NL, NO, CH.**
 - 2 štáty EÚ+ neponúkajú žiadateľovi právne prostriedky nápravy proti posúdeniu veku: **CY, SK.**

Príloha 5 Zoznam použitej literatúry

- Brisith Association of Social Workers, *BASW position statement*, 2015. ADCS, *Age assessment joint working guidance*, 2015.
- al, Eid RMR et. n.d., *Assessment of dental maturity of Brazilian children aged 6 to 14 years using Demirjian's method*.
- Al-Krenawi, A. a Graham, J. R., „The cultural mediator: bridging the gap between a non-Western community and professional social work practice“, *British Journal of Social Work*, 2001.
- Busler, D., „Psychosocial age assessments in the UK“, *Forced Migration Review*, 2016.
- FRA, *Guardianship for children deprived of parental care (Opatrovnictvo detí bez rodičovskej starostlivosti)*, 2014.
- Dedouit, F., Auriol, J., Rousseau, H., Rougé, D., Crubézy, E. a Telmon, N., „Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study“, *Forensic Science International*, 2012, s. 217 – 232.
- Demirjian, A., Goldstein, H. a Tanner, J. M., „A new system of dental age assessment“, *Human biology*, 1973.
- Dvorak, J., George, J., Junge, A. a Hodler, J., „Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players“, *British Journal of Sports Medicine*, 2007, s. 45 – 52.
- Dyball, K., Mcphie, G. a Tudor, C., *Age assessment practice guidance: an age assessment pathway for social workers in Scotland*, 2012.
- Európska rada pre utečencov a exulantov, *Right to justice: quality legal assistance for unaccompanied children — Comparative report (Právo na spravodlivosť: kvalitná právna pomoc pre deti bez sprievodu – porovnávacia správa*, ECRE, 2014.
- Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo, *Guidelines for estimating the month and the year of birth of young children (Usmernenie k odhadovaniu mesiaca a roku narodenia detí)*, 2008.
- Frontex, *VEGA príručka: deti na letiskách*, 2015.
- Gertych, A., Zhang, A., Sayre, J., Pospiech-Kurkowska, S. a Huang, H. K., „Bone age assessment of children using a digital hand atlas — Computerised medical imaging and graphics“, *The Official Journal of the Computerized Medical Imaging Society*, 2007, s. 322 – 331.
- Gleiser, I. a Hunt, E. E., „The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay“, *Am. J. Phys. Anthropol.*, 1955, Vol. 13, s. 253 – 283, doi:10.1002/ajpa.1330130206.
- Greulich, W. W. a Pyle, S. I., *Radiographic atlas of skeletal development of the hand and wrist*, second edition, Stanford University Press, Stanford, 1959.
- Medziagentúrna pracovná skupina pre deti bez sprievodu a deti odlúčené od rodiny, *Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children (Medziagentúrne hlavné zásady týkajúce sa detí bez sprievodu a odlúčených detí)*, 2004.
- Kt, Professor Sir Al Aynsley-Green, *The assessment of age in undocumented migrants*, Aynsley-Green consulting, 2011.
- Ladwig, K-H., Brockhaus, A. C., Baumert, J., a kol., *Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based, KORA F4 Study*, Ouellette MM, ed. PLoS ONE, 2013.

- Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. a Geserick, G., „Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralisation“, *International Journal of Legal Medicine*, 2004, s. 170 – 173.
- Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M. J., a kol., „Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practise“, *International Journal of Legal Medicine*, 2000, s. 29 – 136.
- Cameriere, R., De Luca, S., Cingolani, M. a Ferrante, L., *Are the common age estimation procedures useful for assessing age of unaccompanied children and adolescents?*, 2017.
- Schutt, R. K., *Investigating the social world: the process and practice of research*, University of Massachusetts Boston, ôsme vydanie, 2015.
- Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F. a Saint-Martin, P., „Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist“, *International Journal of Legal Medicine*, 2016.
- Schmeling, A. a kol., „Age estimation of unaccompanied minors“, *Forensic Science International*, Part 1. General considerations, 2006.
- Schmeling, A. a kol., „Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography“, *International Journal of Legal Medicine*, 2004, Vol. 118, No 1, s. 5 – 8.
- Schmeling, A., Dettmeyer, R., Rudolf, E., Vieth, V. a Geserick, G., „Forensic age estimation: methods, certainty, and the law“, *Dtsch Arztebl Int*, 2016, s. 44 – 50.
- Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. a Landa, M. I., „Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults“, *Forensic medicine — From old problems to new challenges*, 2011, edited by Prof. Duarte Nuno Vieira, InTech, ISBN: 978-953-307-262-3.
- Schmeling, A., Grundmann, C., Fuhrmann, A., Kaatsch, H-J., Knell, B., Ramsthaler, F., Reisinger, W., Riepert, T., Ritz-Timme, S., Rösing, F. W., Röttscher, K. a Geserick, G., „Criteria for age estimation in living individuals“, *International Journal of Legal Medicine*, 2008, s. 457 – 460.
- Schmidt, S. a kol., „Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals“, *International Journal of Legal Medicine*, 2011.
- Program pomoci odlúčeným deťom v Európe, publikácia tematickej pracovnej skupiny „Review of current laws, policies and practices relating to age“ (Prehľad súčasných právnych predpisov, politik a praxe v súvislosti s vekom), 2011.
- Program pomoci odlúčeným deťom v Európe, *Statement of good practice (Vyhlásenie o dobrej praxi)*, SCEP, 2009.
- Settersten, R. A., Mayer, J. a Ulrich, K., „The measurement of age, age structuring, and the life course“, *Annual Review of Sociology*, Annual Reviews Stable, Vol. 23, 1997, s. 233 – 261.
- Smith, T. a Brownlees, L., „Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography“, *Child protection section UNICEF*, 2011.
- Solari, A. C. a Abramovitch, K., „The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics“, *Journal of Forensic Science*, Vol. 47, No 3, 2002, s. 531 – 535.
- Tanner, J. M., Oshman, D., Lindgren, G., Grunbaum, J. A., Elsouki, R. a Labarthe, D., „Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method“, *Journal Hormone Research in Paediatrics*, 1994, s. 288 – 294.
- Thevissen, P. W., Kvaal, S. I., Dierickx, K. a Willems, G., „Ethics in age estimation of unaccompanied minors“, *Journal of Forensic Odontostomatology*, 2012, s. 85 – 102.

- Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. a Zubler, V., „MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions“, *Scandinavian Journal of Medicine and Science Sports*, 2016, s. 324 – 328.
- Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR), *Child protection issue brief: birth registration (Zhrnutie otázky ochrany dieťaťa: registrácia pri narodení)*, UNHCR, 2013.
- Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR), *Field handbook for the implementation of UNHCR BID guidelines (Praktická príručka o vykonávaní usmernení UNHCR k určovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa)*, 2011.
- Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR), *Guidelines on international protection No 8: child asylum claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (Usmernenia k medzinárodnej ochrane č. 8: detskí žiadatelia o azyl podľa článku 1 bodu A ods. 2 a článku 1 bodu F Dohovoru z roku 1951 a/alebo Protokolu z roku 1967 týkajúceho sa právneho postavenia utečencov)*, 2009.
- UNHCR a UNICEF, *Safe and sound: what states can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe (Bezpečne a v zdraví: čo môžu štáty urobiť na zaistenie dodržiavania najlepšieho záujmu detí bez sprievodu a odlúčených detí v Európe)*, UNHCR/UNICEF, 2014.
- UNHCR, *The heart of the matter: assessing credibility when children apply for asylum in the European Union (Podstata vecí: posudzovanie dôveryhodnosti pri detských žiadateľoch o azyl v Európskej únii)*, 2017.
- UNHCR, *Guidelines on determining the best interests of the child (Usmernenia k určovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa)*, 2008.
- UNHCR, *Note on burden and standard of proof in refugee claims (Informácie o dôkaznom bremene a zhodnotení dôkazov pri žiadostiach utečencov)*, 1998.

Obráťte sa na EÚ

Osobne

V rámci celej EÚ existujú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Telefonicky alebo e-mailom

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať:

- prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoplatňovať),
- prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696, alebo
- e-mailom na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Vyhľadávanie informácií o EÚ

Online

Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie na webovej stránke Europa: https://europa.eu/european-union/index_sk

Publikácie EÚ

Publikácie EÚ, bezplatné alebo platené, si môžete stiahnuť alebo objednať z kníhkupectva na webovej stránke <https://publications.europa.eu/sk/publications>. Ak chcete získať viac než jeden výtlačok bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne informačné centrum (pozri https://europa.eu/european-union/contact_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1952 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

Otvorený prístup k údajom z EÚ

Portál otvorených dát EÚ (<http://data.europa.eu/euodp/sk>) poskytuje prístup k súborom dát z EÚ. Dáta možno stiahnuť a opätovne použiť bezplatne na komerčné aj nekomerčné účely.

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie